

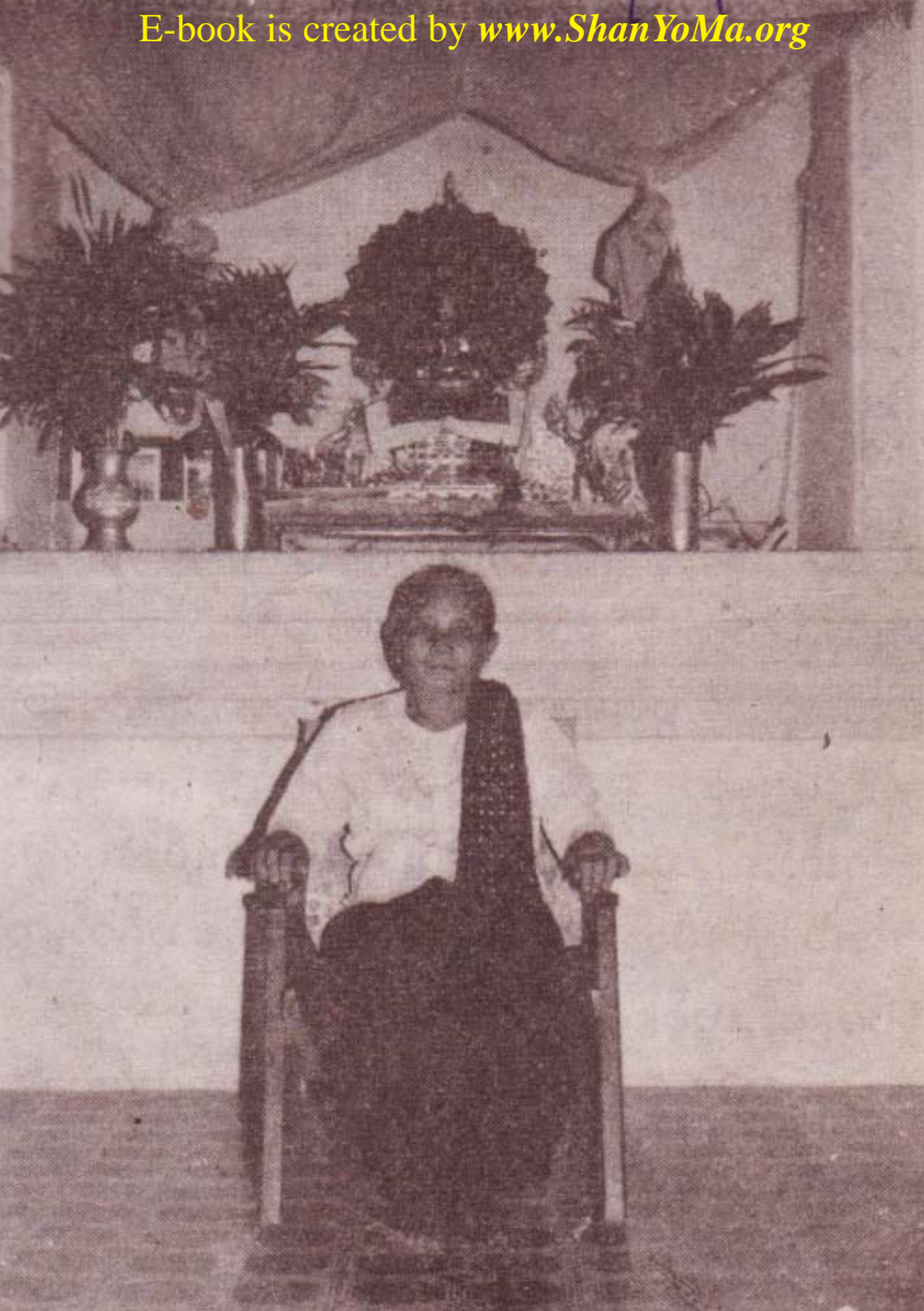
ပပ်.ပိုခင်းတုံး

မွ်းလွင်,တေမိုခင်မခင်း

မခင်းလွင်,တေမိုခင်မွ်း

လွမ်သမ်ဝင်း; ပိခင်,တီမ်း;

ပိးတုံး ၇၀၃၈ ပိးခရိတ်. ၂၀၀၀

ခေးသင်,

ဂပ်းဂံ၊လူလ်းပပ်.ပိုဆဲးကွဆဲ,ဆံ. ဣးဂေ့ပ်ဆဲးဗုဒ္ဓပိုဆဲးကွဂ်,မီးဂွမ်း
မွဂ်,ခဆ ဗုဒ္ဓဂ်.လိဂ်းဂ်.ပိုဆဲးဂ်းခပ် လိုဝ်.ဆင်,ပးတုးဆံ.ယူ,ယပ်.။

ပပ်.ကွဆဲ,ဆံ. ဂွပ်းပိုဝ်းပိဆဲးပိုဆဲးတံးဂ်းကဆဲးအိုင်းဂလး; တံးဂ်း
ထုဂ်,လီးဂူ.ထိုင်ခိုဝ်းတံးပိုဆဲးတံးဂ်း ပိုင်အိုင်း၊ ခုဝ်းခွင်မိုဝ်းဂပ်,မိုဝ်းရှိုင်းဆံ.
ဂွပ်းမဆဲးဂျယပ်, လိဂ်.ဂေ,ကေ,မင်ဂူ,ဂလးထင်,ပေးလံးဂူ,ယွဆဲးတံး; ထင်;
မူ,လိဂ်းဂေ့ပ်ဆဲးလါဆဲးယိင်းဗုဒ္ဓတံးပိုဆဲးလွမ်သမ်ဂ်းဆံးမိခမ်းဆဲး.ဝေ
ရှိုတ်းကွဂ်,ပိဆဲးပပ်.မးယူ,ယပ်.။

သမ်.ထိုင်လွင်းကဆဲးဝး; ဆံးမိခမ်းပွဲ,ဝါင်းပဆဲးရှိုတ်းဂ်းရှိုတ်းကွဂ်,ဆံ.
ထင်,လံးကပ်ခိပ်းဂါင်းဂလးလံးမိုဝ်းမဆဲးသွဲ,ပးဝံ.ယူ,ဂမ်းလိပ်ယပ်.။

ဆံးမိခမ်း

ဂေ့.ခပ်.ခိုင်ကွဂ်,

မဆဲးဂုင်းသင်.

ထင်;သီ,ရိဝဆဲး

တူင်,ဝိင်းမိုင်းဂွင်း

တံးဆဲး

မၤတီဂၤ(ရှုဝ်ခေးပိုဆေး)

1. ခ ဝိုဝ်းဂူဆေးကဆ်ဒတ,တင်းမးဆွဲးဂမ်,ဗှုတီ;ပွတ်းဂါင်ဂူဆ်လူင်ကေးသျှး
မိုဝ်းပီး(280.B.C)တင်းရှိုင် 2,760,000 ပီးပွင်း
2. လိုဝ်.ခိုဝ်းလူင်သီ,ကဆ်
3. လိုဝ်.ခိုဝ်းဂူဆေးမုဆ်,ဂူဝ်းသွင်ကဆ်(ဒခ,ဒလးတီး)
4. ပါဆ်ဂျေခမ်းတီးဒလးဒခ,ဒဗေကွဂ်,မးဆွဲးခိုဝ်းဂူဆေးမုဆ်,ဂူဝ်းသေမးဒတ,
တင်းပိဆ်မာဆ်;ပိဆ်မိုင်းမိုဝ်းပီး(2697.BC)
5. ပါဆ်ဂျေခမ်းတီးကွဆ်တင်းသုတ်း
6. ပါဆ်တီးဂျု,ကုပ်.ငမ်းဂျေခမ်းဒခ,
7. ပါဆ်ဂျေခမ်းတီးဂျု,ကုပ်.ငမ်းမိုင်းဒခ,သုတ်းဂျု,
8. ပါဆ်တီးယူ,ဆမ်(တီးရှုဂ်းမိုင်း)
9. ပါဆ်တီးလီးတီဂ်,ယီးဂျု,ပိဆ်လိုဝ်.ခိုဝ်းဂူဆေးမိုင်းလွံ
10. ပါဆ်တီးဂ်းမိုင်း
11. ပါဆ်တီးရှုဂ်းလီးခါ.မးယူ,ပွတ်းလါဆ်းမိုင်းဒခ,
12. ပါဆ်ဂူဝ်းလီးခမ်း မုဆ်,ဂူဝ်းတၢ,တၢ,မးသိမ်းမိုင်းဒခ,
13. ပါဆ်ဂျေခမ်းတီးဆမ်လဝ်း
14. ပါဆ်ဂူင်.တီးမိုင်းမာဝ်းလူင်
15. ပါဆ်ခုဆ်မိုင်းတီးကၢ,ရှုမ်,(ကမ်,ဆဆ်)ကးသမ်

16. ပါဆဲးဂျေၤခမ်းဂူၤ.တံးခွါဂ်းဃီဆဲး,လိဆဲး
17. ပါဆဲးဂူၤ.တံးမိုဝ်းမားလူၤဂွါ,ဒတ,တၢင်းမိုဝ်းဂွၢ်
18. ပါဆဲးဂူၤ.တံးမိုဝ်းမားလူၤဂွါ,ဒတ,တၢင်းမိုဝ်းကျ,ဝ
19. ပါဆဲးဂျေၤခမ်းတံးမိုဝ်းဂွၢ်ဒဃပီဆဲးသမ်ခမ်းဂွမ်းဂၢတ်,သုမိုဝ်းဂွၢ်မိုဝ်းယၢင်း
20. ပါဆဲး,မိုဝ်းကျ,ဝတံာ်ဂ်,ယံး
21. ပါဆဲးလိဝ်.ခိုဝ်းကွဆဲး,ခပ်ကုပ်.ငမ်းကျ,ဝ
22. ပါဆဲးကွၢ်,လေ,ယသိမ်းမိုဝ်းကျ,ဝ
23. ပါဆဲးဂျေၤခမ်းခိုဝ်းတံးမိုဝ်းမားလူၤသုတ်းတံး
24. ပါဆဲးလဝ်းဃု.တံးဂ်းမိုဝ်း
25. ပါဆဲးလဝ်းဃု.တံးသမ်သိပ်းတိုဝ်းမိုဝ်းလူၤ
26. ပါဆဲးတံးမိုဝ်းလိဝ်(မိုဝ်းဃုမ်း.တိုဝ်း)
27. ခေၤလူပံးလင်
28. လွဂ်းမံၤလွဂ်းဂျေၤခမ်းတံးပါဆဲးလွဲပါဆဲးဆဲး.
29. တၢင်းဂမ်ဂူဆဲးမိုဝ်းဂွၢ်,ခပ်(19)ခေၤ
30. ငဝ်းတၢ်ဂ်းသၢဂ်းဒေ,ပိုဆဲးတံးဃီဆဲးဆဲး ဂပုၤ,ပွတ်း
31. ယုမ်.ခးလူး! ဒမး
32. တံးပိုဆဲးတံး

33. ခွဲခိုဆ်းမိုဝ်းတံးမီးဗုဒ်း(ဂွမ်းတံးပါဆ်မ့၊)

ယွဆ်းတိုဆ်

လိဂ်းတံးစွဲးရှု၊ ရှုယဝ်းစွဲးသိုပ်၊ သွဆ်ဂဆ်
 ဗုဒ်းတံးစွဲးမေ၊ မေယဝ်းစွဲးသိုပ်၊ ဗဗးပဆ်ဂဆ်
 ပိုဆ်းတံးစွဲးရှု၊ ရှုဆ်ယဝ်းစွဲးသိုပ်၊ ပိုဆ်လွတ်၊
 ခိုဝ်းတံးစွဲးရှု၊ ရှုယဝ်းစွဲးသိုပ်၊ ဂေ၊ မဆ်း
 မိုဝ်းတံးစွဲးပိင်း၊ ပိင်းယဝ်းစွဲးသိုပ်၊ သွင်၊ သွဲ
 လိဂ်းတံးစွဲးထိင်း၊ ထိင်းယဝ်းစွဲးသိုပ်၊ သါင်းမာဂ်း
 တံးတံးစွဲးလိင်းပါင်၊ ပါင်ယဝ်းစွဲးသိုပ်၊ ရှုဂဆ်

ပိုဆ်းခမ်း(သံ၊လိင်)

မ့၊ သုင်... မိုဝ်းတံး

ယွဲ၊ သုင်... ခိုဝ်းတံး

သွဲဂုင်... ပိုဆ်းတံး

စွဲးရှု ခိုဝ်းတံး

ရှိတ်းဆ်တ်း၊ ဝိးဝိး

ကမ်၊ ကပ်၊ ဆမ်ယု၊ သီခိး

ဂမ်၊ ဗု၊ လုဂ်ဆ်းစွဲးမီးတံး

ခေးသင်, ဗုဒ္ဓတံးပိုဒ်း

ပိုဒ်းဂူင်, နိုဝ်းသိုဝ်းခံးသင် လာခ်ကိခ်းသံါဆွဂ်း လိုဝ်.လၢတ်းတံးရှပ်း
 ခး ဗုဒ္ဓတံးပိုဒ်း လွင်,လံးဂၢပ်,ထိုင်ဂုင်,ရတအု,သမ်လဝ်း တၢင်,သီ,မွမ်း
 လွမ်ဂူင်သေ ဂၢပ်,ထိုင်ဂုင်,ပေးမေ; လူင်းခုခ်မဂျ, (မိုဝ်းယံ သီခ်းဝီလၢခ်း)
 ဂလးပုးအၢင်းကေးယဝ်. ဂၢပ်,ထိုင်ဂုင်,တြု,ပီခ်လဝ်း; တြု,လဝ်းကူးအုဂီင်,
 တ(ဗှု.ထမ်းသီင်)ဂလး; ဗုဒ္ဓတံးပိုဒ်းလူင်တြု,လံးထုခ်းခူး သိုဝ်လုမ်းလူင်
 ဂလး; မေ;အၢင်းခူးယိုင်လဂျ,အခ်.သေယဝ်. လဝ်,လံးတံးပိုဒ်း,ပီခ်ဗီ,
 တံးရှပ်း ကခ်မီးဆွးပပ်.ပိုဒ်း ကခ်ဂူခ်းတၢင်,နိုဝ်း(ကၢင်းဂိတ်း)ခပ်လိုဝ်း
 အခ်.ဂလး; သမ်.ပပ်.ပီးဆွင်.တံးရှပ်းတံးပိုဒ်း.လိုဝ်းအခ်. ကပ်ဂိပ်းရှပ်းလူ.
 ဂခ်သေဂလး; လွင်,လံးတံးပိုဒ်းကွဂ်,မုးပီခ် ပပ်.ပိုဒ်းတံးဗိုခ်အံ.ယဝ်.။

ကိခ်းကၢခ်းဂလး; တၢင်းမုင်းမွင်းခးရှပ်းသမ်....

1. တံးဂူဂေ. တံးဂူတီး စွဲးဂူ.ပွင်,ပိုဒ်းတံး
2. တံးဂူဂေ. တံးဂူတီး စွဲးဂူ.မေ့လိဂ်းတံး
3. တံးဂူဂေ. တံးဂူတီး စွဲးဂူ.ထိုင်နိုဝ်းတံးမိုဝ်းတံး

ပပ်.ငပ်းငုခ်း ကခ်ခးရှပ်းလံးကပ်ဂိတ်း တံးယိပ်းတံးဂိမ်အခ်.ဂတ. ပီခ်
 ပပ်.ပိုဒ်း "THE HISTORICAL RECORD OF THE SIAMESE CHINESE RELATION
 ကခ် LIKHIT HONRAKUIL တံးမီးအခ်.ခးယဝ်. COPYRIGHT RESERVED BY
 THE AUTHOR AND PRINT DIW THAILAND DEBSRIHRIS (LAW OFFICE)N.GV
 RAJADAMNEKN AVENUE, MANSION(5) BANKOK THAILAND. ENGLISH
 EDITION FIRST PRINTING OCTOBER 1953. ပပ်.အံ.ပီခ်အမ်.တိခ်အမ်.မိုဝ်း
 ဗုဒ္ဓတံးပိုဒ်း(လီ,ဂိတ်.ဂူခ်,တြု,ဂူလ်)ကခ်ယု,ဆွဲး ကျ,သျှု.ဝခ်းကွဂ်,
 SOUTHEAST ASIA HISTORY အခ်.ဂလး;ဂိပ်းရှပ်းလူ. ကပ်ပေ့.ကွဂ်,ပီခ်
 ပပ်. "THE HISTORICAL RECORD OF THE SIAMESE CHINESE RELATIONS

ဆီခေး။ ပပ်.ဆီ.ဗမ်,ကၢင်းဂိတ်းပေု.ကွဂ်,ဆွဲးပိုင်းထံး
ဆဆ်.ယပ်.။

ပိုဝ်းပီး 1953

အိတန်း

ပိုင်းခမ်း

(သီလီခ်)

မိုး,သုင်ခး!...

ပီးအွင်. အွင်.ပီးဒလးပေးဝါး;မေမိုင်း ကူလုံးလီခပ်လင်းတင်းလံါ
ဖွင်းလူကန်,ပပ်.လိဂ်;ပိုင်းတိုးဖိုခ်အိ. ဤ;မီးမင်,ဂလု,လီးဒလး ဤ;မီး
ထာတ်;လွင်ဂုခ်.ဝး "တိုးလှိုင်းပံ,ပွင်,လွင်အိ. တေခတ်;လွင်စွင်.လှိုင်းစွဲ;ပွင်,လွင်
တိုး တိုးလှိုင်းပွင်,လွင်ယပ်.အိ. တေစွမ်းစွမ်းလှိုင်းမိုင်းသေ နှိတ်;ဂါခ်ခိုင်း
ဒလးမိုင်းတိုး ပိုတ်,တေပိခ်တိုး နှိ.တေပိခ်တိုး၊ လီးတေပိခ်တိုး၊ တံါတေ
ပိခ်တိုးအိအိ. လီးမိုခ်ဂန်တင်းယိင်းတင်းလံါးသေဂမ်းအိ-

ပိုင်းကန်ဝးအိ. ပိခ်ငင်;ရှာဂ်;ပိုခ်.ငိုခ်; လှိုင်းခိုင်းဒလး ဝါး;မိုင်း
ပိုင်းမန်းဂေးလှိုင်းရှိုင်း ပိုင်းရှိုင်းဂေးမိုင်းရှိုင်းပိုင်းရှိုင်းဂေးခိုင်းသုင် ပိုင်း
တးရှိုင်းအိ. ဒတ,တင်းမးတီး လွံဂါးတိုး လိခ်ခမ်းထုင်.သီခ်သံါး ပုဂ်.
တင်းပိခ်ဂေးခမ်းတိုး တိုးလိမ်မိုင်း; 2515.BC (ဗု-ပ-ယ)ပါခ်အိုင်းယပ်.ပါခ်
အိုင်းသိုပ်,တမ်းလမ်းမး တေ,ထိုင်ပါခ်သိပ်;သွင်လူ.တိုး1253.AD(ဗု-ပ-
ယ)၊ ဝါးသေပါခ်အိ.မး တိုးရှိုင်းလီး;တိဂ်,ယံါ;ဂန်သေ ပါခ်တိုးတိုးလီး
လူ.လိပ်မးတေ,ထိုင်ဂါခ်.ယမ်းအိ. အိအိုးပိုင်းအိ. တိမ်းဝိ.အင်,အိယပ်.။

ပါခ်မိုင်းအိ. နှိတ်;သင်တိုးရှိုင်း ကမ်,စွမ်းဂန်ပိခ်ကန်လိပ်လီးလု,
နှိတ်;သင်ဝးဂင်လှိုင်း မိုးအိတ်;အိ ယူ,တိဂ်;တိဂ်;လု, တီးတေ.မန်းတု,မီး
ရှိုင်းသေ ဂု,ထိုင်ယိုင်းကါး ဂုလုံးကမ်,လွဲ;ရှိုင်း? ပိဂ်.ဝးဝး,တ(Policy)ကမ်,
မိုခ်ဂန်သေတဂေး တင်းမိုခ်ဂန်ယူ,ဂုလုံးဒလး သင်ဝးတိုးမိုင်းဂန် စွမ်း
ဂန်နှိတ်; သင်းအးဂါခ်တု,ဝါး;မိုင်းလီးအိ.လှိုင်း တေကမ်,မီးပုခ်;ဖွင်း
လီလှိုင်းဂု,သေ ဂံါးဝးလီ, ဂီ,ဝးရှိုင်းအိ.ယပ်. ဂ်းဂန်အိတ်;ဂန် ပိခ်,

လုဂ်းဝဆဲးဂဆဲးယူ,ဆီ,ရှိုဝ်လု,... ပေးပွင်,လွံ့ဗလ; ပိဆဲးပိင်မးဝဆဲးဆိုင်;တေ.
မေမိုဝ်းတံးရှပ်းတေကပ်တၢင်းမွဂ်,ဂွဆဲး ကဆဲးယမ်းဆမ်.မိတ်.တၢ,သေ ယိုဆဲး;
မိုဝ်းပွံ.ရှပ်.လှိုဝ်းရှပ်းယူ,ယပ်.တံးကူလုတံး...။

“ဂွမ်းဆမ်း”

ဂိုင်,တၢ, ဂဝ်းတီး

ဂိုပ်,ဆိုင်;ယဆ်,ဂုင်,

1. ဆင်းမိုင်းခိုင်းဂါင်လေးဂလူင် ကဆ်ဂူဆ်းရှပ်းဂိုတ်,မးမီးမးသီ,ရှီင်လၢဆ်းပံ၊ ပံ၊ယၢမ်းဆ်. ဗွင်းလိပ်သၢ,သဆၢ,ဗြေးပိန်လဝ်း;(2521)လို့ဆ် 12 လွင်းဂဝ်း ခမ်း၊ ပီးခရိတ်. 1978.11လို့ဆ်23ဝဆ်းဆ်. လိပ်ဝးပိန်ဝဆ်း ဂျူ.ဂျူ.ဆၢ.ဆၢ. သုခထယသီ,ရိတေ,ထၢ,ပဇၢ,သမင်,ဂလၢ, သွ်လိင်းဝဆ်းဆိုင်; မိုင်းဂေးလၢ. လိင်းယဝ်.လိင်းထိင်းတေသိုပ်,ဂဆ်ဂွၢ,တိဂ်.တိဂ်.တၢင်းဆၢ;ကမ်,သုတ်.ကမ်, ရှုဆ်ယဝ်.။

2. လေးဂလူင်ခိုင်းဂါင်လေး; ဂူဆ်းရှပ်း သတ်.တၢဝၢ,တင်းလံါဆ်. ယူ,လွမ်း ထမ်,မပီ,ထ ဆီယၢ,မပိန်ပိန်တံါတံါ ရှံါရှံါမုဆ်းမုဆ်း သၢမၢ,ဝထမ်,မ မီးပံ. ဆင်,ဆီယဝ်.။ ဆွ်းလူဂ်;ခိုင်းဂါင်ဆ်. မီးပံ.ပရမတ်.ထၢ. ပိင်းလၢပံ;လေးသမ်,မု တိပိင်းလၢပံ;သွင်ပိုင်ယဝ်.။ ပရမတ်.ထၢ.ကဆ်ဝးဆဆ်. ပေးဗွ်ရှု.လိင်းပွင်, လွ်ဂေး မၢဂ်;ဗူဝ်, ဆိပ်.ပၢဆ်,တြးဆဆ်.လမ်ဂွၢ,လမ်ဂွၢ,တိဂ်းတိဂ်းယဝ်.။

သမ်,မုတိ ပိင်းလၢပံ;လမ်. ဝးကပ် တၢင်းကပ် ရှင်.ကပ် တၢင်,ကပ် လွမ်းဆင်,လွင်းဗွ်တၢင်းမဆ်းဆမ်ဆၢ,ဆမ်ဆၢ,ပိန်,ပိန်, လံါ;လံါ; ပေးဗွ် ဗူလွ် မေရှု.လိင်းပွင်,လွ်လှိုဂ်;ဂိပ်းကပ် ကဆ်လီ ကဆ်မျိတ်;ဆဆ်.ဂေး လၢင်းလံါ;တၢင်းလီတၢင်းမျိတ်; ဂွၢ,ဆင်,သမ်,မုတိပိင်းလၢပံ;ဆဆ်.တေ.တေ.ဝး ဝးဂမ်းလိပ်ဆင်,ကပ်,ယဝ်.။

3. တီးတီး ကဆ်ဝးဆဆ်.ဂေး ခမ်းပးဆွ်းသမ်မုတိပိင်းလၢပံ;ခေးဆိုင်;ဆင်, ဂပ်, မီးမးလိင်းလိင်းလိင်းလိင်း ပီးဆွင်.ခေ,လ တီးရှပ်းထီးရှပ်း တီးကၢရှုမ် ကိတ်တရိယ ကိင်းဂရိတ်;ဗုလင်,သီတ်; ကမေရိဂၢဆ်, ဂျူ,ပၢဆ်ခပ်လဝ်း

လိုဝ်းမီးတၢင်းရှု.ယွံ, တၢင်းရှုဆဲးဆမ်ခပ်လဝ်း; လဝ်,လီ;တံးမံ;ပီဆဲးဗိုဆဲးပီဆဲး
ပပ်.ပီ.ပဆဲးယဝ်.။

ဝွပ်;ပိုဝ်းဆဲးဆဲးလး; ပေးလဝ်းဂဝ်,ခိးလီ;မီးတၢင်းရှု.တၢင်းလီင်း တံး
မိုဝ်းဝွဆဲး,ပူဆဲးမးရှု;ရှီင်ပီး တၢင်းလဝ်းလး; တံးပၢဆဲးမိုဝ်းလီဝ်ပိုဝ်းပီဂ်,ဂဆဲး
လိုဝ်.ရှီဝ်ကဆဲးဝးဆဲး. လွံ.လုၢ်ဆဲး,ကၢဆဲး,ကပ် ရှု;မီးလွံသုင်လွံမုတ်; လွံသွံ
သေဂမ်းလူလုးတ။

တေမိုဆဲးဆဲး, လဝ်းဂဝ်,လီ;ဗွမ်.ရှုမ်;ဂူဆဲးပၢဆဲးမိုဝ်းဆဲး.ဆဲး.ဆဲး.
ကဆဲးခပ်ပူဂ်းပွင်ဂျေသီင် ဆဲး;ဆိုဝ်ဂျေခမ်း မီးဆမ်.လွံသုင်တံးမံဗွမ်.မံတ်.
တၢ, မူဆဲး;သ့ၤ,သိုဝ်းလွံ ရူးလဝ်.ဆွံဝဆဲးယၢမ်းမီးဆွံးတၢဆွံးလွံ ဝိဆဲးယူ,ဆွံး
ရှုလဝ်းဂဝ်,ဆဲး.ယူ,ယဝ်.။

ပဆဲး,လုၢ်,ပေ.ရှီင်းဂိုဆဲး ဗွံမီးဝိုဆဲးပီဆဲးလဝ်း;

ဗွံမီးခပ်;ပီဆဲးခုဆဲး ကမ်,ထူပးလူဆဲးလွင်; ယၢဂ်;သင်ယဝ်.။ ရှု;ဗူ;
ကၢဆဲး, တံးမံဗွမ်.လေးဂီလေးဂုတ်; သုခမင်,ဂလု,ပီဆဲးဗူ;လွံ;သု,သဆု,
ထၢတ်;တြးမၢဆဲး, မီးလုၢ်ဆဲးတဆဲးပၢဆဲးလိုဆဲး;သွံ လွတ်,လွတ်,တူဝ်;တူဝ်;သဂ်း
ဂမ်းတၢ.ဂျေး။

တံး: တံးမိုဝ်းဂွဆဲး, ကမ်,စွဆဲး,တူဂ်းချေ့

စွမ်တေ့ရှိုင်းဂိုဆဲး တေ,တိုဆဲးငဝ်းရှာဂ်း

မီးမာဂ်းပူဂ်းတင်းတေ့ရှေ့တံး...

ပိုဆဲး: တံးတင်းဂိုမ်း ယု,လိုမ်းသံ၊ပါဆဲး

ရှိုတံးဂါဆဲးတေ,မုး လိုဂ်းတုးသိုဝ်,လိဂ်း

ခိုဆဲးတံဂ်းတဆဲးပါဆဲးဝုးရှိုဝ်းတံး...

တံး: တံးတင်းဂိုမ်း ယု,လိုမ်းသံ၊ပါဆဲး

ရှိုတံးဂါဆဲးတေ,မုး လိုဂ်းတုးသိုဝ်,လိဂ်း

ခိုဆဲးတံဂ်းတဆဲးပါဆဲးဝုးရှိုဝ်းတံး...

တံး: တံးပါဆဲးဆဲ. လူဝ်ဂံ.မိုဆဲးကွဆဲး

ရှုမ်;တွဆဲးသီဆဲးလှို ဂူးဖှိုခိုင်းမဆဲး

လဆဲးဂဆဲးတင်းခိုဆဲးဂါဆဲးမိုဝ်းရှိုဝ်းတံး...

သု,ဂိ(ဂိုင်းတုင်)

ဂွမ်းအမ်းအွဲး

ပေးပီခ်ဗုဒ္ဓုပိုခ်းဂေးအိုင်;ဗလ; ဗုဒ္ဓုလွပ်,ထတ်းဂျုပိုခ်းဂေးအိုင်; ပေးအံ တေလံ;ပွင်လွဲဝး; ဂုခ်းတံးဂုမ်းကမ်,တွမ်.ပီခ်းပးတံးဗုဒ္ဓု ပီခ်းခိုမ်း ယွဲ,ခိုမ်းလုင်ခိုမ်းအိုင်; တေ,တင်းမးလီမ်ခိုမ်းခိုမ်းဂုခ်း တေ,တင်းပီခ်းမးအွဲး ဂမ်,ဗုဒ္ဓု,တီးပွတ်းဂင်ဂုခ်းလုင်ကေးသျူးအမ်.ယပ်.။

ပေးတေဗုဒ္ဓုခိုမ်းခိုမ်းပိုခ်းတံးဂုမ်း ကပ်လီမ်ခိုမ်းပီး(BC.480)(ဗေ-ပ-ပ) (ပါခ်ဗုဒ္ဓုဗေ,သု.ပံ,ပေး)လုဂ်.ကပ်လီမ်ခိုမ်းလီပ်အံ. ဂျု,ပးလင်ဂိုင်မးပီးပွင်း 2,760,000သွင်လုခ်း.လီတ်းသီခ်း ဂုဂ်.မုခ်း,ပံလီမ်ခိုမ်းအမ်. တံးဂုမ်းတေ, တင်းပီခ်းမးခပ်;ပး အွဲးလိုင်.ခိုမ်းဂုခ်း မုခ်း,ဂုမ်းအမ်.ယပ်.။ အွဲးခိုမ်းဂုခ်း ကမ်ဂိုင်း ဂမ်,ဗုဒ္ဓု,မးခိုမ်းလုင်သီ,ကမ်အမ်....

1. Mongoloid လုမ်းခိုမ်းဂုခ်းမုင်,ဂုမ်း
2. Europoid လုမ်းခိုမ်းဂုခ်းယု,ရုပ်;
3. Negroid လုမ်းခိုမ်းဂုခ်းအီ,ဂရုပ်;
4. Australoid လုမ်းခိုမ်းဂုခ်းကေးသထဂုမ်းကမ်,အမ် (Caucasian) လုမ်း ခိုမ်းဂုခ်းဂွဂ်,ဂေးသုခ်းအံ.ယပ်.။

ပေးကပ်ပံးလုဂ်းဝး; လုမ်းခိုမ်းဂုခ်းမုင်,ဂုမ်းအံ. ပီခ်းလိုင်.ခိုမ်းကမ် ယွဲ,သေပိုခ်းဗလ; တေ,ပီခ်းမီးမးကွမ်တင်းပိုခ်းအွဲးခိုမ်းဂမ်,ဗုဒ္ဓု,အံ.ယပ်.။ ဂွမ်းတးဂေး ပီခ်းခိုမ်းဂုခ်းမုခ်း,ဂုမ်းဗလ; ပီခ်းလိုင်.ယွဲ,ခိုမ်းလုင်ကမ်အိုင်; ယပ်.။ ထိုင်မးခိုမ်းပီး(2697 B.C)တံးဂုမ်းမးတေ,တင်းပီခ်းဝါခ်း;ပီခ်းခိုမ်းဗလ; ကုပ်.ဝါခ်း;ပွင်ခိုမ်းမးဂွမ်,ယပ်.။ ပါခ်းခိုမ်းအမ်.ခေ,ဗလ;တံးပံ,ပးတံဂ်,ယံ; ဂမ်ဂွမ်းသင်? ဂွမ်းပိုင်းဝးပီး(2697 B.C)အမ်. လိုင်.ခိုမ်းခေ,ဗလ;တင်းတံး ဗေကွဂ်,မးအွဲးမုင်,ဂုမ်းသေ မးတင်းဝါခ်း;တင်းခိုမ်းဂုမ်းဂမ်ယပ်.။ ဂွမ်းအမ်

ဒလး; ယူ,ရှမ်းဂခ်ဂိခ်ရှမ်းဂခ် တီးတေ,လၢ,ဆမ်,ရှင်,ရှပ်,ဒလး; ဆမ်,ယါခ် သီဂါင်ဆခ်.ယဝ်.။

ပါခ်မိုဝ်းဆခ်. (2697 B.C)လှိုဝ်.ခိုဝ်းခေ,ဒလး;
 လှိုဝ်.ခိုဝ်းတံးဆဲ.ပိခ်ကူလ်း လီဂခ်လမ်လှိုဂခ်တေ.တေ.ဝးဝးယဝ်.။
 ဝှမ်းဝးလံးယူ,ရှမ်းဂခ်ဂိခ်ယူ,လွမ်းဂခ်မးရှိုင်ဒလး;
 ထုင်းလါမ်,ဇေ,သၢ,ခေ,ဒလး;တံးဆဲ. ကမ်,ပေးပိဂ်,ပိုင်ဂခ်
 မါင်ပွဂ်;မါင်လှိုလံး;ရှခ်ခေ,ဒလး;တံး သိုပိ,သီလှိုတ်;ဂခ်
 ကပ်ခိုဝ်းသွင်ခိုဝ်းလေးဂခ်ပိခ်ခိုဝ်းကခ်လီဂခ်ဆခ်.ယူ,ယဝ်.။

The tai and the chinese people were neighbours, closely connected with one other through blood relationships since the beginning of the chinese impire.

ပါခ်မိုဝ်းဆခ်. ခေ,တင်းယုဂ်.ယွင်းရှင်.တံးရှမ်းဝးပိခ်ပီးကံးခပ်-
 The Tai race was the elder brother of chinese ကခ်ဝးဆခ်. likhit
 hoontraeul. (လီ,ဂိတ်.ရှုခ်,တြု,ဂူ,)ဇေ;တံးပိခ်းလွင်းခေ,ဒလး;တံး တံမ်း;
 ပိ.ဆဲးပပ်.လိဂ်; ပိုခ်းကခ်လှိုဝ်းဝး;- (The siamese, chinese relation.)
 ဆခ်.မီးဆင်,လါတ်;မးဆဲ.ယဝ်.။ သမ်.ထိုင်; Dr.william cliften dodd ဂေး
 တံမ်း;ပိ.ဆင်,ဆဲဆင်,ဂပ်,။

တေ,မးတီးပွတ်းဂါင် ဂုခ်လှိုင်ကေးသျူးတီးကိုင်,သီခ်သံးဆခ်.
 ယဝ်.။ ထိုင်မးမိုဝ်းပီး(2697.BC)ဆခ်.ရှမ်းရှမ်းဂခ်တင်းခေ,တင်းတံးဒဇေ
 ကွဂ်,မးဆဲးလုမ်းခိုဝ်းဂုခ်းမုခ်,ဂုခ်: မးတင်းဝါခ်းပွင်မိုဝ်းတီးထုင်.ဂါင်ဆမ်.
 ရှင်;ရှပ်;ဒလး; ဆမ်.ယါခ်,သီဂါင်ဆခ်.သေယူ,သမ်းရှမ်းဂခ်ပိခ်ကူလ်းဂခ်
 ဆင်,ဆခ်မးယဝ်.။ ဂုလ်းဂးလွင်းလှိုသေကမ်,ဝးပိခ်တံးရှမ်းလံး;ကွခ်ရှပ်
 ထုင်းဆးခေ,ခပ်သေ ခိုင်ပွင်ရှိုတ်းသါင်;ယူ,ယဝ်.။ ထိုင်မး မိုဝ်းပီး 2512 BC
 ဆခ်.လဝ်းဂျေခမ်းတံး(လဝ်းတူခ်ယူဂ်,)ကမ်,ဆခ် လဝ်းသီင်ခီဂ်တေ,တင်း;

ပိန်ဂျေခမ်းတံးတံး ဆွဲးမိုဝ်းသိန်သီးဆဲး.သေလး; ကုပ်.ပိုင်,မိုဝ်းခေ,မိုဝ်း
တံးတင်းမုတ်းယပ်.။

ဒတ,ကပ်မိုဝ်းဆဲး.မး တေ,ပါဆဲးဂျေခမ်းတံးတံးဆမ်လင်းသိုပ်,မး
သိုပ်,မးပါဆဲးလွဲပါဆဲးဆဲး.-

1. ပါဆဲးဂျေခမ်း တံးတံး

2. ။ တံးတံးကုဂ်းဗ်း

3. ။ တံးတံးလိုင်

4. ။ တံးတံးယိုဆဲး

5. ။ တံးတံးခိုဝ်းသိုပ်

6. ။ တံးတံးလင်း

7. ။ တံးတံးခိင်း

8. ။ တံးတံးမိုဝ်းလွဲ

9. ။ တံးတံးသမ်မိုဝ်း

10. ။ တံးတံးဆမ်လင်း

11. ။ တံးဝိုင်.တံးမိုဝ်းမာင်းလိုင်

12. ။ တံး(မိုဝ်းပါဆဲး)လင်းဗျေ.တံး

13. ။ တံး(မိုဝ်းပါဆဲး)လင်းဗျေ.တံးဂ်းမိုဝ်းသမ်သိပ်းဂုဂ်းဆဲး.
ယပ်.။

BC - ဗုဒ္ဓ-ပ-ပ(ပုဒ်းမိုဝ်း; ငြးခရိတ်.ပံ,ပေ,)

AD - ဗုဒ္ဓ-ပ-ယ(ပုဒ်းမိုဝ်း; ငြးခရိတ်.ပေ,ယဝ်.)

1. လိုဝ်း.ခိုဝ်းဂုဒ်းမုဒ်း,ဂုဝ်းသွင်ကန် ခေ,လေးတီးဗေကွင်,ခွ်းလုမ်းမုဒ်း, ဂုဝ်းသေ မးတင်;မာဒ်းတင်;မိုဝ်း(ပီး2697BC)လိုဝ်း.ခိုဝ်းခေ,လေး; လိုဝ်း.ခိုဝ်း တီးဆံ. ပိန်ဂုဒ်းခိုဝ်းယို,ခိုဝ်းလုင်မီးဂိုဝ်းဂမ်,ဗုဒ္ဓ.မးကွန်တိုဝ်းဂုဒ်းတိုင်, လိုဝ်း.တိုင်,ခိုဝ်းခပ် လိမ်မိုဝ်း;ပီး(2697 BC)(ဗုဒ္ဓ-ပ-ပ)ခပ်မီးဗိုင်;ဒဝ;ဗေ,သု, လေး;လိဂ်း;လီးသေ လွင်;ယူ,လွင်;သပ်း ဂုဒ်းဂုဒ်းတိုဝ်းသိုင်;ဂေ; လန်. သုင်လိုဝ်းပိုဒ်း; ခွ်းဂမ်,ဗုဒ္ဓ,ဂွန်,ယဝ်.။ (480 BC)(ဗုဒ္ဓ-ပ-ပ)ခွ်းဂုဒ်းဂိုင် 2,760,000 လေး; 2,000,000 လာဒ်.ပီးဆန်. တီးပွတ်းဂိုင်ဂုဒ်းလုင်ကေး သု; လွင်;ဝု;မီးဂုဒ်းယူ,သပ်းမးကန်ဝု;ဆန်. တု,ဒေဆမ်.ဒေတုဝ်မဒ်း လုပ်,ဂုဒ်း လုပ်,သတ်းလုင်ဝပ်;ဂမ်ဗုဒ္ဓ,ဆန်.လေး; သင်ခိုဝ်းခွင်တိုဝ်းယိပ်း ကန်ကပ်မဂ်,ဂိုဒ်းဂိုဝ်းပံ. လိုဝ်း.ဆန်.လေး;သင် ယင်းလီးယူ,တေ,မိုဝ်း;လိပ် ယဝ်.။ တီးခွ်းမိုဝ်းဂုဝ်းဆမ်. (Hun Nun)တေ,မိုဝ်း;လိပ် ခိုဝ်းခွင်လေး; သပ်းဂိုဒ်း ဗေဂိုဒ်းလိုဝ်းဆန်. တိုဂ်.ဂိုဝ်းလုင်ဗေဝံ.ယူ,ခွ်းလိန်မိုဝ်းယူ,။ ဝု;ဝု;သပ်း ဂိုဒ်းဗေဂိုဒ်းလိုဝ်းဆံ. ဂိုဝ်းဆု,ယဝ်.လေး; ပေးလီးလုင်ဂု,ခွ်းဆင်လိန်မိုဝ်း သေတု,ဂေ; ဂုဒ်းတီးခိုဝ်းတီးလိမ်မိုဝ်း;ဂွန်,ဆန် ယင်းတိုဝ်းဂိုဝ်းပံ.ယူ,ထိုင် ဝဒ်းမိုဝ်း;ဆံ.ယဝ်.။

မိုဝ်း;ဂွန်,ယမ်းဆန်. တီးလေး;ခေ,ဆံ. ပိန်ဂုဒ်းယူ,ဂိုဒ်းဂိုဝ်းလမ် ဂန်လေး; ဗေ,သု,ဗိုင်;လေး; ထုင်းလိုင်,လိုဝ်းဆံ.ကမ်,ပေးဂုဒ်းမီးတီးပိဂ်, ပိုဝ်းဂန်လုင်လိုင် ထိုင်မးပီး (225 AD)"ဗုဒ္ဓ-ပ-ပ"ဆန်. တီးလေး;ခေ,ဆံ. လီးဗေတ်,ဂန်သေ တင်;မာဒ်း;မိုဝ်း;ဂိုဝ်းဗိုင်;ဂိုဝ်းမဒ်းယဝ်.။ မိုဝ်း;ပုဒ်းမိုဝ်းဆမ် လဝ်း;(Nan Chow)လေး; မိုဝ်း;ယူ,ဆမ်(Yun Nan)ဆန်. ဂေ,ခပ်းတီး တီးဆံ. မီးပံ.တီးမိုဝ်း;တု,လီး;(Tali)ခွ်းမိုဝ်း;ယူ,ဆမ်ဆန်.ယဝ်.။ မိုဝ်း;ပုဒ်းလဝ်း; ဂိုဝ်း,

ပု,ယု,ခေ,(လိုင်;ခေ,)“ခွါင်ဂွါင်”ကဆဲးပီဆဲးလိုင်.ခိုဝ်းတံးဂေု.ဆိုင်;ဆဆဲ. လံး; ကုပ်.မိုဝ်းသိုင်;မိုဝ်း လိုင်;မဆဲးစွင်.ဝု; တဆဲ,ယုဂ်. (Than Yok) ဝု;ဆဲယပ်.။ မိုဝ်းဆဆဲ.တံး;ဆွဲးမိုဝ်းခေ,ဆဲ. လိုင်,လေဂေဆဲဝံ. မီးယု,ရှုဂ်းမိုဝ်း လိုင်;မိုဝ်းလိုင်; ဆဆဲ.လမ်....

- 1. မိုဝ်းရှုဂ်ဆမ်. (Hun Nan)
- 2. မိုဝ်းသီ,ခုမ်. (Sze Chuan)
- 3. မိုဝ်းဂူလုး;ခီဝ် (Kwei Chen)
- 4. မိုဝ်းယု,ဆမ် (Yun Nan)
- 5. မိုဝ်းဂွါင်သီ (Kwaun Si)

6. မိုဝ်းဂွါင်တင်; (Kwaun Tung) ပီဆဲးလိုင်;ဆဲ.ယပ်.။ မိုဝ်း;ဖွင်;ဆဆဲ. ခေ, ခပ်စွင်.တံးရှုဂ်းဝု; ပီးကံး; "Ta Kou" (The elder brother of chinese) ဆဲ ယပ်.။ ခုဆဲးရှေုခမ်းတံးကဆဲးတင်;ဝံ. ဆွဲးမိုဝ်းယု,ဆမ်ဆဆဲ.ဂေု; စွင်.လိုင်;ဝု; ဆမ်လင်;လူင် ဝု;ဆဲယပ်.။ မိုဝ်း;ပီး 4600BC (ဗေ-ပ-ပ)ဆဆဲ. တံးသမ်.ပေုး တင်;မိုဝ်းရှေုခမ်း ဆွဲးမိုဝ်းခေ,ယပ်.သေ တံး;ယု,တံးတေ. ပီဆဲးတံး;ဆွဲးမိုဝ်းယု, ဆမ်ဗေံ,လါဆဲးဆမ်.မေ;လူင်ယဆဲးသီဂါင် (Yan Tse Kiang) ဆဆဲ.ယပ်.။ မိုဝ်း;ပီး 2200BC ပံးပံးဆဆဲ. တံးလံး;လူင်;မး;ဗေံ,လါဆဲးမိုဝ်းခေ,ယပ်.။

ပၤဆဲးဂျေခမ်းတံးတံးထူဆဲးဆိုင်;(2697-2596 BC)

တူဆဲးယူဂ်, I (ကမ်,ဆဲး)လဝ်းသီင်ခီဝ်

တူဆဲးယူဂ်,(Tuan

Yok)

ပီဆဲးခုဆဲးဂျေခမ်းတံးကဆဲးကုပ်.ပိုင်,ဆွဲးမိုဝ်းခေ,ဆဲး.

ပီဆဲးခိုဝ်းဂျေခမ်းတံးသေတၢ.ဂေ;

မဆဲးလဝ်းဆဲး.သမ်.မီးလွဲမိတ်.တၢ,ပိင်းရှဂ်.ဆိုင်ဂူဆဲးဂူးခိုဝ်းခိုဝ်း

ဆွဲးမိုဝ်းခေ,လး; ပီဆဲးခုဆဲးတြးလူင်ကဆဲး ပိုဆဲးဆပ်.ထိုင်ယဝ်.။

ဂီဝ်,ဂပ်းလွင်းပံးမိုဝ်းခေ; လွင်းတၢ,ကပ်ဆမ်.ဗီ,ရှိတ်း

လွင်းဗုဂ်,သွမ်းဆဲး. မီးဝံ.ဆွဲးမိုဝ်းခုဆဲးဂျေခမ်းတံးယဝ်.။ မိုဝ်းပၤဆဲးခုဆဲးဂျေ

ခမ်းပးဆဲး. ကမ်,တွဆဲး.လံးထူပံးတၢင်းယၢပ်,တၢင်းဗုဂ်,သင်လူင်လၢင်။

ဂုဆဲး,လူင်ခုဆဲးဂွင်(Kungkang)ဗုဂ်ဂမ်.ဂၢဆဲးဗီ,ဗေင်ဆဲး. ယၢမ်; လုဂ်.ဗုဂ်ဆဲး.မဆဲးလဝ်းယူ,သေတၢ. ဂွပ်;မဆဲးလဝ်း ယိပ်းလွမ်းတြး ရှိတ်းလွင်း မိင်းလွင်းထုဂ်,လး; လဝ်းဂိမ်,ပု,ယု,လူင်မိုဝ်းခေ,ပေးလံး;ကပ်;ပဆဲး ကၢ,ဆု, ပုဝ်,ချုဂ်;(လွမ်သိုဝ်း)လူင်သေ ဂွဲ;ကွဆဲးဂူဝ်တိုဂ်းပီတ်းဂူဆဲးသုဂ်.ယုင်းဂွင်ခပ် ယဝ်.။ ဂွပ်;မဆဲးလဝ်းရှိတ်းတၢင်းသိုဝ်းလး; ဆွဲးမိုဝ်းခေ,ကဆဲးမီးပးတုးမဆဲး လဝ်းဆဲး. တၢင်းယုင်းဂပ်းယီဆဲးဂံးသေထိုင်တီးပေးလံး;ဂတ်းယီဆဲးပီဆဲးလီး ဂွဲ,ယဝ်.။

ခိုဝ်းဂူဆဲးမုဆဲး,ဂူဝ်း(Mongoloid)ခိုဝ်းဂူဆဲးကဆဲးဝးဆဲး. ပီဆဲးဂူဆဲး လိုဝ်းကဆဲးသီဆိုင်.လိုင်. တၢလမ်သေ မီးခုဆဲးဂူဝ်ကမ်,ဂေ; သီဆဲးခုဆဲးဂူဝ်လမ် ဝံ.ဆဲး.ယဝ်.။ ဆွဲးခိုဝ်းဂူဆဲးကဆဲးဂိုတ်, ဝိုဂ်းဂမ်,ဗေ,မးဆဲး. ခိုဝ်းမုဆဲး,ဂူဝ်းဂေ; ခပ်;ပးပီဆဲးဂူဆဲးငပ်;ဂမ်,ဗေ,ခိုဝ်းဆိုင်; ဂွပ်;ဆဲးဂူဆဲးတံးဂေ; ခပ်;ပးဆွဲးခိုဝ်း ဂူဆဲးမုဆဲး,ဂူဝ်းယူ,လး;လံး;ဝးဂူဆဲးရှပ်း မီးမးဝိုဂ်းဂမ်,ဗေ,လီမ်ဂွဆဲး,။ ပီဆဲးခိုဝ်း ဂူဆဲးငပ်;ဂမ်,ဗေ,ခိုဝ်းဆိုင်; ကဆဲးဝးဆဲး. လွင်းတၢင်းမဆဲးဂိုမ်ဝံ.ယူ,ယဝ်.။ တံးဆဲး.ပီဆဲးခိုဝ်းယု,ခိုဝ်းလူင် ကဆဲးဆိုင်; ကဆဲးဝးဆဲး.ဂေ; ပီဆဲးလွင်းကဆဲး

လိုဝ်းကုဆဲးလွံတေ.တေ.ယဝ်.။ တံးတံး၊ တံးလၢဝ်းဒလး; ခပ်မိဆဲး(ဂမ်ဗွင်;)ခပ်
 လိုဝ်းဆံ.ဂေ; ပီဆဲးခိုဝ်းဂူဆဲးကုဆဲးလုဂ်.တီ; မုဆဲးဂူဝ်းမးဒလး; ပီဆဲးသီလိုဝ်း
 ဆိုဝ်.လိဝ်ဂဆဲးယဝ်.။ မိုဝ်းပီး 2697 BC (ဗေ-ပ-ပ)ကွဆဲးတၢင်းသုတ်း တံးဗေ
 ကွဂ်,ဆဲးမုဆဲးဂူဝ်းသေမးတေ,တၢင်းဝါဆဲးမိုဝ်းဆဲးလိဆဲးမိုဝ်းခေ, ပွတ်းလၢဆဲး
 ဂူဝ်းဂၢင်ဆမ်.မေ; ခွင်.ခူဝ်. (Hon Hou)ဒလး;ဆမ်.မေ; ယဆဲးသီဂၢင်, (Yan
 Tse King)မိုဝ်းဆဲး.တေ. တေ,ဝါဆဲးတၢင်းမိုဝ်း မိုဝ်းလူင်ယဆဲးသီဂၢင်, (Yan
 Tse King) ကုဆဲးဝါဆဲး.သေ ကုဝ်.ငမ်ယူ,သဝ်းရှင်းခေယဝ်.။ (မိုဝ်းလိဝ်
 ပီဆဲးလင်းဝတ်. လိုဝ်းမိုဝ်း မိုဝ်းဆိုင်းသေ မီးဆဲးမိုဝ်းခေ,ယဝ်.) မိုဝ်းလူဂ်;ဆံ.
 ပီဆဲး မိုဝ်းတံး ပီဆဲးတံးဂေ,တေ,တၢင်း ကွဆဲးတၢင်းသုတ်းပိုဆဲးယဝ်.။ မိဆဲးမိုဝ်း
 ပါဆဲးလိဝ်ဂဆဲး တၢင်းဂျေခမ်းတံး တံးယူ,ဆမ်ဒလး; ဂျေခမ်းခေ,ရှပ်ဆမ်.(Hun
 Nan)ဆဲး.ယဝ်.။ ယၢမ်းဆင်,ဆဲး.တေ. တံးဒလး; ခေ,တိုဂ်းပီဆဲးကူလုးလီ
 ဂဆဲး ဗွံပံ,ပုးရှိတ်းသိုဂ်းတေ,ဗွံ. ဝါးသေဆဲး. တီ;တံးယူ,ဆံ. ဝွပ်းဝါးခပ်;
 ဆမ်.မၢဂ်,လိဆဲးရှိတ်းဗေ ပီဆဲးပေးလီလိုဝ်းခေ,ဒလး;သင်၊ ဆမ်.ခွင်.ခူဝ်. ကုဆဲး
 သိုဝ်,သီလွံခေ,ဆဲး. ရှပ်ဆမ်.မဆဲး မီးဆဲးမိုဝ်းတံးဒလး;သင် မိုဝ်းပါဆဲးဆဲး.
 ခေ,ယဝ်းလံး;ဆွမ်း ပုးတွံးတံးသေ ယူ,ဂူ,ဂွဆဲး,ယဝ်.။

ဂါဆဲးရှိတ်းဗီဆမ်. ပွံ,ဆမ်.ပဆဲးဂူ;ဗီဗီဆမ်. ဆင်,ရှိတ်းပေးတေ
 ဂုမ်,လူမ်;ပီဆဲး ပေးပီဆဲးတံးဂေ. ခတ်းသၢင်းရှၢင်းရှိတ်းပဆဲး ဝွပ်းပိုဝ်းသီလွံခေ,
 မေ;ဆမ်.ခွင်.ခူဝ်.ဆံ. ရှပ်မဆဲးမီးဆဲးဆင်လိဆဲးတံးဒလး; ယၢမ်းဆဲး လွင်;ယူ,
 လွင်;ဂါဆဲးတံးဆံ. ယင်းသုင်လိုဝ်းခေ, ကုဆဲးဝါဆဲး. ပါးပိုဆဲးခပ်ဆေဝံ. တီ;
 မဆဲးဂိုမ်;မဆဲးယူ,ယဝ်.။ ခိုဝ်းဂူဆဲးကုဆဲးဗေကွဂ်,မးဆဲးမုဆဲးဂူဝ်းခေ,ဒလး;
 တံးဆံ. ဂျေခမ်းတံး မိုဝ်းတံးလိုဝ်းဆံ. ပီဆဲးကုဆဲးလၢဆဲး.ယွံ,သေခေ,ယဝ်.။

ပိုဆဲးတံးဂံပ်; ပါဆဲးဂျေခမ်းတံးတံး

ဆမ်လင်း;(Nan Chow)

တံးကဆဲးယူ,သဝ်းဆွဲးမိုဝ်းတံး(1)ယူ,ဆမ် (2)သီဆမ်. (3)ဂုလ်,လိုလ်
 ခပ်သမ်မိုဝ်းဆဲ. ဣမ်;ပွင်းဂဆဲးသေ လင်,တင်းပိဆဲးမးမိုဝ်းဆမ်လဝ်း(ဆါဆဲ,
 ချီဝ်,)ကဆဲးဝုးဆဆဲ.ယဝ်.။ မိုဝ်းဆါဆဲ,ချီဝ်(ဆမ်လဝ်း)ဆဲ.ပိဆဲးကဆဲးခုဆဲးဂျေ
 ခမ်းကုပ်.ငမ်းဆဆဲ.ယဝ်.။ မိုဝ်း;ဖွင်းဆဆဲ. မိဆဲးယမ်းလီဝ်ဂဆဲ တင်းခုဆဲးဂျေ
 ခမ်းခေ, ဣဝ်,တီ(How Ti)ဂျေ.လိုဆဲးသုတ်း တိုက်.ကုပ်.ငမ်းဂိဆဲးမိုဝ်းခေ, ယူ,
 ဆဆဲ.ယဝ်.။

လွဲးလီဆဲးမိုဝ်းယူ,ဆမ် ဖွင်းခေ,ဆင်,ဂဆဲးတိုက်းဂိမ်ဂဝ်းဂဆဲ ကျ,ဆု,
 ဝါဆဲးမိုဝ်း တျ,ပိဆဲးခုဆဲးဂျင်းဖွဲးဂျင်းမဆဲးငလး; ပိဆဲးကဆဲးသုဂ်.ယုင်,ကျဆဲးဂဝ်း
 ပိ.ယူ, ဂုလ်းဂု; ဣဝ်ဆမ်.ခွင်.ခုဝ်.ဆဲ. မီးဆွဲးလိဆဲးတံး ကုပ်ငမ်းသေ လီ;ဂုဝ်
 တံးလီ;ဆွမ်းပုးတိုးတံးဝုးဆဲယဝ်.။

ပါဆဲးဂျေခမ်းခေ,ထူဆဲးဂုး(2057-1901 BC)

ထိုင်မးပီးဆဆဲ. ခုဆဲးဂျေခမ်းတံး ကဆဲးလီ;ကုပ်.ပိုင်,ဆွဲးမိုဝ်းခေ,
 လဝ်း;ဇီဆဲးလိဆဲးတံး ထီ. 7 ထိုင် 12 ဆဆဲ.လမ်.

1. ထီ. 7 ပိဆဲးလဝ်းတီ,သိပ်း ပီး 2057 ထိုင် 2041 BC.
2. ထီ. 8 ပိဆဲးလဝ်းတီ,ဝါ; ပီး 2040 ထိုင် 2015 BC.
3. ထီ. 9 ပိဆဲးလဝ်းတီ,မင်း ပီး 2014 ထိုင် 1997 BC.
4. ထီ. 10 ပိဆဲးလဝ်းတီ,သီ, ပီး 1996 ထိုင် 1981 BC.
5. ထီ. 11 ပိဆဲးလဝ်း;လူးခိုင် ပီး 1980 ထိုင် 1922 BC.
6. ထီ. 12 ပိဆဲးလဝ်းတီ,ဂါင်းပီး 1921 ထိုင် 1901 BC.

ပိန်လဝ်း;ဗန်ဆဲး,လိန်တံးထူဆဲး; 12 လဝ်းတီ,ဂၢင်ကမ်ဆဲး လဝ်းတီ, ခုလ်ဆဲ. ကွဆဲကပ်သိုဝ်းဂွၢ်,တိုဝ်း မိုဝ်းသၢင်တၢင်း;(Shang Tang)မိုဝ်းဂျေၢ်ခမ်း ခေ,ဗလ; လဝ်းဂျေၢ်ခမ်းခေ, ကမ်,ခိးတိုဝ်းသိုဝ်းသေ ကပ်လုဂ်းယိင်းသၢင်မဆဲး ကန်စွင်.ဝး"မူလ်"ဆဲ ဆဲဆဲ. ကၢပ်;ပန်လဝ်းတီ,ဂၢင်ယဝ်.။ ဂမ်;ဆဲး.လဝ်, ကမ်,လိးပိန်သိုဝ်းတိုဝ်းဂန်ဆဲး.ယဝ်.။

ဝါးဆဲး. ဝှပ်;မေးဆၢင်းမဆဲး ဆၢင်းဂျေၢ်ခမ်းမူလ်ဆဲ. ယိပ်းဂၢင်,သေး မဆဲးဝိ.ဗလ; ကမ်,လၢင်းခိုင်တိုဝ်းသိုဝ်းလူးတၢင်းလွံထံင်း။ ကပ်ရှိုင်းဗေဂျေၢ် ခမ်းမဆဲးသုတ်းသီင်းဂွၢ်, လွမ်းတၢင်းမူဆဲး;တၢင်းဂျေၢ်, လေးလိမ်, ချမ်းသျှ,မဆဲး တေၢ်,သုတ်းလုဂ်းပၢန်ယဝ်.။

ခုဆဲတီ,ဂၢင်း မိုဝ်းမဆဲးတိုဝ်း.မဝ်းတၢင်းဂျေၢ်,လေးလိမ်,ယူ,ဆဲး. ဂူဆဲး မိုဝ်းခပ် ဗွမ်.ဂန်တၢင်, ကမၢတ်;ဗွင်းမိုဝ်းလုင်ဂေၢ်.ဆိုင်; တၢင်ပိန်ဗူ;ကွဆဲ ဂှပ်ဆၢမ်းဆးသေ လုဂ်းဂန်ရှိုတ်းသိုဝ်း ဗိုဆဲး.လူးခုဆဲဂျေၢ်ခမ်း လဝ်းတီ,ဂၢင်း သေတၢ်.ဂေၢ်; ဝှပ်;ကမ်,ပေ.ရှိုင်းသိုဝ်းမဆဲးလိးဗလ; လိးတုဂ်းသုမ်းသေယဝ်.။

ပိပ်.ဝးဗၢ်,ဂူဆဲးမိုဝ်းခပ် လိးတုဂ်းသုမ်းဂွၢ်,သေတၢ်.ဂေၢ်; ဝှပ်;ဝးခုဆဲ ဂျေၢ်ခမ်းပးဆဲ. မိုဝ်း.မဝ်းလွမ်း ခိုင်;ဂျေၢ်,လေးလိမ်,မဆဲးယူ,ဝှိး ကမ်,လွံသို,ဂၢန် မၢဆဲး; ဂၢန်မိုဝ်းသၢင်သေ ခုဆဲဂျေၢ်ခမ်းမိုဝ်းဆမ်.လဝ်း; ကမ်,တုဂ်းလိးသေ လဝ်,လိးကပ်သိုဝ်းမးတိုဝ်းတေၢ်ပိတ်; လဝ်းဂျေၢ်ခမ်းတီ,ဂၢင်း; ထၢဆဲး;ပေးလိး; တုဂ်းသုမ်းသီင်းဂမ်,သုတ်းမုဆဲဂွၢ်,ယဝ်.။

ဝါးဆဲး. လဝ်းဗန်ဆဲးလိန်တံး လဝ်,ခါ.ဂျေၢ်ခမ်းမးဝိ.ဆွဲးမိုဝ်းဆမ် လဝ်းသေ ကုပ်.ပိုင်,ဂွၢ်,ယဝ်.။ မိုဝ်းဆမ်လဝ်း;(ဆၢဆဲ,ချီဝ်,)မိုဝ်းလိပ်မီးဆွဲးကိုင်, မိုဝ်း"ကၢန်ခုလ်"ဆဲဆဲ.ယဝ်.။ လဝ်းဂျေၢ်ခမ်းတီ,ဂိတ်; ဗူ;ကုပ်.ငမ်းမိုဝ်းဆမ် လဝ်းဆဲ. လိးသိုပ်,ဂိန်မိုဝ်းဆမ်လဝ်း;(16)ပီးသေ လဝ်,သီင်,ဂမ်,သုတ်းမုဆဲ ဂွၢ်,ယဝ်.။ စွမ်းပွင်းဂန်တၢင်းမုတ်းမဆဲးလဝ်းလိးကုပ်.ပိုင်,ဂိန်မိုဝ်းခေ, တၢင်း မိုဝ်းတံး တၢင်းရှိုင်မီး(53)ပီးမိုဝ်းယဝ်.။

ပါဆဲးဂျေခမ်းခေ,ထူဆဲးဂျး

ပါဆဲးဂျေခမ်းတံးထူဆဲးဂျး

ဝံးသေလဝ်းတီ,ဂိတ်းသီင်,ဂါမ်,ဆွဆဲးလေးဂျးယဝ်.ဆဆဲး. ပါဆဲးဂျေခမ်းခေ, ထူဆဲးသီ,ဂေ.သေ တေ,ဆဆဲး.ကပ်သုတ်းဂျံဝံးဂွတ်းဂျးယဝ်.။ ထိုင် မးပါဆဲးဂျေခမ်းခေ,ထူဆဲးဂျးဆဆဲး. ပါဆဲးဂျေခမ်းတံးထူဆဲးဂျး လဝ်းတီ,ခူဂ်. (Ti Kok)ခိုဆဲးပူဂ်းပွင် သိုပ်,ကုပ်.ပိုင်,မိုင်းခေ, မိုင်းတံး ကဆဲးယမ်းမီးတံး;ငမ်း တံး မိုဝ်းကွဆဲးဆဆဲး.တိုင်;ယဝ်.။

ပါဆဲးဆဆဲး.ဆင်,ဂပ်, လဝ်းလီဆဲးလိဆဲးတံး တီ,ခူဂ်.ဆံ. မေးဂုမ်းတေ, တင်;ဝါဆဲးမိုင်းသေ တိုင်,လိုင်;ဂျေခမ်းတံးဝါ; "တံးတံး"ဆံမိုဝ်းပီး (2434-2365 BC)ဆဆဲး.ယဝ်.။

ဝံးသေလဝ်းလီဆဲးလိဆဲးပးဆံ. လံးကုပ်.ငမ်းဝါဆဲးမိုင်း(7)ပီးဆဆဲး. ဝွပ်;ဝါ;လူဆဲးကပ်,တူဂ်းလေး; ဂုပ်ဂုဆဲးမိုင်းကိုပ်းယာဂ်;သေ လံးဂျံတ်းပွံးပါင်း လူဆဲး(ပွံးဂွင်.လူဆဲး)ဆံယဝ်.။ မိုဝ်းဆဆဲး.မဆဲးလဝ်း; ဂါပ်,ထိုင် လီတေ,ဝ ကျ, ဂျ,ဂါင်ဂါပ်ဝါ;"သင်ဂပ်ခါးလံးဂျံတ်းလီဆဲးတံးသေသမ်,သေပိုင်လေး; ကမ်,လွမ်းရူ, လထမ်းဆံလိုင် ခံဆဲးတေ; မးပူတ်းပွံ,ဝါင်းခွါင်းပဆဲးသေဂမ်း မိုဝ်းဆးခါးတေ ခတ်းလွံ ပိဆဲး,ပိုင်;ဂျးယူ,။ ခံဆဲးတေ;ယု,ပေဂျံတ်းဂျံ; တူဂ်လိုင်ဂပ်ခါးလေး; ဂုဆဲးဝါဆဲးမိုင်းခပ် လံးထူပံးတါင်းယာပ်,သေဂမ်း"။ ဆံသေလေး; ဂါပ်,ဂွါမ်းဂ တီ.ဂျးပိုင်သေ ဂွင်.လူဆဲးယဝ်.။

1. ဂပ်ခါးတေကပ်လွမ်း ရူ,လထမ်းသေ ကုပ်.ပိုင်,မိုင်း။
2. တူဂ်ဂပ်ခါးလေး; လွင်းဂျံတ်းတါင်းသါင်း; ဂပ်ခါးတေဂျံ;မူတ်းသွံဂူ;ချိုင်။

3. ဂ်းခးတေကမ်,လွမ်းတၢင်းဂျေ,လေးလိမ်,သေလိမ်းဂါဆ်။

4. ဂျေခမ်းဂ်းခးဂျေ; တေကမ်,ပေးရှ်တံးခိုဂ်,ရှ်တံးခမ်,သေဂူဆ်းလွံ့,ဂူဆ်းသွံ့
ဂျေ;တေကမ်,ပေးဝံ့.ဆမ်ပူဆ်.တီးမဆ်း။

5. ဂ်းခးတေကမ်,ရှပ်.ခမ်,လၢဂ်းသွင်,ဂိဆ်သူးဂိဆ်လၢပံးလွမ်းကဂတီ။

6. ဂ်းခးတေကမ်,ရှတ်းလၢတံးဂွမ်းရှ်.ဂျမ်း(ဗရေသ်.သဝု,လု,)ငလး; ဂွမ်းမဝ်
မၢင် ကမ်,မီးလွဆ်.ဂိဆ်(သမ်,ဗေလု,ပ)။

ဆင်,ဂးဝးမး ဂတီ.ပးဆိုင်ဆဆ်. သင်ဂ်းခး ကမ်,လိ;ရှ်တံးဗိတ်း
မး သေလိဝ်.သေပိုင်လိုင် ခိဆ်းတေ;ရှ်းယု,သီကုတုခိုဆ်းလီ ဗျေ.ဗူဆ်ခိုဆ်း
တူဂ်း ရှ်းမဆ်းမိုင်းဂ်းခးခိုဆ်းယွံ,မွံ,သုင် ခပ်းဆမ်.တၢင်းဂိဆ် ရှ်းလိုင်,မၢဂ်း
ငလး; ရှ်းခးမဆ်းဂူဆ်းမိုင်းတင်းသီင်းယု,လီဂိဆ်ဝါဆ် ဂဆ်တၢင်းသီင်းသေဂမ်း
ဝးဆ်ယဝ်။

ဝံးသေခေးဂွမ်း တိုင်,ဂၢင်,ဂတီ.မဆ်းလဝ်းသုတ်းဂျေ,ဗူဆ်လူင်ဂျေ;
တူဂ်းလူင်းမး ၅၂,ယွံ,၅၂,လူင်လွမ်းဆမ်.မေ;ဆမ်.ဂေးငလး; ဆွင်လွံ့လိဝ်းဆဆ်.
ဆမ်.ပေးတံမ်ဂွံ,သီင်းယဝ်။ ဂွမ်းဗူဆ်တူဂ်းမး မိုဆ်မိုဝ်းကွဆ်သေ ဂူဆ်းမိုင်း
ခပ်လိ;ရှ်တံးလိ;သၢင်းဂါဆ်ငလး; မၢဆ်မိုင်းပိဆ်ကဆ်ဂတ်းယီဆ်သိုဝ်းလူင်
တေ.တေ။ ဂူဆ်းမိုင်းခပ်ဂျေ;လိ;ယု,ဂျေ,သိုဝ်းမိုဆ်ဆင်,လွံ့ငလး; ကွဆ်ဂဆ်
ရှပ်.ရှပ် ဆပ်.ထိုင်လဝ်းဗိဆ်လိဆ်တီ,ခွဂ်.ဆ်.တေ.တေ.ဝးဝးယဝ်။

ဂွမ်းမဆ်းလဝ်း ကပ်လွမ်းတြးသေ ကုပ်.မဆ်းပွင်မိုင်းငလး; မဆ်းမိုင်း
ပေးဂတ်းယီဆ်ခမ်းသု,တေ.တေ.ယဝ်။ မိုဝ်းဆဆ်.ဂူဆ်းမဆ်းဂူဆ်းမိုင်းခပ်
ရှပ်.ရှပ်ကပ်ဂုင်,မဆ်းလဝ်း ရှပ်.မဆ်းလဝ်းဝး ခုဆ်ရှပ်.လဝ်းမိုင်း(The Well
Beloved Sovereign)ဆ်ယဝ်။

မိုဝ်းပုဆဲးလဝ်းတီ,ခူဂ်.(Ti Kok)ဆဲးကွဆဲးဂဆဲးယိပ်းလွံ.လံာ်,ပိုဆဲး
 ခါဝ် တွင်းခါဝ်ဂူလုးဂူလုးလး; လံးစွင်.ဝုးပုဆဲးပိုဆဲးတွင်းဆဲးယဝ်.။ ခိုင်းယိပ်း
 ခိုင်းတိုဝ်း ကဆဲးကပ်ပိုဆဲးကပ်တွင်းရှိုတ်းပံ.လှိုဝ်းဆဲး. တေ,မီးမုးမိုဝ်းလဝ်း
 တီ,ခူဂ်.ဆဲး.ဆဲးယဝ်.။ ဂွပ်းဆဲးလး; ပုဆဲးမိုဝ်းဆဲး.ဂွပ်းလဝ်း;လံးဆဲး,လိဆဲးရှိုတ်း
 စွံးဂူဆဲးမိုဝ်း မဆဲးမိုဝ်းခိုဆဲးယွံ,မဂ်းမီးလိပိဆဲး ဂတ်းယိဆဲးလွံ.ဖွံးမဆဲးလး
 တံးရှပ်းပုဆဲးဆဲး. ပိဆဲးကဆဲးခိုဆဲးယွံ, လဆဲး.သုင်သေ ပိုဆဲး;တါင်,ခိုဝ်းယူ,
 ယဝ်.။

ပုဒ်းဂျေဖမ်းတံး "တံးတံး"ထူဒ်းသွင်

(2596/4513 BC)

ပုဒ်းဂျေဖမ်းခေ,ထူဒ်းဆိုင်း

တၢင်း;(2697-2596 BC)

ပုဒ်းဂျေဖမ်းတံး"ဂွင်.တီ," ဝံးသေပုဒ်းဂျေဖမ်းထူဒ်းဆိုင်း; (ဂွင်,တီ,) သုတ်းဂွၢ်,ဆန်. ခုန်သိုဝ်းဂျာပ်; ကန်လုဂ်းလံးဂျေဖမ်း"ဂွင်.တီ,"ထူဒ်းယုဂ်, ကန်သိုပ်,တေ,တင်း; နိုဝ်းဂျေဖမ်းတံး(တံးတံး)ထူဒ်းသွင်တံးဆွဲးမိုင်းသၢင် တၢင်း;(ShangTang)မိုင်းလိပ်ဂွင်.ဝုး(Chu Fu)(ဂျူးဖှူး)ဆဲဆန်.ယပ်.။ ပီဂ်. ဝုးမန်းလပ်; ပီဆဲဂုဒ်းနိုဝ်းတံးတံးသေတၢ်ဂေ; ပုးတံး;ဖွင်းငမ်းမန်းလပ်;မီး တံး မီးခေ, လဂွၢ်,ဂုဒ်းလံးလိပ်.လံးနိုဝ်းဂေ; မန်းလပ်;ကမ်,ခီ,ဆိဂ်.တံးဂ်း တီင်ဖွဲ ဝံ.ကခွင်.ကယေး(လွင်းဂၢန်ဂုဒ်း)ဇီင်,ပီဂ်းဂန်ဂုးဂေ.ခီင်းဂုဒ်းဂုး တံးဂုးလိန်ဆဲယပ်.။

ပုဒ်းလပ်;ဇီန်လိန် လပ်;သိုဝ်းဂျာပ်; (Seow Hao) ဆဲ.ဂွပ်;ပိုဝ်း;ကုပ်. ပိုဝ်, ပုဂ်.ပွင်မန်းမိုင်း လွမ်းတြးသေယပ်.။ ဖွင်းမိုင်းလိပ်းယိပ်းဂၢန်ပုးတံး; မန်းလပ်;ဂေ; နိုတ်းလွမ်းမန်းမံးလွင်းဂၢန်လွမ်းဆင်, လပ်;ဂျေဖမ်းတမ်းဝံ. ပန်ဂၢန်ဆန်.ဂေ; ပုဒ်းဆန်.မန်းမိုင်းခိုဒ်းယု,ဂတ်းယီန်တေ.တေ.။ ဂုဒ်းမန်းဂုဒ်းမိုင်းခပ် လၢင်,တၢင်,လိပ်;ထူးမန်းလပ်;ဝုး; "ဂွင်.မင်းတြး"ဆဲ ယပ်.။ ဂွပ်;ဂုဒ်းမန်းမိုင်းဆပ်.ထိုင် လပ်;ဇီန်လိန်ဂေ; ဖွမ်းသီင်ပီဂ်း ပုဂ်,ဂန်တေ.တေ.ဝုးဝုး; မန်းမိုင်းတိုင်းဂးဂေ; နိုဝ်းဂိုင်းပိုင်းသိုလီတေ.တေ.

ယဝ်။ (လဝ်းသိုဝ်းဂျာဝ်းဆိံ. ပီဆဲးလုဂ်းထုဆဲးသွင် လဝ်းဂုင်.တီ,(Hwang Ti) တူဆဲးယုဂ်,ထုဆဲးဆိုင်;ခုဆဲးဂျေခမ်းတံး"တံးတံး"ယဝ်။

ဝံးသေ လဝ်းသိုဝ်းဂျာဝ်း လံးခိုဆဲးပီဆဲးခုဆဲးဂျေခမ်းကမ်,ပေး ဖှိုင်ဆဲးဆဲး. "ခုဆဲးဂါင်"ဂဆဲးပီဆဲးဗွင်မိုင်းလုင် လဝ်းပုးဆိုင်; ဝှပ်းမဆဲးလံးယိပ်းဗမ်,ဂါဆဲး ပံးမိုင်းတံးလမ်,လွင်;မဆဲးလေး လဂ်.စွမ်ရှိုင်;သိုဝ်းသေ ကါင်;လုဂ်.ဗိုဆဲး. တေ,သူ,မဆဲးလဝ်းဝှပ်း,ယဝ်။ ဝှံးဆဲး,လါဆဲးမဆဲးလဝ်း လဝ်းသိုဝ်းလုင်ကပ် ပုဆဲးဗွင်; သေသိုဝ်း,တိုဂ်းတေ;ပံးတံး;လေး; ဂါဆဲးလုဂ်းဗိုဆဲး.ခပ် ကမ်,တဆဲး လံးထိုင်တံး; လံးတုဂ်းသုမ်းဝှပ်း,သေယဝ်။ ဂပ်းဂံ,လုဂ်;ဂါဆဲး လုဂ်.ဗိုဆဲး.ဂမ်း ဆိံ. ဝှပ်း;ဂါဆဲးထတ်းသါင်; မိင်,ဆမ်.ကမ်,ပေး လွင်လေး;လံးပီဆဲးမုးဆဲး,ဆိံ ယဝ်။

ဝှပ်းတိုဂ်းပေ.ဗွင်မိုင်းလုင်လုဂ်.ဗိုဆဲး.ခပ်ယဝ်.လေး; လဝ်းဗမ်ဆဲး, လိဆဲးခိုဆဲးမေး ထတ်းသါင်;မိင်,ဆမ်.စွမ်းတိမ်လွင်ဂုဆဲးမိုင်းခပ်လေး; ကုပ်းမဆဲး; မိုင်းလေး; ပါဆဲးဆဲး.မဆဲး;မိုင်းဂတ်းယီဆဲးဂေ,သေပိုဆဲး;ဆိံယဝ်။ ဝှပ်း;မဆဲး; မိုင်းဂတ်းယီဆဲးကမ်,မိးဂုဆဲးယု.ဂပ်းလေး; လဝ်းသိုဝ်းဂျာဝ်း;တေ,တင်;လံးလိုင်; မိုင်းဂျေခမ်းတံး "တံးတံး"လံး;ငံး;ငံး;ဆဲး.ယဝ်။ ဝံး;ဆဲး.လဝ်းဗမ်ဆဲးလိဆဲး တံး ကဆဲးသိုဝ်း,လါမ်းတါမ်းဂဆဲး ဆင်;ဂျေခမ်းတံး"တံးတံး"မုးဆဲး. ပါဆဲး ဆိုင်;ယဝ်.ပါဆဲးဆိုင်; ကုပ်.ပိုင်,တင်;ဂျေခမ်းမဆဲး;ဂိုမ်း လံးထုဆဲး;လုင်ဗွင် ပါဆဲး မဆဲးယဝ်။

ပါဆဲးလဝ်းဗမ်ဆဲးလိဆဲးလဝ်းသိုဝ်းဂျာဝ်းဆိံ. ဝှပ်း;ဝုးမဆဲးလဝ်း ယိပ်းထိုင်; ဝံ. ဆမ်.ခွင်.ခုပ်.လေး; ဆမ်.ယါဆဲးသီဂါင်သွင်မေးဆိံ.သေ ထတ်းသါင်;လီဂ်, ဗေပဆဲး ဆွံး;ကိုင်,မိုင်းဂုး;တံး;တံး; စွမ်းလံးဗမ်,ပိင်;ဂဆဲးလေး; ဂုး;တံး;ဆွံး;ကိုင်, မိုင်း"ဝှင်;သီ"လေး; ကိုင်မိုင်းစုမ်.လင်,တင်,ကွဂ်,မုးလံး;ယိပ်းတိုဝ်းဆမ်. (ဆမ်.ဗုင်,)ဆိံဆဲး.ယဝ်။ ဝှပ်း;ဆိံလေး; မိုင်း;ပါဆဲးဆဲး. တံး;ထုင်.မေး;ဆမ်. ခွင်.ခုပ်.လေး; မေဆမ်.ယါဆဲးသီဂါင်ဆဲး. ပီဆဲးလိဆဲးတံး;ယု,ဂု,တံး;ဆွံး;တံး;

မင်ရှုဂ်းမင်ရှော, တီးတေ,ပိုဒ်းတိုဒ်း ငဝ်းပိုဒ်းပူ,မွန်,နိုဝ်းတီးဖှိုင်,ဒငးတီး မးယဝ်။ (The Original Home Of Tai People in 2515 BC)တီးကန် ပိုဒ်းရှင်.ဂန်ဝးထုင်.လိန်မိုင်းသီဒ်သီး(Shan Si)ဒလးရှင်ဆမ်.(Ho Nan) ဆီဆန်.မီးတေ,ဆီ.ယဝ်။ မိုဝ်းပာန်ရှောခမ်းတီး "တီးတီး" (Tai Tai)ကိုင်, မိုင်းကန်ခိုဒ်းယွ,ရှိုဝ်းရှိုင်းလှိုဝ်းဆီ. ပီဒ်မိုင်းဝွင်းသီဒလး ရှင်ဆမ်.သွင်မိုင်း ဆီ.ယဝ်။

လီးကုပ်.ပိုင်,ဖွင်းငမ်း

ပာန်ရှောခမ်းတီး "တီးတီး"လှိုင်မိုင်း

ယူ,ဆမ် ပာန်လဝ်းရှောခမ်း လဝ်းသိုဝ်းရှင်;မိုဝ်းပီး(2515 BC)တေ, ထိုင်(1644, 1911-BC)ဆန်.ပီဒ်ဆင်,ပးတုးဆီ.ယဝ်။

ဆွဲးပဂ်.ပိုင်ကုပ်.ပိုင်,ဆန်. ဗေ,ဆိုင်သုင်သုတ်းမီး"လဝ်းဗီဒ်လိန်" လာပ်,ယူ,ဆိုင်ခေးယူ,တုး; ဗေ,တုးသုတ်းမီး"လာပ်တီး"ကန်တိတ်းတေ,ဂပ်း သိုပ်,ခုန်ရှောခမ်းလီးဂမ်းလိဝ်ဆန်.ယဝ်။ ပိုင်ကန်ဂျမ်းမန်းတေ. မီးဆင်, ပးတုးဆီ.ယဝ်။

မိုဝ်းပီး (2515 BC)လွင်းလီးကုပ်.ပိုင်,ဖွင်းငမ်းမာန်;မိုင်းဆွဲးမိုင်းယူ, ဆမ်(1644-1911 BC) (Emperor)လဝ်းဗီဒ်လိန်"လဝ်းရှောသီင်" (King Emperor) ရှင်ဆမ်.(Ho Nan) ဂွင်သီ(Kwang Si) သီ,ခမ်.(Szchuan) ဂုဂ်,နီဝ်(Kweichew) ဂွင်တင်း(Kwang Tang) ဖွင်းမိုင်းလှိုင်(Minister Principle) ဂွါန်းတီး(Chong Tai) သမ,ထီဖူးရှ်းဂွါမ်းရှူ. Vicery Minister လီးတီး(Chai Tai) ဖူးတီးရှောခမ်း ဖူးမိုပိုဒ်း Linder Secretary of State. တုင်းတီး Tung Tai . ဖူးမီးဂွါမ်းယမ် ဖူးဝွန်းမိုင်း provincial Governor ဖူးတီးFu Tai ဖူးဝွန်းကိုင်,Provincial Chancellor နီတ်,တီး Git Tai ဖူးဂုမ်းဗေန်,တေ,ပိုဒ်း Provincial Financial.

ပၤဆ်တံး: Pan Tai

လွမ်သိုဝ်းလူင် Provincial Commender in Chief.

တံးဆ်တံး: Then Tai

ရှေ့ခမ်းဂွမ်, Provincial Commender.

လၢဝ်တံး: Lao Tai.

လံးကုပ်ပိုင်,ရှေ့ခမ်းတံး: “တံးတံး”မီးလိုင်.ဆေမးဆံ့.ယဝ်.။

ပၤဆ်ရှေ့ခမ်းတံး:“တံးတံး”ခါဂ်းဆံ့.ရှိုင်ဆါဆ်းတေ့,ထိုင် 139 BC (ဗေ-ပ-ပ)လဝ်းဗီဆ်,လိဆ် သိုဝ်,တံးဆ်းကုပ်ပိုင်,ဂွါ, “မီးရှးလဝ်းရှေ့ခမ်း” ဆံ့.ယဝ်.။ “တံးတံး” Tai Tai ကဆံ့ ဝးဆံ့. ပွင်,ဝး “လွတ်းလိမ်းမိုဆ်လွံလီဆ်,” ဆံ့ယဝ်.။ တံးပွင်,ဝးလွတ်းလိမ်းရှိုင်;လိမ်းယူ,သေ,သေ, ဆံ့တြးဆံ့ဆ်.ယဝ်.။ This Tai Tai was the Holy Hereditary Title of rank in the Old days.

ပင်ဗိဂ်းသိဂ်းမင်၊ဂ၊လ၊

ထိုင်မးပင်ဗိဂ်းလင်; “စီ၊တီ,”(Chi Ti)လုဂ်းထူဗ်းသမ်လင်;တီ၊ခူဂ်း
ဆဗ်. ဂူဗ်းမိုင်းခပ်စိုတ်းပွဲးဗိဂ်းသိဂ်း မင်၊ဂ၊လ၊၊သေ ယုဂ်း.တင်၊ပိဗ်းလင်;
ဗိဗ်းလိဗ်းယပ်.။ ပင်ပွဲးဗိဂ်းသိဂ်းဆဗ်. ဗွင်းမိုင်းလေး; ဂူဗ်းမးဗ်းဂူဗ်း
မိုင်းခပ်တင်းမူတ်းကွန်ဂဗ်း မးခိုဗ်းယုဂ်း.ယွင်းယပ်.။ လင်;“စီ၊တီ,”ဂေးလိ;
ပိဗ်းလင်; ဗိဗ်းလိဗ်းတီး “တီးတီး”ဂူဂ်းမိုင်းဆဗ်.ယပ်.။

ထိုင်မးမိုင်းပီး 696-682 BC (ဗေ-ပ-ပ)ဆဗ်. ဂျေခမ်းတီး လိးခါ.ဂျေ၊
ဝိ.မိုင်းဂူဂ်းဆဗ်.သေလေး; တေ၊တင်;ပိဗ်းဂျေခမ်းတီး “တီးခိုင်းသိုဝ်”မိုင်းပီး
688 BC ဆဗ်.ယပ်.။

ပင်ဗိဂ်းတီး တီးခိုင်းသိုဝ် (688 BC)

“လင်;သိုဝ်ဝိင်းဂူဂ်း.”ဂေးပိဗ်း လုဂ်းလင်;ဂျေခမ်းသိုဝ်ဂူဂ်း. မိုင်းသိုဝ်
ခွါဂ်းကွဂ်း,မးဗ်းမိုင်းလင်;တီင်းမိုင်း,မိုင်း,တေ၊တင်;ပိ. တီးဆွဲးလိုင်;မိုင်းလိုင်; (Lo
State)ယပ်.။ ဂမ်းဆဗ်. ခိုဗ်းမေး တေ၊တင်;ပိဗ်းဂျေခမ်းတီး တီးခိုင်းသိုဝ်
Tso Dynasty ဆိဆဗ်.ယပ်.။ ဆွဲးပင်ဗိဂ်းဆဗ်. ကွန်ဂဗ်းခါ.တီးယု၊လုဂ်း.တီး
ဆွဲးမိုင်း ယု၊ဆမ်သေ ခါ.ဂျေ၊ယု၊သင်းဆွဲးမိုင်းဂူဂ်းဆဗ်.စိုမ်းတးဆမ်. ခွင်.ခူဂ်း.
ဆဗ်.ယပ်.။

ဂျေရုဆမ်းတံးတံးတံးမိုဝ်းလိုဝ်းဆံ.ပီဆဲ ဂျေရုဆမ်းကဆဲယိပ်း ဂါဆဲဗါ၊ ဗါ၊မိုဝ်းထတ်းသင်;ပဆဲဆမ်.ဆဆဲ.ယပ်.။ မိုဝ်းပါဆဲဆဆဲ.မေးဆမ်. “ခွင်. ခွင်.”ဗလ; မေးဆမ်. “ယါဆဲသီဂင်”သွင်မေးဆဲ. မီးဆဲးမီးလဝ်းဂျေရုဆမ်းမိုဝ်း လိုဝ်းယပ်.။ လိုဝ်း(L0)ကဆဲဝုးဆဆဲ.“ကတိပ်းဝံး” တံးပွင်,မဆဲးမီးသွင်ချိုဝ်း (L)မီးဂုင်,သရေ 4 ကဆဲ (2)တူဝ်ဆမ်. 4 ကဆဲဝုးဆဲယပ်.။

(1)ဂုင်,သရေ,သီ,ကဆဲလမ်....

(ဂ)ဂုင်,မဂ်းမီးလီပီဆဲ

(ခ)ဂုင်,မဆဲ,မီဆဲးလွမ်းထမ်း

(င)ဂုင်,ကမ်,မီးလေးဗရ.

(လ)ဂုင်,ကူဆဲးကွဆဲ,ဗူဆဲးဆိမ်

ပီဆဲလိုဝ်းဆံ.ယပ်.။

ဂုင်,သရေ,မီးသီ,ပိုင်ဆံ. ပီဆဲလံးမဂ်းမဆဲ; ပီဆဲမင်းတြးတု,ကုပ်. မဆဲးပွင်မိုဝ်းယပ်.။ ဂျေးကမ်,နှိတ်းလွမ်းလံး;(4)ပိုင်ဆံ.ဂေး တေလံးတူဂ်း သုမ်းပါဆဲဆုဆဲကုပ်.မဆဲးပွင်မိုဝ်းဝုးဆဲယပ်.။ တံးပါဆဲဂျေရုဆမ်းတံး တံးလိုဝ်း ဆဆဲ. ကပ်,ဂုင်,သရေ,(ကဂျင်.သိဆဲထမ်း)သီ,ကဆဲဆံ.ဝံ.ဂိမ်းတူဝ်ဂိမ်းလွံ ယူ,တု,သေဗလ; လင်,ဝုးခိုဆဲးယွံ,မွံ,သုင် ခိုတ်းလွမ်းဂါပ်းပါဆဲတေ.တေ. ယပ်.။

ပါဆဲဂျေရုဆမ်းတံးတံးလိုဝ်း - လုဂ်.မိုဝ်းယူ,ဆမ်ခံ.ဂွါ,ပိုဆဲ.ဂင်ဗင်, မေးဆမ်. ယါဆဲသီဂင် မိုဝ်း (2696 – BC) ထိုင် (2682 – BC)

ထိုင်မုးပါဆဲဂျေရုဆမ်းမိုဝ်းလိုဝ်းဆံ. ခံ.ဂွါ,တင်းဆဲးပိုဆဲ.ဂင် မေးဆမ်; ယါဆဲသီဂင်ယပ်.ဆဆဲ.တံးဆင်,ဂဆဲလံး;နှိတ်းသိုဂ်းလူးဂဆဲမုးယပ်.။ တံး

တံးလိုဝ်း လံးခါ.ဂျေခမ်းဆဲ.ဂေ; ဂယပ်းလံးပိန်သိုဝ်းဖေဆဲးဂဆဲးတင်း"လဝ်း သိုဝ်ဝိင်းဂူင်." ကဆဲးပိန်လုဂ်းလဝ်း"သိုဝ်ဂူင်."မိုဝ်း (2692-2682 BC) ဆဆဲ. ယဝ်.။

ဂွပ်းလဝ်းသိုဝ်ဝိင်းဂူင်.လံးပေ.သိုဝ်းဂလး; လံးသိုပ်,ဂိန်မိုဝ်းဂျေခမ်း တံးခိုဝ်းသိုဝ်ဂလး; ဂျေခမ်းတံးလိုဝ်းဂု,တင်းရှိုင်မီး(15)ပီးယဝ်.။ မိုဝ်းပီး(2600 BC)ဖွင်းဆဆဲ. ဂျေခမ်းခေ,"လိန်.ပုဝ်" Nang Po ဆ ့းကိုင်,ရှပ်ဆမ်.ပွတ်း ကွဂ်,ဆဆဲ. လံးရှိုတ်းသိုဝ်းလုးဂဆဲးတင်းဂျေခမ်းတံးတံးကဆဲးကုပ်.ပိုင်,မိုဝ်း "ဖေခေမ,"ရှပ်ဆမ်.ဆဆဲ.ယဝ်.။ သိုဝ်းဆဲ.တေ.ကမ်,လှိုသိုဝ်းခွါဂ်;မိုဝ်း ပိန် သိုဝ်းလဝ်းရှိုင်းလဝ်းဆမ်.ဂတ်.တင်းခဆဲးဂဆဲးဂူလုးဆဲယဝ်.။ ဂူလုးဂးမိုဝ်း ပါဆဲဆဆဲ. ရှိုင်းတံးယု,ဂိုဆဲးခိင်လိင်ဆု,ဂလး; သိုဝ်းခေ,ခပ်ကမ်,တိုဂ်းပေ. သိုဝ်းတံးသဂ်းခါင်.။ သိုဝ်းတံးရှပ်းပေ.ဂူလုးဂူလုးဂလး; တံးလံးပိန်လဝ်း; ဖိန်,လိန်ကုပ်.ပိုင်,ဆိုဝ်မိုဝ်းခေ,မိုဝ်းတံးတင်းမူတ်းမးယု,ယဝ်.။

ပါဆဲးဂျေခမ်းတံး တံးသူ

(ကမ်,ဆဆ)

ကုဂ်းဗုဒ္ဓံး(2357-2257 BC)ဗေ-ပ-ပ

မိုဝ်းပါဆဲးဆဆ. ပီဆဲးဗွင်းခေ,ဒလးတံး၊ တံးတေ,တံးတေ,တင်းပါင် သိုဂ်း“တေ,ဂူ;”ခတ်းစိုင်း ခေ.ခိုင်,စိုင်းဂဆဲးဒလး; ဣင်းဝးပီဆဲးတံးသူ; ကမ်, ဆဆ ပီဆဲးပါဆဲးကဆဲးခေ,ခိုင်,စိုင်းသိုဂ်းတိုဂ်းဂဆဲးပေးကူဆဲးမါဆဲး;ပဆဲးမိုဝ်း ကမ်,ထါတ်,သေပွဂ်းဒလး; လံးဣင်းဝး ပါဆဲးတံးကုဂ်းဗုဒ္ဓံးဆဲးယပ်.။ ပါဆဲးဂျေ ခမ်းသူ;ကမ်,ဆဆ ပါဆဲးဂျေခမ်းတံးကုဂ်းဗုဒ္ဓံးဆဲး. လဝ်းဂျေခမ်းတံး“လဝ်းသူ;” (Shu)တေ,တင်းပီဆဲးမးလီမ်မိုဝ်း(2357 BC) ဆဲးယပ်.။

လဝ်းသူ;ဆဲး. ပီဆဲးလုဂ်းလဝ်းဂျေခမ်းခုဆဲးသိုဝ် ပီဆဲးလါဆဲးလဝ်းတူဆဲး ယူဂ်,(ဣင်း.)လဝ်းသိုင်ခိုင်ယပ်.။ မီးဆွင်းလံးဂေးဆိုင်းလိုဝ်း“လဝ်းလါင်.”ဝွပ်း မေးမဆဲးလဝ်း; တံးလီမ်လီဂ်.ဒလး; ပေးလဝ်းသိုပ်,မေးမိုဝ်း,ထီင်း; ဂမ်းဆဆ.မေး သိုပ်,ဒလး; တါင်းဆွင်းလံးမဆဲးလဝ်း; တံးဂ်းဆဲးဂ်းပေ.ဂါဆဲးမဆဲးလဝ်းဆု,ဒလး; လဝ်းသူ;ဆဲး. မိုဝ်းလီဂ်.တူဂ်းယါဂ်းခါဆဲးလွံတေ.တေ.။ ဂူဂ်းဂး; မဆဲးလဝ်း; ယိုဆဲး.ကပ်သေ ဖိုတ်းပဆဲးတါင်းလီခပ် တံးဂ်းတံးဂ်းဒလး;ဝံးလင်မး မေးသိုပ်, ဒလး;ဆွင်းလံးလဝ်းခိုဆဲး;ဂုဂ်.ဣမ်လဝ်းမးတေ,လဝ်းပေးလံး;ပီဆဲးဂျေခမ်း လဝ်း မိုဝ်းကုဂ်းဗုဒ္ဓံးဆဆ.ယပ်.။

ပါဆဲးမိုဝ်းကုဂ်းဗုဒ္ဓံး (EW-Pi) ဆဲး.ဝွပ်းဝးဆဆ.“ခွင်.ခုဝ်.”ကမ်,ပေးဂိုဆဲး မိုဆဲးဂပ်ယပ်.ဒလး; တံးပွဆဲးဝဆဲးတူဂ်းမိုဝ်းခေ,ဆဆ. ဆမ်.တေ,ဂူဆဲးမိုဝ်းလွံ

တိုဝ်းကမ်,ဂုမ်,လူမ်; ဆင်,ရှိုဝ်ဆွဲးမိုဝ်းတေလံး;လွဲတိုဝ်းဆမ်,ဂုမ်,လူမ်;ဆဆမ်. ခုဆဲးဂျေခမ်းလဝ်းသူးလွင်,လွဲ.ဗေူးတင်တူဝ် ကဆပ်ဆဲးဗွင်မိုဝ်းလူင် "ခုဆဲးယူ,"(Yu)ကပ်ပုဆဲးဗွဲဆဲးမဆဲးသေ နှိတ်းသင်းဒလး; ပဆဲးဂျယုသဆု, လွင်; ဆမ်.ဆံ. ကပ်မိုဆဲးလွဲဂုဆဲးမိုဝ်းဒလး;မဆဲးမိုဝ်းဂတ်းယံဆဲးသိုဝ်းဂျေ,တေ.တေ.ယဝ်.။

ဝံးသေခိုင်သင်းနှိတ်းစွဲးမဆဲးမိုဝ်းဂတ်းယံဆဲးယဝ်.လီးငမ်း လဝ်းဂျေခမ်းသူးဂျေ; ကပ်ဆွင်.လံးမဆဲး"လဝ်းလိုင်."(Chang) ဆဆမ်.ခိုဆဲးတံးဆဲးဂျေခမ်း ကုပ်.မဆဲးပွင်မိုဝ်းကုလ်ဗွဲးကဆဲးစွင်.ဝု; "မိုဝ်းလိုင်.ဝူ"(Chang Wu) ဆဲဆဆမ်.ယဝ်.။ မိုဝ်းဂျေခမ်းလိုင်.ဝု;ဆဲးခပ်;ပုးဆွဲးလိဆဲးရှပ်ဆမ်.ပွတ်းလိုင်ဆဲးဂင်သီပွတ်းစွင်,ဒလး; ဂင်တင်;ပွတ်းတူဂ်းခပ်လိုဝ်းဆဆမ်.ဆံယဝ်.။ လဝ်းဂျေခမ်းလဝ်းသူးဆံ. ဝူဆမ်.ဝု;ဆွင်.လံးလဝ်း; "လဝ်းလိုင်."ဆံ. နှိတ်းသင်းဂါဆဲးမိုဝ်းလံးသေမဆဲးလဝ်းဆင်,ဆဲဒလး; လွင်,လံး;ကပ်,မဆဲးမိုဝ်းကျ,ဆု, ရှင်; ဂျေပဆဲးဆွင်.လံး။ တူဆဲးတူဝ်မဆဲးလဝ်းတေ. ဝွပ်;ကမ်,တိတ်းစွဲး; လေးလိမ်, ခုဆဲးသမ်.ခိးဂျတိုင်.လီဂုဆဲးတူဝ်လဝ်းဂပ်,ဒလး; လိုင်,လံး;ကပ်;ကျ,ဆု,ဂျေခမ်းသေ ကွဂ်,ထိုဆဲး,ဂျနှိတ်းရသေ; ဂျင်.ဂမ် သမထတြးတေ,ပေးသီင်;ဂမ်,ဂျ, ဆွဲးပဆဲးဆဆမ်.ယဝ်.။

ခဆဲး,ထု,ခွဆဲးတူဝ်လဝ်းသူးဆံ. ဆွင်.လံးမဆဲးလဝ်းလိုင်.သိုပ်,ကပ်လူမ်းလုးဝံ.ဆိုင်လွဲ(Kien Yi Shan)"ဂိပ်,ယံး;သါဆဲး"ဆွဲးကိုင်, "ဆီယူဆဲး"(Ning Yuan)ဆဆမ်.ယဝ်.။ ဝူဆဲးပံးပိုဆဲးခပ်တံမ်ဝံ.ဝု; "လဝ်းဂျေခမ်းလဝ်းသူးဆံ.ပီဆဲးခုဆဲးကဆဲးဂုဆဲးမိုဝ်း ရှပ်.ရှပ်လူမ်းပီင်းဒလး; ကပ်ဂုင်,ကပ်မုဆဲးပု; ဆိုင်;ဆံယဝ်.။

ပါဆဲးဂျေခမ်းတံး 'ကုလ်ဗွဲး'ကမ်,ဆဆမ် "လိုင်.ဝူ"ဆံ.တေ,တင်;မိုဝ်းပီး(2255)သေဝွတ်းဝံးလူ.လိပ်ဂျ,မိုဝ်းပီး(2303 BC) (ဗေ-ပ-ပ)ဆဆမ်.ယဝ်.။

လဝ်းဂျေၤခမ်းလဝ်းသုးအံၤ. လီၤဆင်းဂိန်မိုင်း(တင်းခေ,တင်းတီး)တၢင်းရှိုင်းပီး
ပွင်း(48)ပီးအံၤယဝ်း။

ပၢန်ဂျေၤခမ်းတံးရှိုင်းသၢင်"ကမ်,ဆန်"တံးရှိုင်းယိုဒ်း

ပၢန်ဂျေၤခမ်းတံးရှိုင်းယိုဒ်းဆွဲးမိုင်းလိုဝ်း

BC 2939-2365

ပၢန်ဂျေၤခမ်းတံးဆွဲးခမ်းတံးဆွဲးဂၢင် ဂေၤပီၤဆွဲးလဝ်းဂျေၤခမ်းတံးရှိုင်း
သၢင်ယိုဒ်း (Shang Or Yin) ဆန်.လီၤဂျေၤ,ကုပ်.ပိုင်, ဂျေၤခမ်းခေ, ပုတ်းတီး
ယူ,လဝ်းဂျေၤခမ်းတံးဆွဲး(4)မိုင်းပီး (2158 BC) သေကုပ်.ပိုင်, ဂိန်မိုင်းဂျေၤ,
(13)ပီးလုမ်းလုမ်းယဝ်း။ မိုင်းပၢန်ဆန်. လီၤကုပ်.မၢန်;မိုင်းလီၤဂ်းလီၤမၢန်
ယဝ်း။

ပုးတံးမၢန်လဝ်းဆန်. မီးဖွင်းမိုင်းသွင်ဂေၤ. စွင်.ဝုး"ဆွဲးရှိုင်း"လး
"ဆွဲးရှိုင်း"အံၤယဝ်း။ ခၢသွင်ဂေၤ.ဆီ.လူ.စွမ်ရှိုင်းသိုဂ်းသေလး ကၢင်းခိုဒ်း
ဗိုဒ်.မၢန်လဝ်းယဝ်း။ ဝွံးတၢင်းရှိုင်းသိုဂ်းခပ် ဂုးလုင်ဖေၤ,မိုင်းခပ်ဂမ်းဖွင်း
သေလး; ခိုင်ဂျေၤတၢင်းသုဂ်.ယုင်းကုန်ဂ်း ဂုးဖေၤ,ဂုးတၢင်းယဝ်း။

လဝ်းဗီၤဆန်,လိန် လဝ်းဆွဲးဂၢင်ဂေၤဝွံးဝုး မၢန်;မိုင်းကုန်မေးမး
ဆု,လး; လွင်,စွင်.ကပ် လဝ်းဂိန်မိုင်း လဝ်းယိုဒ်းမး လွံးထံမ်ပဆန်မၢန်;မိုင်း
မၢန်လဝ်းယဝ်း။ လဝ်းယိုဒ်းအံၤ. ပီၤဆန်လဝ်းဂိန်မိုင်းတၢမ်းလဝ်းဂျေၤသီၤ ကွန်
ကပ်ဂျေၤခမ်းတၢင်းမိုင်းပီၤဆန်ကန်လီၤဂ်းလိၤလး; ပီၤဆန်လွမ်သိုဂ်းလုင် ဗုးကွင်,
သိုဂ်းပုးဆိုင်;ဂုးဂုးကမ်,ဂုး ဖေၤ,ကုပ်.ပိုင်,မၢန်;မိုင်းဂေၤ; ဂတ်းခီၤဆန်,ဆု,လး;
မီးဖုင်းတေ,လု,ယု,ဆု,သေ လွင်,လီၤတံးဂိန်ဂ်းကွင်,ပေ. ဂုးကုန်ကပ်
ဆွဲးမၢန်;ဆွဲးမိုင်း ရှိၤယီၤဆွဲးဂျေၤ,တၢင်းမုတ်းဆန်.ယဝ်း။

ပံးပိုဆဲးဗေံ၊ခေ၊ခဝ် တံးမံးဝံ.ဝုး မိုဝ်းဗေံးခုဆဲးမိုဝ်းသွင်ဂေ၊ လုဂ်. ဗိုဆဲးဆဲး. ပိဆဲးသိုဂ်းဆဲးမိုဝ်း(ဗေံ,ဆဲး)လွတ်,ဂု,ဂုးတီးဂွပ်းဆမ်.ဂတ်.ခိဆဲး, ဂုတ်းဂုဆဲး လဝ်းဂိမ်မိုဝ်းသေ မါဆဲးမိုဝ်းခိုဆဲးဂတ်းယီဆဲးလီ သမ်.လံးခွါဂ်း လီဆဲးလိဆဲးမါဆဲးမိုဝ်းမ့,ထီင်,ဂွဆဲး,ဆီယပ်.။

လဝ်းဂိမ်မိုဝ်း လဝ်းယိုဆဲးဆီ. ဂွပ်းဝုးမဆဲးလဝ်း; ဂိတ်းဂွံးမါဆဲးမိုဝ်း တိုဝ်းဂုး ခိုဆဲးဂတ်းယီဆဲး ခိုဆဲးမိုဆဲးဆင်,ဂပ်းဂပ်,ဒလး; လိုဝ်းသီင်မဆဲးလဝ်း; ဂိုဂ်းပိုဆဲးဝံ.ဝုး "ဗေံးကွင်,သိုဂ်း လွမ်ဂုဆဲးလူင်လဝ်းယိုဆဲး" (Yun The Conqueror)ဆီဒလး; လဝ်းခုဆဲးဂင် လဝ်း,လံးယုဂ်.ယွင်; တွပ်,ဂုင်,ဂေုးလူး မဆဲးလဝ်း; ဂွံးပိဆဲးဂေုးခမ်းဂွမ်း(ဗေံးကွင်,သိုဂ်းလူင်)ဆီသေယပ်.။ ဗေံးပဆဲး မါဆဲးမိုဝ်း "မိုဝ်းလိုဝ်း"ဂွံးမဆဲးလဝ်းကုပ်.ပိုင်,ဗေံးငမ်းယပ်.။

ဂေုးခမ်းတံး တံးမိုဝ်းလိုဝ်း မိုဝ်းဆဲး.မီးဆဲးမိုဝ်း"ဂှပ်ဗေံး" (ဂှပ်.ခူး ပိုဝ်း)(Hu Phe)ဂေုးပ.ဆဲး.ဆီယပ်.။ ဂေုးခမ်းတံးလိုဝ်းဆီ. ပံးခံ.ဂု,တင်; တီးမိုဝ်း"ဂှပ်ဗေံး"ပွတ်းလါဆဲး(လုဂ်းပွတ်းတူဂ်းခံ.ဂု,)ဂံးဂင် ကဆဲးပိဆဲးဂေုး ခမ်းတံး ပုဂ်းပွင်ကုပ်.ငမ်းဆဲး.ယပ်.။ ဆမ်.မေ;"ဂံးဂင်"ဆီပိဆဲးမေ;ကဆဲးလီ လူး မေ;ဆမ်.ယါဆဲးသီဂင်ဆဲး.ဆီယပ်.။

ပါဆဲးဂေုးခမ်းတံးယိုဆဲးဆီ. တေ,တင်;မးမိုဝ်း(2939) ထိုင် (2365 – BC) (ဗေံ-ပ-ပ)သေသုတ်းဂံးဂု,ယပ်.။ လဝ်းခုဆဲးဂင်ပိဆဲးဂေုး.တေ,တင်;သေ လဝ်းဗေံး,လိဆဲး ကုပ်.ပိုင်,ဂု,(28)တူဆဲး တင်;ဂှိုင်ပီးပွင်(644)ပီးဒလး; ပါဆဲး ဂေုးခမ်းလုမ်းဆီ. လုဂ်းယိုဆဲးယါဝ်းတေ.တေ.ဆီယပ်.။ ပါဆဲးဆဲး. လဝ်း,ဂှင်. ဝုးပါဆဲးတံးယိုဆဲးဆီယပ်.။

ပုဒ်းတံးမိုဝ်းလဝ်း

1122 ထိုင် 250 BC

ပုဒ်းတံးမိုဝ်းလဝ်း(Chou)အံ. ဇေဝံ မီးသမ်ပုဒ်း

- (1) မိုဝ်းလဝ်းပွတ်းတူဂ်း... 1122 ထိုင် 771 BC
- (2) မိုဝ်းလဝ်းပွတ်းကွဂ်း... 770 ထိုင် 426 BC
- (3) မိုဝ်းလဝ်းပွတ်းကွဂ်း... "ပုဒ်းတံးဂပ်းမိုဝ်း ကမ်,အန် ပုဒ်းပီဒ်သိုဂ်းလူင်" 425 ထိုင် 250 BC"

(1) ပုဒ်းတံးမိုဝ်းလဝ်းပွတ်းတူဂ်း (1122 – 771 BC)

အံးပုဒ်းအန်. ခုဒ်းတံးမိုဝ်းဂိဒ်မိုဝ်းဂွါ,(12)ပီးယပ်.။ ပုဒ်းတံးမိုဝ်း တံး တံးမိုဝ်းလဝ်းအံ. လဝ်းတံးမိုဝ်းသိုဝ်းဝိုင်းဂွါ.ကန်ပီဒ်လုဂ်းလဝ်းသိုဝ်းဂွါ. တေ,တင်;ပီဒ်မးမိုဝ်းပီး;(1122-771 BC)အန်.ယပ်.။ ပုဒ်းအန်.တံးမိုဝ်း မီးအံးမိုဝ်းသီဒ်သီးဂိဒ်းကုဒ်းအန်.ဝေ ဂွပ်;ဗုဒ်းသိဒ်ထမ်းလဝ်းပုဒ်းအံ. ယံ,ဂိဒ်းအု,ဒလ; ကုပ်.ငမ်းလွတ်ဂွါ, အိုဝ်းမိုဝ်းတံး မိုဝ်းခေ,ဂူးတီးဂူးလီဒ် ယပ်.။

လဝ်းသိုဝ်းဂွါ. မီးလုဂ်းလုဒ်းအမ်ဝေတု,ဂေ; ကန်ပုတ်းတံးတံးတိုင် မိုဝ်းမန်းလဝ်းလံ; ထိုင်လိဂ်းထိုင်လွမ်အံ. ပီဒ်သိုဝ်းဝိုင်းဂွါ.အံ.ဂူလုဒ်းယပ်.။ လဝ်းတံးမိုဝ်းတူဒ်အံ. မီးပန်,လု,ပံးကုပ်.ငမ်းလိဝ်းလင် ဂွါ,အု,ဒလ; ပုဒ်း

မိုဝ်ဆဲး. တံးမိုဝ်းလဝ်းခပ်ဂွၢ်တိုက် တံးမိုဝ်းလိုဝ်း လဝ်,ပေ.လံး;လီငါမ်းသေ ထိုင်းမဆဲးလံး;ဂျေခမ်းတံးလဝ်းလီငါမ်းဆဲး.ယဝ်.။ တံးမိုဝ်းလိုဝ်းခပ်ဆဲ. ဝွပ်; ကမ်,လံး;ရှာင်းရှိုဆဲးဝံ.ဂေ;ပိုင်ဆိုင်; ဝွပ်;ရှိုင်းသိုက်ကမ်,ငါမ်,ဂဆဲးဂေ;ပိုင်ဆိုင်; လံး;သုမ်းသိုက်ပဆဲ တံးမိုဝ်းလဝ်းခပ်ဆဲ.ယဝ်.။

လဝ်းခုဆဲသိုဝ်ဝိုင်းဂွင်.ဆဲ. မီးတိုင်းရှု.ယွ, တိုင်းရှုဆဲဂွင်းသေကမ်,ဂး ပီဆဲဗုဂတ်.ခီဆဲဆုဂါဆဲ ဗေံ,ကုပင်းငမ်းမဆဲးမိုဝ်းလီးဂေ.ဆိုင်;ဒလ; ပါဆဲ ဆဲး.မီးလိုဝ်းသိုင်ယွ,လိုဝ်းရှုဆဲးလင်တေ.တေ.။ လံး;ကုပင်းငမ်းပဆဲဂျေ,မဆဲး လဝ်းဆဲ. လံး;တံမ်းပီဆဲပပ်. ပီဆဲဗုဂတ်ကပ်ပဆဲဂူဆဲးမဆဲးဂူဆဲးမိုဝ်း ရှို; ပီဆဲပဂ်းပိုင်“လံး;ယိုင်;”ယူ,ယဝ်.။ ပပ်.ကဆဲမဆဲးလဝ်; တံမ်းဝံ.တိုင်းဆမ် လိုဝ်းဆဲ. ကဆဲဂျေ.ခီဆဲ,ဆု,သေပိုဆဲးဆဲ. ပီဆဲပပ်.ကဆဲလိုဝ်း(ခုဆဲလီ) ဒလ; (လွင်းပုဂ်းပွင်မဆဲးမိုဝ်း)ဆဲဆဲ.ယဝ်.။ ပပ်.လိုဝ်းဆဲ. ခုဆဲမိုဝ်းတိုင်း ဆမ်ခပ် ကွဆဲဂဆဲယိုဝ်းဂံမ်မးပဆဲ ဗွဲပဆဲမဆဲးယဝ်.။

ပဂ်းပိုင်ကဆဲမဆဲးလဝ်; ဝံ.ပီဆဲလွင်းဆဲးဂလိုက်. လမ်,ရှုင်းဆဲ. ပီဆဲ ပဂ်းပိုင်တု,တေသိုပ်,ပွဲ.လုလွမ် လွမ်းတူလုးခိုဝ်းရှိုဆဲးဆဲ.ယဝ်.။ ဆွဲးပဂ်းပိုင် ဆဲ. တံမ်းဝံ.ဝး;လိုဝ်.ရှိုဆဲးဂျေခမ်းခပ်မီးဝံ.ပီဆဲပဂ်, ပဂ်,ပီဆဲ. တေ, လုဂ်;လါဆဲ သိုပ်,တိုင်းလါမ်းဂဆဲ တေကမ်,လံး;ပဆဲရှိုလံ.။ ထိုင်းလွင်းဆိုင်; သမ်. ခိုဝ်းဗွဲခိုဝ်းမဆဲး တေလံး;ကပ်ဂဆဲဝး; ပးဂဆဲပီဆဲ တေကမ်,လံး; တေ, ဆု;ရှိုဆဲးလွမ်းဂူဆဲးတိုင်,ခိုဝ်းဆဲဆဲ.ယဝ်.။

“ပဂ်းပိုင်သွဆဲ.မိုင်, ဂူပ်.ဂူးပီဆဲရှိုဆဲး”

ပေ;ပီဆဲခိုဝ်းရှိုဆဲးကဆဲလီဝ်ဂဆဲ ဂူပ်.ဂူးပီဆဲရှိုဆဲး ရှို;ခိုဝ်းရှိုဆဲးဗွဲ မဆဲး ဗေဆမ်လံး;ယူ.။ ဆွဲးပဂ်ခီဂ်,တေလံး;ဆူင်းခူဝ်းသီလိုင် ရှို;မီးလိုဝ်. လိုတ်;ရှုဆဲလွဆဲ.လွဆဲ.ဆဲယဝ်.။

“ပဂ်းပိုင်လွင်းရှုင်.ဂမ်လွမ်းထမ်း”

ဆွဲးပဂ်းပိုင်ဆီ. ဂူဆီးတင်းလံ၊ တေလံးမီးလွဲးခါဝ်သွဲးဖိုဂ်, လိုဆီးဒလ; မီးသိဆ်ထမ်းတြးသေ နှိတ်းသင်းဂါဆ်မဆ်းဂူးလွင်းလွင်း။ နှိတ်းလီလံးလီ နှိတ်းဂံ၊ လံးဂံ၊ ဆီဆဆ်. တေလံးယုမ်, ယမ်ယိပ်းတိုဝ်းဂူးဂေ့ဆီယပ်.။

လွင်းဟိုင်းဒင်းတံး

ပဂ်းဂံ၊ လူလ်းလွင်းထုင်းလမ်, ဗေ, သျ, သေ "လဝ်းခုဆ်" နှိတ်းပံ. ပဆ် ဆင်, နှိတ်းဂူဆီးမဆ်းဂူဆီးမိုင်းတေလံးတင်းဂူးမီးမံမီးမေ့ကပ်, ဂုင်, သရေ, မဆ်းမိုင်းလိုဝ်. ခိုဝ်း တျ, ဂျ, ဆဆ်. ယပ်.။ တေ, ကပ်ဂါဆ်လူ, ဂါဆ်တါဆ်းနှိတ်း သင်း, ဂါဆ်ဂု. ဂါဆ်ခံ၊ ဂါဆ်ဂုပ်. ဂူးစွမ်းသွင်လိုဝ်းဆဆ်. ယပ်.။

လွင်းလံးကပ်.ပိုင်,

ဆွဲးဗွင်းငမ်းဗီဆ်, လိဆ်မဆ်းလဝ်းဆဆ်. မီးပံ. မိုင်းဂူးမိုင်းယပ်.။ ဆွဲးဂူးဂူးမိုင်းဆဆ်. မိုင်းဗွဲမိုင်းမဆ်းကပ်. ငမ်းဂွဆ်းခေ့ဂွဲးဗွဲဂွဲးမဆ်း။ ဂွဲးဂူး ဗူးကပ်. ပိုင်, မဆ်းမိုင်းဆဆ်. ပီဆ်လဝ်းဂေ့ခမ်းဂေ့. လိုဂ်းဂီပ်းတိုင်, ပဆ်ယပ်.။ လံးဆီ. လံးဝုးမိုဆ်ဂဆ်တင်းလံးကပ်. ပိုင်, မိုင်းလိုဝ်းဆဆ်. ယု, လံးဂုဆ်ဆင်, ဆီယပ်.။ ဆွဲးမိုင်းခပ် ဝေ; မိုင်းမိုင်းဆဆ်. ဗူးကပ်. ငမ်းမိုင်းမီးမိုဆ်ဆင်, ပုးတုး ဆီ. ယပ်.။

1. ဂီမ်မိုင်း လုဂ်းလဝ်းဂေ့ခမ်း Prince
2. ဂီမ်မိုင်း လွမ်သိုဂ်းလုင် Duke
3. ဂီမ်မိုင်း ဗေံ, ပံးမိုင်းဂူးပိုင်ပိုင် Marquis
4. ဗေံ, လွပ်, ထတ်းမဆ်းမိုင်း (သံလမ်း) Earl

5. ဗေ၊ဗေဆ်,တု၊ငိုဆီးတွင်း Viscount

6. ဂျေခမ်းဂွမ်း; ဗေ၊ပွင်ဂါဆ် Baron

"လွင်းဂ်းသိုပ်, ဆွက်မိုင်း"

လွင်းဝုးလဆ်.ဆုးဂါဆ် ဗေယွံ,သေဗေဆ်ဆ်ဆ်. မီးဝံ.သံ၊ရှာင်.(သံ၊
လု၊ပု၊)သီ,ရှုးယိုင်းယပ်.။ လဝ်းဗေဆ်,လိဆ် သမ်.ရှတ်.သံ၊ရှာင်.လိုင်ဂလး ပုး
တင်းတုမ်,သိုင် လိုင်းယု,ပုးသမ်. သွံ,တုမ်,သိုင်ခိတ်ဆ်.ယပ်.။ မါဆ်းကိုင်,
ကဆ်လီဂ်.လိုင်းဆ်.တေ. လဝ်းဗေဆ်,လိဆ် လီဂ်,ဗေပဆ် လုဂ်းလါဆ်
မဆ်းလဝ်း; ကုပ်.ငမ်းဂွမ်းခေရှာင်းဂွံးယပ်.။

ပါဆ်မိုင်းဆ်. လုဂ်းမဆ်းလဝ်းဂေ; ကဆ်လီ;ကပ်ပုဆ်းဗေဆ်းဗေ၊
ထတ်းလွပ်,ကိုင်,မိုင်း"Earl"ဆ်. လီ;ဂု,ကုပ်.ပိုင်,ထိုင်မိုင်း "Chosen"လဝ်း
သီဆ် ကဆ်ပီဆ်မိုင်းဂုဂ်းရီးယုးယပ်.။

ပါဆ်ဂျေခမ်း"မိုင်းလဝ်း;"ဆ်. ဂွမ်းပိုင်းတမ်းဝါင်းပဂ်းပိုင်ဂု.ခါဂပ်း
သိုပ်,ဆွက်မိုင်းဂလး; ဗေဂ်းထုင်းမါဆ်းမိုင်းပီဆ်ကဆ်ခိုဆ်းယွံ,ဂတ်းယီဆ်ဂတေ.
ဂတေ.ယပ်.။ လဝ်းဂီမ်မိုင်းဝု; "Ki Tse"လဝ်းခါးသိုပ်ဆ်ယပ်.။

ပု,ရှိုင်းသါင်းချင်းလဝ်းခါးသိုပ်ဆ်.တိုဂ်.ဂိုတ်းမီးဝံ.ယု,ဆွံးကိုင်, "ဂုင်.
ယါင်း"မိုင်းဂုဂ်းရီးယုးပွတ်းဆိုင်ဆ်.ဆ်ယပ်.။ ဝါးသေဆ်. ထိုင်မုးမိုင်း
(1115 ထိုင် 1079 BC)ဆ်.လုဂ်းလဝ်းဂျေခမ်းသိုပ် ဝီင်းဂုင်. လီ;ပုတ်း
တီဆ်းဂျေခမ်းမိုင်းလဝ်းယပ်.။ ပါဆ်လုဂ်းလဝ်းဆ်.ဂေ;ကမ်,လီ;သုဂ်.လီ;ယုင်း
ဂလးကမ်,လီ;တုဂ်းတီမ်,တုဂ်းယေ;ပိုင်လွံဆ်,ဂပ်,။ ယင်းလီ;ဂပ်းသိုပ်,ဆွက်
မိုင်းထီင်းမိုင်းဆိုင်;ကဆ်ရှင်.ဝု; "မိုင်းကု,ဆါမ်,"(Annam)(မိုင်းလီဝ်ပီဆ်မိုင်း

ဂိုဝ်ဝိတ်.ဆမ်း)ဆဲး.ယဝ်.။ လုမ်းဂဝ်းသိုပ်,ဝိတ်.ဆမ်းခပ် ယင်းကပ်လောင်.
ဗိုဂ်,မးယိုဆဲးတွဆဲးပဆဲးလဝ်းခိင်းဂူင်.(Cheng)ဂျေခမ်းမိုင်းလဝ်းဂွဆဲး,ယဝ်.။
လဝ်းခိင်းဂူင်.ဆိ.လိးဆင်းဂျေခမ်းဂိဆဲးမိုင်းဂူ,တင်းရှိုင်း(37)ပီးယဝ်.။

ဝီးသေဆဲး. တင်းကပ် 1078 ထိုင် 910 BC ဆဲးလုင်းခမ်းယမ်း
169 ပီးလုမ်းလုမ်း လဝ်းဗိဆဲး,လိဆဲးတီးဂဝ်း သိုပ်,ပုတ်,ရှင်းတီးဆဲးဂျေဂဆဲး
မးမီး(5)တူဆဲး မိုဆဲးဆင်း,ငဆဲးပိ.ပးတိုင်းဆိ.ယဝ်.။

ဂျေခမ်းတီးတီးမိုင်းလဝ်းပဆဲးဆဲး.

- 1. လဝ်းဂင်ဂူင်. Kan Wang 1078-1053 BC 26ပီး
 - 2. လဝ်းဂူင်. Chao Wang 1052-1002 BC 51ပီး
 - 3. လဝ်းမိုင်းဂူင်. Mu Wang 1002-947 BC 55ပီး
 - 4. လဝ်းခုဆဲးဂူင်. Kung Wang 946-935 12ပီး
 - 5. လဝ်းခုဆဲးကီးဂူင်. I Wang 934-910 25ပီး
- ပွင်းလေးဂဆဲး 169 ပီး

ဂိုတ်,ဝိဆဲးတီး စူးမေဂူမ်းတီး

စူးဂူ.လိဂ်းတီး စူးဂူဆဲးပိုဆဲး, ပိုဆဲးတီး

ဂူမ်းသင်,

ပဆဲးဂျေခမ်းတီးဂဝ်းတေ,တင်းကုပ်.ငမ်း မိုင်းတီးမိုင်းခေ, မးဂူဆဲး.
တေ,ပီး (BC 856) ပေးလုဂ်.ပဆဲးမိုင်းလိဝ် ဆမ်.ဂူ,တေမီး(2000)ပီးပံပံ။
မိုင်းပဆဲးဂျေခမ်းတီးခိင်း(Chin State)ဆဲး. ခေ,ခပ်မးယူ,သင်းလူလုးတီး

ဆွဲးပိုင်း"ဂါဆ်သူ,"(Kan Su)ဗွင်းဆဆ်. တီးဂေ့ပ်ခ်ဗုးကွဆ်ရှပ်ထုင်းဆး
ခေ,ယပ်.။ ခေ,ခပ်ဝးခပ်ပိခ်ဂုဆ်းမးပွဲ, New Born Chinese ဆ်ယပ်.။

ဂုလ်းဂးဝီးလိုဆ်းမး ခေ,ခပ်ကုမ်ကိုဆ်ကပ်တီး ပိုင်းလိုင်းဆွဲးကိုင်,ရှပ်
ဆမ်.လး; ရှပ်ဗေးသေယပ်. သိုပ်,သိုလိုတ်;ဂဆ်ဆ်လး; ကပ်တီးယ်ဆ်း
ပိခ်ခေ,ဂု,ဝးဆ်;ယပ်.။ တါင်းကပ်ပါဆ်ဂျေ့ခမ်း (Wang Ti) မးဂျေ့ခမ်းတီး
ဂေ့; လီးယ်ဆ်းပိခ်ခေ,ဂု,သေ ခေ,ခပ်တင်းပိခ်ဂျေ့ခမ်း(ခါင်.ပထမ)ကွဆ်
တါင်းသုတ်းဝးဆ်;ယပ်.။

First Generation Emperor

Some other misunderstood the real fact and misrepresented their statement that a bout 850 BC (about 2000 over years ago) the chinese(new born chinese)came to establish themselves in Kan Su. afterward, the Chinese started their aggressions upon the Tai, who had their original homes(Lo state) in Ho Nan and Hu-Ppeh.

ခေ့ဂုမ်းပးဆိုပ်ဆ်. လီဂဆ်မးဆွဲးပပ်. The Chinese Classics.
ပိုဆ်းခေ,ကဆ်ဗုးတံမ်းလိဂ်; (James Legge)တံမ်းဝိ.ဆွဲးဆးလိဂ်;(110-
111)ဆဆ်.ယပ်.။

The about historical incidents may be found in the book called "The Chinese classics" By Jame Legge, Van 5, Part I, Clause 14, Pages(110-111).

2. ပါဆ်ဂျေ့ခမ်းလင်းတီးပိုင်းလင်းပွတ်းကွဂ်, ကမ်,ဆဆ် ပိုင်းခုဆ်သိုပ် 770
BC ထိုင် 426 BC.

ပါဆဲးဂျေခမ်းတံး မိုဝ်းလဝ်းပွတ်းကွဂ်, ကမ်,ဆဆ မိုဝ်းခုဆဲသိုဝ်ဆဲ. လဝ်းဂျေခမ်း"ပိုဆဲးဝူင်." Ping Wang ဧတ,တင်;မးဒေယဝ်. ပီဆဲးကဆဲမိုဝ်း ယှ, ဂူဆဲးဂိုဆဲးဒတ.ဒတ.ဆဆ. ဒေတ.ဂေ; ဝွပ်ပိုဝ်းမိုဝ်းယှ,ဂိုမ်းစွမ်းခပ်မး တိုဂ်းကပ် မိုဝ်းဂိုင်းကါဆဲး ကမ်,ဆဆ မိုဝ်းသိုင်သါး ကဆဲပီဆဲ ဝိုင်းဂျေခမ်း တံးတံး မိုဝ်းပါဆဲဂွဆဲ,ဆဆ.လေ; ဂျေခမ်းတံးဂုး လီတူဂ်းသုမ်းဂျ,ဆဲယဝ်။ ဂျေခမ်းလေ; ဝိုင်းတံးတံးဂုးဂေ; ဗှီးမံးပိုတ်းမူတ်းမူတ်းဆဲယဝ်။

မိုဝ်းပါဆဲဆဆ. ဝွပ်;ဝးတံးဂျေခမ်းမိုဝ်းလဝ်းပွတ်းတူဂ်းမးတိုဂ်းတေး တံးဂျေခမ်းမိုဝ်းလဝ်းပွတ်းကွဂ်,လေ; ပါဆဲးဂျေခမ်းလဝ်းပွတ်းကွဂ်,ဂေ; သုတ်း ရှါဝါးဝွတ်းဂျ, မိုဝ်းပီး 706 BC ဆဆ.ဒေဆဲယဝ်။ လဝ်းပိုဆဲးဝူင်. လီ;ဂိဆဲ မိုဝ်းဂေ; (23)ပီးဆဲယဝ်။ ဝါးဆဆ. ထိုင်မးပီး(696-680 BC)ဆဆ. လဝ်း ဝူင်.ခါ.ဂျေခမ်းတံး ဝူ,တင်;ဆဲးမိုဝ်းဂါင်(ရှပ်ဆမ်.)ဒေခိုဆဲးမးဒတ,တင်;ပူဂ်း ပီဆဲးဂျေခမ်းတံး မိုဝ်းလဝ်း (ပွတ်းဂါင်) လီဂ်းလါး;ပီဆဲမိုဝ်းခုဆဲသိုဝ်ဆဲထိုင်; ယဝ်။

ခေးသိုင်,

ပါဆဲမိုဝ်းဆဆ. ခေ,ခပ်မီးယှ,ဆဲးမိုဝ်း"ဂါဆဲသူး"၊ ဝိုင်းဂျေခမ်းခပ်သမ်. ပီဆဲမိုဝ်းဆိုင်ပူဝ်, (Nan Po)ယဝ်။

ပါဆဲမိုဝ်းဆဆ. လဝ်းဗီဆဲ,လိဆဲတံးဂုး(5)လဝ်းလီ;သိုပ်,ပုတ်းဂိဆဲ မိုဝ်းခုဆဲသိုဝ် မီးဆင်,ပးတံးဆဲ.ယဝ်။

- 1. လဝ်းရှါးဝူင်. Hi Wang 681 ထိုင် 671 BC လီ;ဂိဆဲမိုဝ်း 5 ပီး
- 2. လဝ်းဝါးဝူင်. Hwei Wang 676-652 ။ 25ပီး
- 3. လဝ်းသိုင်ဝူင်. Sing Wang 651-619 ။ 33ပီး
- 4. လဝ်းခိုင်းဝူင်. King Wang 618-613 ။ 6ပီး

တၢင်းကးလဝ်းလေးဂဆဲး 75ပီး

ပၢဆဲးမိုဝ်းတံး: “မိုဝ်းခုဆဲးသိုဝ်” ဆဆ .ဂွပ်းဝးမၢဆဲးမိုဝ်းဂတ်းယီဆဲးသု၊ သိုဝ်းမးလး; လိဂ်းလံး/ဗှိင်းဒေ;တံးဂေး; လံးကဆဲးခိုဆဲးသၢင်.ခိုဆဲးသုင်မး ဒတ.ဒတ.ဝးဝး။ ပၢဆဲးမိုဝ်းဗှိင်းမီးပိင်,လု,တံးဂေးဆမ်ဂိုဆဲးမးလး; ပိင်,လု, တၢင်းမေတံးဂေး; ခိုဆဲးယွဲ,လွမ်းမးဒတ.ဒတ.ဝးဝး; (မိုဆဲးဆင်,ပိင်,လု,ဗှိ, လူဝ်,သုဝ်,ဗှိ,)Philosophyလဂု,ဆဆ.ယဝ်.။ ခူးမေလူင်လဝ်းသူးတံးမးကွဂ်, ပီဆဲးပပ်.ပီဆဲးဗှိင်းပီ.မိုဆဲးဆင်,လွင်;ဝး,တကိုဆဲး,တူ,(Hindu's Brahmanism) လဂု,ဆဆ. ခူးမေလူင်တံးထီင်;ဂေး.ဆိုင်;လဝ်းဝး(ဂုဆဲးလဝ်း)ပေ,မးမိုဝ်းပီး (551 BC)ဂိုတ်,ဆဲးတံးလိဝ်းကိုင်,သၢင်တၢင်းဆဆ.သေယဝ်.။

ဆင်,ဂိုဝ်ဂုဆဲးခိုဝ်းတံးတေမီးတၢင်းမေဆမ်ဂိုဆဲးမးဆဆ. တံးမးပီဆဲး ပပ်.ပီဆဲးပိုဆဲး: “ဗှိ,လူဝ်,သုဝ်,ဗှိ,”ဝီ.ဆမ်ဆဲး.။ လိုဝ်းကဆဲးလိဝ်းလင်ဆု, ဆဆ.ပီဆဲးဗှိင်းပပ်.ကဆဲးတံးမးလွင်;“ထုင်းဗှိင်းဂုဆဲးကးပိုဝ်” The Five Ku - man Relationships. ဆဲဆဆ.ယဝ်.။

လှိုင်ဆဆ. လဝ်းခူးမေလူင်တံး: “ဂုဆဲးလဝ်း”ဆဲ တံးမးပီ.ဗှိင်းလိဂ်း; ဂုမးလိဂ်း; မီးဆင်,ပးတံးဆဲ.ယဝ်.။

ပပ်.လိဂ်းခူးမေလူင်တံး(ဂုဆဲးလဝ်း)တံးမးပီ.လေး; ကဆဲးသွဂ်းလိမးကု ကဆဲး ဂမ်;ဗှိင်းဆဆ.-

1. ခုဆဲးမိုဝ်းလေးဂုင်,သရေ, King and Subject.
2. ထုင်းလမ်,လွင်;မေလေးလုဂ်; Father and Son.
3. ပဂ်းပိုင်ဂ်းသိုဝ်,ပီးလေးဆွင်. Brother and Brother.

4. ဝူတ်းတြးဗူဝ်းလးမေး Husband and Wife.

5. လီးတိတ်းတေ၊ကူလ်းလီဂဆ် Friend and Friend. ပီဆ်လိဝ်းဆီယဝ်။

ဂ်းဂါလူလ်းလွင်းပိင်၊လု၊ဗီ၊(လု၊ရိတ်တ)သွဆ်၊တူဝ် သွဆ်၊လွ်
လိဝ်းဆ်းဂေ၊ တီမ်းကွဂ်၊ဝိ. သင်သွဆ်ဂူဆ်းတင်းလိယု၊မီးတင်းဆမ်ယဝ်။
မူဆ်ဆင်၊ပိင်၊လု၊လု၊ရိတ်တ ကဆ်စွင်.ဝုး "Two Principle Ethical
Subjects" ဆီဆ်းမီးမူဆ်းပုးတုးဆီ.သေး-

ဂ။ Chung to conform with righteousness in quality or character.

ခ။ Shoo to shwo forgiveness in spirit or conduct.

တီးပွင်၊

ဂ/ခွါဆ် ပဆ်၊လု၊လီးတေ၊ဂျိုင်.ဂမ်လွမ်းထမ်းစွဲးတူဝ်လွ်ဂတ်.နီဆ်။

ခ/သူး။ ပဆ်၊လု၊ဗီဂ်းဂုတ်း စွဲးလီတ်းတိုင်၊ဗီဂ်၊လိုဆ်းခါဝ်သွ်းလး မီးတိုင်း
စွဲးတိုင်းသိုင်းလီ။

ဆွဲးပပ်.ခွါဆ်၊သူး သွပ်ပပ်.ဆီ.တီမ်းဝိ.လေးတေ.တေ။

(ခါဆ်၊ဆီ.တီးပွင်၊မဆ်းဝုး 'ခေ၊' သူး "သမ်.ပွင်၊ဝုး ကုမိဝ်းဆီယဝ်.၊ တီးသိုဝ်း
မဆ်းဝုးတေ. ကုးမိဝ်းခေ၊ဆီယဝ်.။) လီးဂျိုင်.ဂမ်တြး-မူဆ်ဆင်၊ပုးတုးဆီ.ဝုး

1. စွဲးမီးလွ်လေ၊တဆ်၊လီ
2. စွဲးမါဆ်မိဆ်းလွမ်းဝွင်းထမ်း
3. စွဲးမါဂ်းမီးလီပီဆ်
4. စွဲးတိုင်းစွဲးတိုင်း တိုင်းဂျိုင်.လီ

5. စွဲးမီးလွဲးဆိမ်ဗလး; ပွဲးဝါးခွါင်.ပဆဲးဆိယဝ်.။

ပေးတူလုးလွင်းလှိုဝ်းကဆဲး ဆေမးလှိုဝ်းဆိ. တေလီးဂုဆဲးပဆဲးတံ မိုဝ်းဆဆဲး. မီးဗူဂတ်.ခိဆဲး, လွင်းဗေ,သု,လိဂ်းလါးဗလး; ဗူမေလုင် ဗူ; တံမ်းလိဂ်းယူ, သေကမ်,ဂး လွင်းလိဂ်းလါးဗစိုင်းဗလးဂေး; ပိဆဲးကဆဲးခိုဆဲး; ယွဲ,သင်.သုင်ခိုတံးလွမ်းဂဝ်းပဆဲးယူ,ဆိဆဆဲး.ယဝ်.။

(မိုဝ်းပဆဲးဆဆဲး. တံးတေ,လွဲး.လိဂ်းဗလး; ဂွမ်းလါတံးလှိုင်.ရှိုဝ်ဆိ ဆဆဲး. ဗူဂတ်.ခိဆဲး,ခပ် လီသွဂ်းဂုတေ.တေ.)“ဗူတံမ်း;”မိုဝ်းပဆဲးဂျေခမ်း တံးမိုင်းခုဆဲးသိုဝ်ဆဆဲး. ဂွပ်ဂူဆဲးရှူ.မေလိဂ်းလါးတေ.တေ.ဗလး; မဆဲးမိုင်း ဗလး;ရှိုဝ်ဂူဆဲး လါးတံးပိဆဲးကဆဲးယွဲ,မဂ်းခိုဆဲး;သုင်တေ.တေ.ယဝ်.။

3. ပဆဲးပိဆဲးသိုဝ်းမိုင်းလုင်

ကမ်,ဆဆဲး

ပဆဲးဂျေခမ်းတံး ဂူမိုင်း

425 BC / 250 BC

ဝါးသေ ပဆဲးဂျေခမ်းတံးတံးမိုင်းလဝ်း;(တံးတံးမိုင်းခုဆဲးသိုဝ်)လူ.လိပ် ဂျေ,သေဆဆဲး. လဝ်းဗိဆဲး,လိဆဲးတံးဂုဝ်းဆိ. ဂွပ်ပိုဝ်းကမ်,ထိင်းလိ; ကူရှိုင်း ဗွင်းငမ်း“ကိမ်,ဗေ,ယု,” Emperor ပေ.လိးဗလး; ဂျေခမ်းတံးလိ;တံဂ်,ယါး ပိဆဲးဝ်.ဂဝ်းမိုင်းယဝ်.။ ပဆဲးဆဆဲး.ဂွပ်;ဗွင်းငမ်းဂူလုးဗွဲဂူလုးမဆဲးဗလး; လိ; ရွင်.ဝးပဆဲးတံးဂဝ်းမိုင်း ကမ်,ဆဆဲးဗွင်းဆဆဲး. ဂွပ်;တံးဆင်,ဂဆဲး ရှိမ်ကျ,ဆု, ဂဆဲးသေ ဂဝ်တိုဂ်းမိုး မိုးဗေဆဲးဂဝ် ရှိတ်းဆဆဲးဗလး; ပဆဲးတံးသိုဝ်းမိုင်းလုင်ဆိ ဂေးရှင်.ယဝ်.။ ပဆဲးဂျေခမ်းတံးတံး ကဆဲးပိဆဲးဂွမ်းလုင်းဗိဆဲး,လိဆဲးတံး

ကဆဲးပီဆဲးဝံ. ဗန္တင်းငမ်းကဆဲးလီဝ်(Emperor)ဆဆဲး. ကဝ်လူ. နှံးတီဂ်, ယံးဂွါ, မိုဝ်းပီး(425 BC)ဆဆဲး. သေဆဲးယဝ်.။

ပါဆဲးတံးတံးဂဝ်းပိုဝ်းဆဲး. ပီဆဲးပိုဝ်းတေ, မိုဝ်း ကမ်, ဆဆဲး ဂျေခမ်းတေ, ဂျေခမ်း နှံးတံးသိုဂ်းလူးဂဆဲး နှံးကါ, ဆ, တဆဲးခွမ်းနှံးခွပ်, ဆမ်. လီဆဲး, လိဆဲး ဂဆဲးလေ; သမ်. ပေးပီဆဲးသိုဂ်းပီဆဲးသိုဝ်ကူဆဲးကူဆဲးမေးမေးလွတ်, ဂွါ, ဂူးတီး ဂူးတါးဆဲးယဝ်.။ ဂွပ်; ဆဲးလေ; လဝ်းဗီဆဲး, လိဆဲးတံးတံး(တေ, ပီဆဲးလဝ်းဂျေ ခမ်းလဝ်းလံးဂွင်. တီ,) ပေးကမ်, ထိင်းပေ. လံးလေ; လံးတီဂ်, လံးယံးဂဆဲး ပီတံးမူတံးဆဆဲး. ယဝ်.။ လွင်းမဆဲးဒတေ. ဂွပ်; ဂ်မ်မိုဝ်းလူင်ရှုဂ်းမိုဝ်းကဆဲးမီးဆဲး ဗီဆဲး, လိဆဲးဂျေခမ်းတံး မိုဝ်းဆဲးသိုဝ်ဆဆဲး. ဗန္တကမ်, ထွမ်, ဗန္တ တိုဂ်းဗဆဲး ဂဆဲးလေ; တံးလံးတီဂ်, ယံးဂဆဲးပီဆဲးတံးဂဝ်းပိုဝ်း(Kuo)ကမ်, ဆဆဲးတံးသိုဂ်း မိုဝ်းလူင်(Warring states perio)ဆဲးမေးဆဆဲး. ဆဲးယဝ်.။

ဆဲးလွမ်သိုဂ်းလူင်ကဆဲးလိုဝ်းယွံ, လိုဝ်းဆဆဲး. ဗေမီးဝံ. သမ်ပါဆဲး ယဝ်.။ ဆဲးသမ်ပါဆဲးဆဆဲး....

- 1. ပါဆဲးထူဆဲးဆိုင်;(12)ထူဆဲး
- 2. ပါဆဲးထူဆဲးသွင်(5)ထူဆဲး
- 3. ပါဆဲးထူဆဲးသမ်(7)ထူဆဲးမီးမေးဆင်, ဆဲးယဝ်.။

လွမ်သိုဂ်းလူင်လိုဝ်းဆဲး. ဆမ်. ဂတ်. တါးခဆဲးခပ်လမ်.-

ဆိုင်; ဂ်မ်မိုဝ်းဗူ; ကွင်, ဆိုင်သိုဂ်းရှုဂ်းမိုဝ်း

"Powerful Marquis"

သွင်; ဂ်မ်မိုဝ်းဗူ; ကွင်, သိုဂ်းတင်းမဆဲးတင်းမိုဝ်း

"Martial Princes"

သမ်။ ဂိမ်မိုဝ်းဗုဒ္ဓကွင်,သိုဝ်း ဆွဲးမိုဝ်းဂျေၤခမ်း

"Heroic Lords"ဝုးဆံယဝ်။

ဆွဲး သမ်ပာဆဲးဆဲး. ထိုင်မးပာဆဲးလိုဆဲးသုတ်းပာဆဲးထူဆဲးသမ်
ဆဲး. ဂျေၤခမ်းမိုဝ်းသိုဝ် မိုဝ်းယိုဆဲး မိုဝ်းလဝ်း မိုဝ်းခိင်း မိုဝ်းဝါး မိုဝ်းဂျာဆဲး မိုဝ်း
တင်း မိုဝ်းလိုဝ်း မိုဝ်းလွံးလုး မိုဝ်းတူင်းလိုဝ်းဆဲး.ဗေပိဆဲးဝံ.ဂဝ်းမိုဝ်းထိုင်ဆဲး
ယဝ်။ ဆွဲးဂုးလဝ်းဂိမ်မိုဝ်းလွမ်သိုဝ်းလူင်ထိုင်ဆဲး. လွမ်သိုဝ်းလူင်ခိုဝ်းခိင်း၊
ခိုဝ်းသိုဝ် ခိုဝ်းသင်၊ ခိုဝ်းဝုင်.ခပ်လဝ်းထိုင်ဆဲး. မီးထိုင်;သီင်လိုဝ်းလင်ဂုင်,ဂုဆဲး
လွင်;ဂတ်.ခိမ်,တေ.တေ။ ဆွဲးလွမ်သိုဝ်းလူင်လဝ်းထိုင်ဆဲး. လဝ်းခိုဝ်းခိင်း
ဆဲး. မီးကမ်းဆတ်းကန်ယို,သေပိုဆဲးဆံယဝ်။ ဝုး;ဆံလုး မဆဲးလဝ်းလံး
ထိုင်;ဝုး "ခိင်းသိုဝ်သင်ဝုင်."ဆံယဝ်။

လဝ်းပုးဆဲး. လံးကုပ်.ပိုင်, မိုဝ်းသီ,မိုဝ်းမိုဝ်းပီး 307 ထိုင် 254 BC
ဆဲး.သေတင်းရှိုင်မဆဲးမီးဝုး,(54)ပီးယဝ်။ လဝ်းပုးဆဲး.ပိမ်လဝ်းကန်ကုပ်.
ပိုင်,ဆိုင်မိုဝ်းတံးမိုဝ်းခေ, ဂမ်းလိုဆဲးသုတ်းဆဲး.ဆံယဝ်။ ဝံးဆဲး.ထိုင်မး
ပာဆဲးလဝ်းဂျေၤခမ်း"ခိင်းသိုဝ်လောင်.ဝုင်."ဆဲး. ဝုး;ဝုးခုဆဲးခပ်လုး; ဂုဆဲးမိုဝ်း
ဗွဲဂျေၤပုးဝုး,သဆု,ဗခါ,တိုဝ်းဆု,လုး; ဆင်,ရှိုင်ရှိုင်သိုဝ်းတေဂိုဆဲး ရှိုင်ဂိမ်,
ခိမ်ဆဲး. မိုဝ်းဗွဲမိုဝ်းမဆဲးကွန်ဂွမ်ရှိုင်သိုဝ်းလုး; ဂျာင်းရှိုင်ဝံ.ဗွဲမဆဲးယဝ်.
ဝုး;ပိမ်ပာင်သိုဝ်းပာင်သိုဝ်လုး; ဗုဒ္ဓဂတ်.ခိမ်,ဗခါ,သိုဝ်းခပ် ပေ,မးမီးမးဆမ်
တေ.တေ။

ပာဆဲးဆဲး. ဗွဲမိုဝ်းလူင်မိုဝ်းသိုဝ် "ခုဆဲးဝုင်.လံး"တံးမိုဝ်းဝံ.
လံးဂျာင်းရှိုင်သိုဝ်းဆဲးမီးဝံ.ဂဝ်းပိုဆဲးဂျာဆဲး.ဆဲး.လုး;
လံး;ဝုးဂုဆဲးတံးပာဆဲးဆဲး. လဆဲး.သုင်ယူ,ဆံယဝ်။
ပာဆဲးဆဲး.ပိမ်ပာဆဲးကန်လွမ်သိုဝ်းလူင်ခပ်ယိပ်းကျ,ဆု,

ဗွင်းခမ်းမာဆဲးမိုဝ်းယဝ်။ လဝ်းဗီဆဲးလိဆဲးတေ။ ပီဆဲးလဝ်းဗီဆဲးလိဆဲးဆေ
ရှာင်ပွဲးဆဲးယဝ်။

ထိုင်မးမိုဝ်းပီး 378 ထိုင် 369 BC ပါဆဲးလဝ်းဂျေရုဆမ်းလဝ်းတီ၊
ဂူင်ဆဲးဆဲး။ မီးခူးမေလုင်တံးထိုင်လဝ်းဆိုင်လိုင်ဝး၊ “ပူဂွမ်းလိုင်”ဆဲးသေ
ယူဆဲးကိုင်မိုဝ်းသင်တင်။ ခူးမေလုင်ဆဲး။ တီမံးပီလိဂ်းဆမ်တေတေ။
ပပ်လိဂ်းပိုဆဲးလေး၊ ပပ်လိဂ်း“ပဂ်းပိုင်လွင်းတင်းဂျင်တင်းဂမ်”ဆဲး။ ပီဆဲး
မီးလိုင်သိုင်တေတေယဝ်။ ပပ်ဗိုဆဲးဆဲး။ ပီဆဲးရှာဂ်းယွဲးတီးမံးတွင်း“ကုပ်ပ
တေဂူတ်မံးလေး၊ ပါဆဲးလု၊တင်းရှု”ဂူဆဲးခိုဝ်းတံး မိုဝ်းပါဆဲးဆဲးတေတေ
ဆဲးယဝ်။

ဆဲးပပ်ဆဲး။ တီမံးသင်ပီဝး-

1. စွဲးခတ်းလွဲဂျပဆဲးလု၊ တင်းရှုတင်းမေ
2. စွဲးရှုဂူဆဲးလိုင်ယွဲးရှာဂ်းတြးမာဆဲး၊
3. စွဲးလွမ်းကပ်ပဂ်းပိုင် ခူးမေလုင်“ဂွမ်းလိုင်”
4. စွဲးလွမ်းသိုင်တင်းခူးမေလုင်“မင်းလိုင်”ဆဲးယဝ်။

မိုဝ်းပီး 230 BC ဆဲးဆဲး။ မိုဝ်းသိုဝ်၊ မိုဝ်းသူး၊ မိုဝ်းလဝ်း၊ မိုဝ်းရှာဆဲး၊ မိုဝ်း
ဝါး၊ မိုဝ်းယိုဆဲးခပ် (6)မိုဝ်းဆဲး။ ဗွမ်ရှုမံးရှိုင်းသိုဂ်းဂဆဲးသေ မးတိုဂ်းတေးမိုဝ်း
ခိုင်းဆဲးယဝ်။ ဂူလုးဆဲး၊ ရှိုင်းသိုဂ်းမိုဝ်းခိုင်းမဆဲးဂီဆဲးဆဲးလေး၊ ခပ်တိုဂ်းကမ်၊
ပေလံးမိုဝ်းခိုင်း လဝ်းဗီဆဲးလိဆဲးမိုဝ်းခိုင်း လံးလမ်းဗွင်းမိုဝ်းလုင် ဂေ။ကဆဲး
ကွဆဲးရှပ်ပိုဆဲးမးတိုဂ်းဆဲးကွဂ်းပံးမာဆဲးမိုဝ်းမဆဲးဂျုပီတ်းယဝ်။ ဆဲးလိဆဲး
တံးဂပ်းမိုဝ်း ပါဆဲးဆဲး။ မီးပီခုဆဲးဂျေရုဆမ်း(7)တူဆဲး ဂွပ်ဂပ်ကမ်၊မိုး မိုးကမ်၊
ထုဂ်ဂပ် လိဂမ်ရှိုမ် ကျဆဲးလဂ်းဂဆဲးလေး၊ ပဆဲးလွင်းသုဂ်ယုင်ကူဆဲးဂပ်း
တုမ်တိုဝ်လဝ်းဗီဆဲးလိဆဲးတေတေဆဲးယဝ်။

ဖွင်းမိုဝ်းဂျေကဆဲးလဝ်းဗီဆဲးလိဆဲး"ခီဆဲးခိင်းဂုင်." လိုပ်းလမ်းမဆဲးကွဂ်,မိုဝ်းဆဆဲ. မဆဲးပီဆဲးကဆဲးလွ်လမ်ဆု,သေယဝ်. ဂျု,သူဆဲးတုမ်လဝ်းဂျေခမ်းကွဆဲ,ခပ် ကဆဲးဂိုတ်းရှုဂ်းမိုဝ်းဆဆဲ.သေ မးတိုဂ်းခိုဆဲး မိုဝ်းခိင်းထီင်းယဝ်.။ လဝ်း;ခုဆဲးရှုဂ်းမိုဝ်းခပ်ဂျေ; ထွမ်ကပ်ဂွမ်းသူဆဲးတုမ် ဖွင်းမိုဝ်းလုင်သူ; ခိင်းဆဆဲ.သေ နှိတ်းလိဂ်; ဂိဆဲးဂီဆဲး, ဖွမ်းရှုမ်းလုဂ်.ဖိုဆဲး.ဝု;ဆဲးသေယဝ်.။ ကပ်ခုဆဲးဖွင်းမိုဝ်းလုင် သူ,ခိင်းနှိတ်းရှုဂ်ပပ်; "ထု,ဆု.ထိပတီ"မိုဝ်းဖွမ်းရှုမ်းရှုဂ်းမိုဝ်းဆဆဲ.ယဝ်.။ ဖွင်းဆဆဲ.ဖွင်းမိုဝ်းလုင်ကဆဲးခိုဆဲးမ့်,ဆွဲးမိုဝ်းခိင်းသမ်. ကပ်ပရိသေ, လွမ်းယု.လွမ်းဂဝ်းရှုမိုဝ်းရှုမ်းတုမ်(6)မိုဝ်းခပ် လူ.လိတ်တီဂ်,ယံ; ပီတ်းယဝ်.။

ထိုင်မးမိုဝ်းပီး BC 319 ဆွဲးရှုဂ်းမိုဝ်းဆဆဲ. မိုဝ်းသူ;ထွမ်ကွဂ်,ပီတ်းခပ်သေ ဂိုတ်းပီ. "သိုဝ်၊ လဝ်း၊ ဂျါဆဲး၊ ဝံး၊ ယိုဆဲး"ဂျုမိုဝ်းဆဲဂုလ်းယဝ်.။ ဝံးဆဆဲ. ခပ်ဂျု;မိုဝ်းဆဲ. ရှုမ်ခွဆဲးနှိုင်းဂဆဲးသေယဝ်. မိုဝ်းတိုဂ်းတေး မိုဝ်းခိင်းတီင်းဂမ်းဆိုင်;ယဝ်.။

ဂွပ်;ဆဆဲးသေတု.ဂျေ; - ဂွပ်;နှိုင်းသိုဂ်းမိုဝ်းခိင်း လံးဂျါင်းနှိတ်းပီ. မဆဲးဂီဆဲး,ဆု,လေး; ကပ်မိုဝ်းဖွမ်းရှုမ်းခပ်တူဂ်းသုမ်းဂျု,ဆဲယဝ်.။ ထိုင်မးမိုဝ်းပီးBC 317 ဆဆဲ. ရှုဂ်ပပ်;မိုဝ်းရှုမ်းတုမ်ခပ် လံးဆွဆဲးဇေးဂျု,သေလေး; ကပ်မိုဝ်းဖွမ်းရှုမ်း(5)မိုဝ်းခပ် တီဂ်,ယံ;ဂဆဲးဂျု,သေယဝ်.။

ဝံးဆဆဲ.ထီင်း ထိုင်မးမိုဝ်းပီး (314-256 BC)ဆဆဲ. ဆွဲးဇွင်း(59) ပီးဆဆဲ. ကပ်ဂျေခမ်းမိုဝ်းခိင်း "ခုဆဲးဆဆဲဂုင်."ကပ်နှိုင်းသိုဂ်းသေ ဂျု,တိုဂ်းတေး ရှုမ်းသိမ်းကပ်မိုဝ်းဂျါဆဲးလေး; မိုဝ်းခပ်တံးသုမ်း(4000)ပံးပံးယဝ်.။ ဝံးဆဆဲ.သမ်.တိုဂ်းသိမ်းကပ်မိုဝ်းလဝ်းထီင်းလေး; ဂုဆဲးမိုဝ်းခပ်တံး(9000)ပံးပံးယဝ်.။ ဂမ်းဆဆဲ.လဝ်းဗီဆဲးလိဆဲး"ဆဆဲဂုင်."သမ်. လွမ်ဂုင်လွမ်သိုဂ်းလုင် မိုဝ်းခိင်းကဆဲးကွဂ်,ဂျု, တိုဂ်းသိမ်းကပ်မိုဝ်းဂျါဆဲး မိုဝ်းလဝ်းဒပ.မးဆဆဲ.သေ တုင်လဝ်းဗီဆဲးလိဆဲး တါမ်တုင်ကွဂ်,ပံးမိုဝ်းရှုင်.ကပ်သိုဂ်းကဆဲးဂိုတ်းသမ်

မိုဝ်းလှိုဝ်းဆဲး. မးတိုဝ်းလွမ်သိုဝ်းလှိုဝ်းမိုဝ်းခိုဝ်းကဆဲးပီဆဲးလုဂ်းလံးလဝ်.
 ဆဲး.ခိုဆဲးဆဲးယဝ်.။ ဂုလုးဂး - သိုဝ်းလဝ်းဇံဆဲး,လိဆဲးလဝ်း"ဆဲးဂုဝ်း."ကမ်,
 ကွင်,လံးသေ လံးတုဂ်းသုမ်းဆွဆဲးဇေးဂု,ဆွဲးပင်သိုဝ်းဆဲး.သေဆဲးယဝ်.။
 ဂုဝ်းလဝ်းဇံဆဲး,လိဆဲး"ဆဲးဂုဝ်း."လံးဂီဆဲးမိုဝ်းဂု,(59)ပီးသေ ဆွဆဲးဇေးဂု,
 ဇလး လုဂ်းလံးလဝ်း ကဆဲးပီဆဲးလွမ်သိုဝ်းလှိုဝ်း မိုဝ်းခိုဝ်း"လဝ်းလံး"ဆဲး.
 သိုဝ်းပုတ်းတီးယူ, လဝ်းဇံဆဲး,လိဆဲးဂု,ယဝ်.။

ထိုင်မး မိုဝ်းပီး "356-250 BC"ဆဲး. "လဝ်းတုဂ်းခုဆဲး"လံးခိုဆဲးပီဆဲး
 လဝ်းဂျေခမ်းမိုဝ်းခိုဝ်းယဝ်.။ ဝီဝ်းဂျေခမ်းမီးဇံ,ကွင်,ရှုဂ်းဆဲး.။ ဝါးဆဲး."လဝ်း
 တုဂ်းခုဆဲး"ဆဲး. တဆဲးလံးကုပ်. မးဆဲးမိုဝ်း(7)ပီးဂွံးသေ လံးခမ်,တုဂ်းလဝ်း
 လံး လွမ်သိုဝ်းလှိုဝ်းမိုဝ်းခိုဝ်း တိုဝ်းဇိုဆဲး.သိမ်းကပ် ကျ,ဆု,မဆဲးလဝ်းသေ
 ယဝ်.။ ဆွဲးမိုဝ်းလှိုဝ်းဂဝ်းမိုဝ်းဆဲး. မိုဝ်းလှိုဝ်းလိတ်းမိုဝ်းခဝ်ဆဲး. ဂျင်းရှိုဆဲးတု,
 တိုဝ်းတေး ဂုဝ်းသိမ်းကပ်ကျ,ဆု,ပုဆဲးဂုမ်းတု,ပီဆဲးလဝ်းဂျေသီင် ဆွဲးဇံဆဲး,
 လိဆဲးတံး(ဂဝ်း)မိုဝ်းဆဲး. ထုဂ်,မီဆဲးလဝ်းလံးမိုဝ်းခိုဝ်းဇလး ခပ်လဝ်းရှုဂ်းမိုဝ်း
 လဝ်း,ဇွမ်.ရှိုဆဲးမဆဲးဂီဆဲး,ဂဆဲးသေ မးတိုဝ်းဇိုဆဲး.မိုဝ်းခိုဝ်းဇလး ပွဂ်းဆဲး.လဝ်း
 မိုဝ်းခိုဝ်းလံးသုမ်းသိုဝ်းမး တံးဂဝ်းမိုဝ်းဂေး လံးဇွမ်.ပီဆဲးကဆဲးလိပ်ဂဆဲးသေ
 ဇွမ်.ရှုဂ်းဂဆဲး တေ,တင်ဂျေခမ်းတံး "တံးလှိုဝ်း"ဆဲးထိုင်ယဝ်.။

ပါဒ်ဂျေတံးမိုဝ်းလိုဝ်း

ကမ်,ဆန်

ပါဒ်တံးမိုဝ်းတူင်း/မိုဝ်းလွံ (224-BC)

ထိုင်မးမိုဝ်းပီး(224-BC)ဆန်.ဝံးသေ မိုဝ်းခိုင်းလံးတူင်းသုမ်းဂွါ,
 ဆန်. တံးလံးကွန်ကန်တေ,တင်း ပီဒ်ပါဒ်တံးလိုဝ်းဆန်.ဂေ; ကမ်,
 တေ,တင်းလံးရှိုင်ပိုင်းလွံ လံးဇေလံးယံးဂန်ပီဒ်ဂွါ,သွင်မူ,လုမ်းပံ.ယဝ်.။
 မိုဝ်းပါဒ်ဆန်. လဝ်းဂျေခမ်းတံးခံ.ဂွါ,တင်းဆွဲးမိုဝ်းသီခမ်းယဝ်.။ လဝ်းဂံမ်
 မိုဝ်း မိုဝ်းလိုဝ်းပီဒ်ဇုးကုပ်.ငမ်း မါဒ်းမိုဝ်းဆံယဝ်.။

ဝံးသေသိုဝ်းမိုဝ်းလုင် ယီဒ်ဝွတ်ဂွါ,ယဝ်.ဆန်. ဂူဒ်းတံးခပ် လံးခမ်,
 တမ်,သိုဝ်းမး ဆမ်ရှိုင်ဆု,ဆု,လေးကပ်လံး,လဝ်းလွင်သိုဝ်းဂွါ,သေ ကွန်
 ဂန်ယူ,ဂတ်းဂတ်း ယီဒ်ယီဒ် ရှာင်းဇွဲးရှာင်းမန်းဂူလ်းလေး; မါဒ်းမိုဝ်းဂေ;
 ကူဒ်းဂူဒ်းတံမ်,ယေ;ဂွါ,တေ.တေ.ယဝ်.။ ဝွပ်းဇွဲးဂေ;ခံးယူ,ဂတ်းယူ,ယီဒ်
 ကမ်,ခွဲးရှိုတ်းသိုဝ်း ရှိုတ်းသိုဝ်းလေး; လင်,ဇေကွပ်,ဂန်ပံ.ပီဒ်သွင်မူ,ဆန်.
 ယဝ်.။

(1) လုမ်းကွန်တင်း "တံးမိုဝ်းလုင်"

တီးကန်ကမ်,နွဲးဗေတ်, တီးယူဂပ်, တီးသမ်းမွန်,ဆန်.သေ ကွန်
ဂန်ဂိုတ်းခင်. ယူ,သင်းဂိန်သင်း ဆွဲးမိုင်းဂပ်,ဆွဲးမာန်ဂပ်,ခိုဆီး လိုဝ်းဆန်.
စွင်.ဝါး တီးမိုင်းတူင်းဆီယပ်.။

တီးလိုဝ်း(Lo)လိုဝ်းဆန်.တေ.-

(1) တီးလိုဝ်းယူဆီး ကန်ယူ,ကိုင်,ယူ,နီဆီ,

"Lo Yuan In Fu Kain District"

(2) တီးလိုဝ်းပိုဆီး ကန်ယူ,ဆွဲးကိုင်,ယူ,ဆမ်

"Lo Ping In Yun Nan District"

(3) တီးလိုဝ်းလူး ကန်ယူ,ဆွဲး ကိုင်,ယူ,ဆမ်

"Lo Tzu In Yun Nan District"

(4) တီးလိုဝ်းရှား ကန်ယူ,ဆွဲး ကိုင်,ဂူလ်းနီပ်

"Lo Huo In Kwie Chew District"

(5) တီးလိုဝ်းလောင်း ကန်ယူ,ဆွဲးကိုင်,ရွိုင်သီ

"Lo Chang In Kwang Si"

(6) တီးလိုဝ်းပိုင် ကန်ယူ,ဆွဲးကိုင်,ရွိုင်တောင်း

"Lo Peng In Kwang Tung"

(7) တီးလိုဝ်းတိုဆီး ကန်ယူ,ဆွဲးကိုင်,ရွိုင်တောင်း

"Lo Ting In Kwang Tung"

တေ၊ထိုင်မိုဝ်းဆဲး. တံးခိုဝ်းဆဲး.တိုက်.ဂိုတ်းမီးပံ.ယူ, ဆဲးမိုဝ်းတံးဝ်းလူင်လိုဝ်း
ဆဲး.ယူ,သေ တိုက်းလံးဂုဆဲးလတ်းဂွမ်းတံးယူ,ယဝ်း။

(2) လုမ်းသွင် တံးလိုဝ်းကဆဲးကမ်,ထုဂ်,မံဆဲးဂဆဲးတင်းလဝ်းဂျေ၊ခမ်း
မိုဝ်းခေ, လိုဝ်းမီးကဆဲးကမ်,ခံးခမ်,ယူ,ခမ်,ပီဆဲးဂုဆဲးမဆဲးဂုဆဲးမိုဝ်း ကဆဲးယူ,
ပုးတုးမိုဝ်းခိုင်းဆဲး.သေလေ; ကွဆဲးဂဆဲးပုးဂဆဲး ခံး.ပံးဂုးဆဲးမိုဝ်းဂှပ်ဆမ်.
ဂွင်သီလေ; ဂွင်တင်းဆဲး.ယဝ်း။ တံးလုမ်းဆဲး. ခပ်ခိုဆဲးတိုင်,လိုဝ်းခပ်ဝုး
“တံးမိုဝ်းလွံ” Hilly Tribes ဆဲးယဝ်း။ ဝံးသေဆဲး. ကွဆဲးဂဆဲးခံး.ဂုး,တင်း
ပွတ်းလဆဲးဂှပ်ဆမ်.သေ ဂုး,တေ,တင်းဂျေ၊ခမ်းတံးဝုး သိပ်းသွင်လုတ်းဆဲး.
ထိုင်;ယဝ်း။ တံးလိုဝ်းဆဲး. ပီဆဲးမုးလိုဝ်း.ခိုဝ်းထံးလေ; လမ်းမိုဝ်းပဆဲးဆဲး.
ယဝ်း။ တံးလုမ်းဆဲး. 2255-2206 BC ဆဲး.ယဝ်း။

လွင်းတင်းငဝ်းပိုဆဲးကဆဲးဂုဆဲးတံး လံးခံး.လံးပံးဆဲး.တေ. မိုဝ်းပဆဲး
ခုဆဲးဂျေ၊ခမ်းတံး လဝ်းသီ,ဂုင်.တီ,ဆဲး. ဝွမ်းပိုဝ်းဝုးခိုင်သင်းဂှင်းပွင် တု,
မဆဲးမိုဝ်းမဆဲးလဝ်း; ဂှံးခိုဆဲးယု,လွမ်းပဆဲးဆဲး.ယဝ်း။ (ပုင်,တံက်;မဆဲး)ခိုင်
သင်း; ဂှံတ်းသီဆဲး;တင်းလူင် ကဆဲးမိုဝ်းတေ,မိုဝ်း တု,ဂုး,မုးဂုဂဆဲးလေ; ခိုင်
သင်း;ဂှံတ်းဂေ,တင်း;ဖေဂမ်,ပံင်းလူင် ကဆဲးပီဆဲးခိုဝ်းလူင်ဂင်လီဆဲးလိဆဲး
ကဆဲးလိုဝ်းသိုင် ဂှပ်လိုဝ်းသေပိုဆဲး;ဆဲးလုဂ်း (The Great Wall)ဆဲးဆဲး.
ယဝ်း။

ဂဆဲးလိုဝ်းဆဲး.ဝွမ်းဝုးလံး;ကပ်ကီဆဲးဂှံင်းဂုဆဲးမိုဝ်းဆမ်ဆု,ကးလုး ပီး
ပွင်းမဆဲးဂေ;ဂှိုင်ဆု,လေ; ဂုဆဲးမဆဲးဂုဆဲးမိုဝ်းခပ် ကမ်,ခမ်,လံး;ဆု;ဂဆဲး
လေ; ကးဆု,လဝ်း;ဖေဆဲး,လိဆဲးသေ လဝ်,လံး;ကွဆဲးဂဆဲးခံး.တီးယူ,တီးဂိဆဲး
ကွဂ်,မဆဲးမိုဝ်းဂဆဲးဆဲး.ယဝ်း။

ဖျေဂမ်,ပံင်းလူင်ဆဲး. တင်းယမ်းမီး 2500 လဂ်းပံင်း;သေ တင်းဆု
တင်းဂွင်မဆဲးခီ,မု.သမ်တုဂ်ကီဆဲးခေ.ဂဆဲးဆိုင်မဆဲးလံး;လီလီဆဲးယဝ်း။
ဂုဆဲးမိုဝ်းလံး;တံးဝွမ်း;ဆု;ဂဆဲးဆဲးဆပ်.ကဆဲး,ဂှပ်မိုဆဲး,ဂှပ်ဂှံင်းမဆဲးဝွမ်း,ယဝ်း။

ဝွပ်းဆဲလင်,လီးကွဆဲဂဆဲ ကွဂ်,ပံးယာဆဲမိုဝ်းဂွါယူ,ဆွဲးကားဆမ်၊ သီဆမ်၊ ဂုလ်,လီဝ်၊ သမ်မိုဝ်းဆဲ.ယဝ်။ ဖှါဂမ်,ပိင်းလူင်ဆဲ. လီးပူဂ်းတင်းမိုဝ်းပီး216 BC ပါဆဲလဝ်းဂျေဆမ်းသီ,ဂူင်.တီ, "Shia Wang Ti"ဗလး; လွမ်သိုဝ်းလူင်မိုဝ်း သီင် (General Meng Tien)ဆဆဲ.ယဝ်။

ပါဆဲဆဆဲ. ဝွပ်းဂူဆဲးမိုဝ်းကမ်,ခမ်,လီး; ဆးဂါဆဲဆဆဲသေ ကွဆဲဂဆဲ သါဆဲခတ်းခိုဆဲး ဂမ်;ဖွင်းဂေးကွဂ်,ပံးမါဆဲးမိုဝ်းဂွါဂေးမီး လဝ်းဇီဆဲ,လိဆဲ လွဲလမ်သေ တာင်,ဇီတ်းဆိုဝ်ဂူဆဲးမိုဝ်းဗလး; လီးတီ.လွပ်းရှိမ်တံးပိတ်းဂူဆဲးဂူ. ဂူဆဲးလဂ်းဆွဲးမိုဝ်းဆမ်ဆမ်ယဝ်။ လိဂ်းလီးပံးပေ,ဇိုဆဲဂျါမ်း တာင်းလဂ်းတံး ကဆဲဇုဂတ်.ခီဆဲ,ခပ် တံမ်;ပိ.လိဝ်းဆဆဲ.ဂေး; ကပ်လုတ်,ဖှီးဇပ်ဖှီးပိတ်း ဆမ်ဆု,ဆု။ ဝွပ်းဆဲဗလး; လိဂ်းလီးဗလး; ဖှေမေလိဂ်းခိုဝ်းပလူ.လီးသုမ်းဝွပ်း လဝ်းဇီဆဲ,လိဆဲတံးသီ,ဂူင်.တီ, ဆမ်တေ.တေ.ဗလး။

ဝံးလင်မး လီးဂိုတ်းခင်.ပိ. ခိုဝ်းဂူဆဲးတံးဆဲ. လံးလံးဂုလ်းသေ သိုပ်, လမ်းတမ်းဂဆဲမး ပီဆဲတံးထံး၊ တံးလား၊ ဆွဲးပါဆဲဆဲ.ယဝ်။ ဝံးသေ တံး ဂူဂ်းမိုဝ်း ကဆဲပီဆဲခိုဝ်းဂျေသီင် ဂျေဆမ်းပါဆဲလဝ်းသီင်ခီဝ် တေ,တင်းမးမိုဝ်း (2512-2435 BC) ဆဆဲ. ဂူဆဲးခိုဝ်းတံးလီးကွဆဲဂဆဲ ကွဂ်,ယာဆဲတီ;ယူ,တီ; သမ်းဂပ်,သေ ကွဂ်,ပံးယူ,လွမ်းသဆဲလွဲ တေးဂုင်းဆွဲးထိုဆဲ,ဆွဲးလွဲ ကွဆဲဝး ဂဆဲတံးမိုဝ်းလွဲ(Hilly Tribes)ဆဲယဝ်။ တေ,တင်း; ပီဆဲဂပ်;လုတ်းဆဲယဝ်။

ပါဆဲ 224BC ဆဆဲ. ဝွပ်းဝးခေ,တာင်းတံးလီးလိပ်းလွဲတီ;ဂဆဲသေ တံဂ်,ယံးဂဆဲဂွါ,တေ.တေ.ဝးဝးဗလး; တံးရှပ်းလီးရှင်.ခပ်ဝး; ဂူဆဲးယူ,တီ; တံမ်,တီ;ပိင်း(Plateau)ဆဲယဝ်။

ပါဆဲဂပ်;လူ.တံး တံးဂူဂ်းမိုဝ်းတေ,တင်း; ပီဆဲဂပ်;တံး-မိုဝ်းပါဆဲဆဆဲ. လိုဝ်.ခိုဝ်းတံး "မီးလိုဝ်;ခိုဝ်းပိ. လံးလိုဝ်;-

- 1. မိပ်. ကမ်,ဆဆဲ မား Miao or Meow

2. ယား Yao

3. လီး Lai

4. မင်း Man

5. ယွဲ Yi

6. ဗူး Fu

7. တုင်း ကမ်,ဆန် ဝှင်း Tung or Chang

8. လား Liao or Lao

9. ခီ, Khi

10. လိုင်းလိုင်း. LoLo

11. ဝင်းယွဲ, Kio Yai

12. ခုခ်လီး Chung Chia

ဆုံးလိုင်းဆီ. စွမ်းဂန်ဝေ လီးဗေဂန် ဗေတ်,ယာခ်ဂန်ပီခ်ဂူး,သမ်မူ, သမ်လုမ်း-

(1) ခိုင်းတီးဆမ်လင်း (Nan Chow)

(2) ခိုင်းတီး ထီး(လား) (Tai Thai)

(3) တီးယွဲ, "ခိုင်းတီးလုင်" (Tai Yai) ပီခ်လိုင်းဆီ.ယပ်.။

ပၢဆ်ဂျေတီးမိုဝ်းသီဆမ်.

မိုဝ်းပၢဆ်ဆဆ. လဝ်းဂ်မ်မိုဝ်း လဝ်းလံးမိုဝ်းခိုင်းယွဆ်ရှဝ်သေ ဂျေတီးတီး လံးခါ.တီး မိုဝ်းလိုဝ်းပိုဆ်.ဂၢင် ဂျေတေ,တင်းဆွဲးမိုဝ်းသီဆမ်.ယဝ်.။

လဝ်းဂျေသီင်သီဂူင်.တီး, ကပ်တၢင်းရှိုင်းသိုဝ်း 600,000 ရှိုင်းသီဆ် လိုဝ်းသေ ဂျေတိုဝ်းသိမ်းကပ် မိုဝ်းသိုဝ်(ရှပ်ဖေးရှပ်ဆမ်.)ကိုင်,ယူ,ဆမ် ပွတ်းလၢဆ်း ဂျေသီ. ဂျေတင်း၊ ဂူလ်,ခီပ် ပွတ်းရှင်,လး မိုဝ်းလိုဝ်းလိုဝ်းဆဆ.ယဝ်. ဝါးဆဆ. လဝ်းဂ်မ်မိုဝ်း မိုဝ်းသိုဝ်လး မိုဝ်းလိုဝ်း ဆပ်ရှပ်;ပွင်းဂဆ်သေ ဂျေတေ, တင်းဂျေတီး တီးဆွဲးကိုင်,သီဆမ်.ဆဆဆီယဝ်.။ ဝွပ်းဆီ ပၢဆ်ဂျေတီးတီးမိုဝ်း လိုဝ်းလံးဝွတ်းဝါးဂျေသေဆီယဝ်.။

ပၢဆ်ဂူင်.တီး,ဆဆ. သီ,ဂူင်.တီး,

1. ခိုင်းသၢင်းဂေ,တင်း ရှိတ်းတၢင်းလူင် သိုဝ်,ပွင်းဂဆ်ဆွဲးရှပ်းမိုဝ်းလး လံး ကပ်ကီဆ်ရှိုင်းဂူဆ်း(10,000)မုဆ်,ပံါရှိတ်းသၢင်းလး; ဂူဆ်းမိုဝ်းတူဂ်းယၢဂ်း ခါဆ်လွံတေ.တေ.ယဝ်.။
2. လ ွ.ရှ်းဖွင်းမိုဝ်းလူင်"သမ်ဖေ;"ကွဆ်ရှပ်သေလး; ဆမ်,ရှါးလံးယိုင်း (3000)လူဂ်းတီးတုးဂုဆ်း Kuan Hi (မိုဝ်းလီဝ်မီးဆွဲးကိုင်, တီးယၢင်သၢင်,

Ti Yin San ပွတ်းလၢဆဲး)ဒီ,စိုဝ်းဂွၢ်,တၢင်းကွက်,သိုဝ်းသိုဝ်း; တၢ်,ဂွၢ်,လွပ်,၅၅သွက်; လီမံး"ယုးယု"ကမ်,ထဝ်း; ကမ်,တံးဆီယဝ်.။ သမ်ဗုးဂေးဂွၢ်,ထိုင်ဆွဲးဂုဆဲး ဆမ်.သမ်,မုက်.တၢ်,ရူ, ပလိဗိက်.သေယဝ်.။ ဂွၢ်,စိုတ်းရသေး ရှာဆဲးယူ,တီးဆွဲး ဂုဆဲး "ယီးပုဆဲး" ဂွၢ်.(ဂျူ,ပၢဆဲး,)ဗလ; တေ,မၢဆဲးတၢင်းမိုဝ်းကမ်,ခိုဆဲးမးလူး လဝ်းဗီဆဲး,လိဆဲးသေပွက်;ဆဲး.ယဝ်.။

3. သမ်ဂူင်.ဂူဆဲးဗီ,စွင်,ခပ် ဂမ်.ဂမ်.မးတိုက်းမးတေးမၢဆဲးမိုဝ်းဗလ; တၢ်, တေဂီတ်,ခေဇေ.ဂင်း; မၢဆဲးမိုဝ်းဆဲး. လွဲ.စိုတ်းဆဲးလွမ်သိုက်းလူင် လဝ်းမိုဝ်း သီဆဲး ကွဆဲးဂူင်ပုက်းတၢင်းဗရသၢင်.(တမ်,တိုက်း)လူင်(The Great Wall) ကဆဲး ယၢင်းလက်းပွင်း(2500)သွင်စိုတ်းပၢဂ်,၊ တၢင်းသုင်(12 ထိုင် 29)ပေ,ဆဲး. သေယဝ်.။ စိုတ်းတီးသို,ပး"တိပ်.ခိင်,သုင်" Tower တၢ်,ပွဲ.ယၢမ်းမုက်;တူလ်း သတ်းတြရၢဆဲး,စိုတ်း.ဆဲး.ယဝ်.။

လွမ်သိုက်းလူင်မင်းတိုဆဲး(ကမ်,ဆဲး)မိုဝ်းသီဆဲး Meng Tien ဆဲး. ပိဆဲးဗုးမေဂေး,သၢင်း; (Engineer) ဆွဲးစိုတ်းတီးပၢဆဲးမိုဝ်းဆဲး.ဂေးဆိုင်; ယဝ်.။

4. (214 BC)ခုဆဲးဂေးခမ်းသီ,ဂူင်.တီ, ဂူဆဲး.ဝးပဆဲး,လု,တၢင်းမေကဆဲးစိုတ်း စိုတ်းတၢင်းလီဂတ်းယီဆဲးသေယဝ်. သမ်.တေတုမ်.တိုက်.ကု,ဆု,လၢဂ်; မဆဲး လဝ်းဆဲး. မဆဲးလဝ်းစိုတ်း;ပိတ်;ဂမ်.ဆမ်ဆီယဝ်.။ ဂူလ်းဂး; - လိက်;လီးပဆဲး, လု,ကဆဲးဂပ်းဂံ,လူလ်းလိုင်;ယုတ်းယုဗလ; ဗိုင်ဗင်းလိုင်;ဆဲး.ဗတေ. ကမ်, ပးဆင်,ဂပ်, ပဆဲးသွဆဲးပဆဲးတိမ်; ပိုဆဲးယူ,ဆီယဝ်.။

5. ခူးမေလူင်ခပ်ဗလ; ဗုးမေတၢင်းမေလူင်ခပ်(4600)သီ,စိုတ်းပၢဂ်ဂေး လီ;ခမ်,တမ်,မဆဲးလဝ်းသေ လီ;သုမ်းကသၢဂ်;ဂွၢ်, တၢင်းလိပ်းတၢင်းတံးပိတ်; မူတ်းယဝ်.။

6. လုဂ်းလံးမဆဲးလဝ်း; လဝ်းခုဆဲးလိုဝ်းဂေ; ဝွပ်းမီးဝု,သဆု, တၢင်းသုင်ဇံါ, လိဂ်းလံးဂလး; မဆဲးလဝ်းထၢင်,ဇိတ်းသေ ပဆဲးတၢမ်,ထွင်ပိတ်းယဝ်း။

7. (210 BC)မိုဝ်းတိုဂ်.ဂျု,လွပ်,ထတ်းဆွဲးဝိင်းသီဆဲးသံးဆဆဲ. လံးခၢမ်,တၢင်းဂူဆဲးရှက်းလၢတ်းခပ်မွတ်,ပိတ်းကသၢဂ်းမဆဲးလဝ်းဂျု,ဂလး; လံးသီင်းဂမ်, ဆွဲးဇေဇေဂျု,သေယဝ်း။

လဝ်းဇံဆဲး,လိဆဲး "သီ,ဂူင်.တီ,"ဆဲ. ဧခ,ခပ်ပဆဲးလိုဝ်းမဆဲးလဝ်းဝု; Urtsu ဆဲယဝ်း။ ဝံးသေသီ,ဂူင်.တီ, သီင်းဂမ်,ဂျု,ယဝ်. ထိုင်မးပီး 209-207 BC ဆဆဲ. ဗွင်းမိုဝ်းလူင်"လဝ်းဂဝ်း;"ပီးကံးလွမ်သိုဂ်းလူင် ဗူးသူးကဆဲပိဆဲ လုဂ်းသီ,ဂူင်.တီ, ခိုဆဲးကုပ်.ငမ်းဝါဆဲးမိုဝ်းယဝ်း။

ဂူဂ်းဆု, ပါဆဲ"လဝ်းဂဝ်း;"ဆဲ.ကမ်,တဆဲးလံးကုပ်.မၢဆဲးမိုဝ်းလီလီ ဝွပ်းဝု;(သီ,ယွ)လၢဆဲ.လဝ်းသီ,ဂူင်.တီ, ကဆဲပိဆဲဂူဆဲးလမ်လုံမဆဲးလဝ်း; ခိုဆဲးဂျုမ်,ကသၢဂ်းမဆဲးလဝ်းဂလး; လံးသီင်းဂမ်,ဂျု,သေဆဆဲ.ယဝ်း။

ဝံးသေပါဆဲလဝ်းသီ,ဂူင်.တီ,ဆဆဲ. ဂျေခမ်းတံးဆင်,ဂဆဲဂုမ်,ဂိုမ်ကု, ဆု, တီးဆင်,ဂဆဲယူ,ဂူဂ်းသေ သမ်.မိဆဲးမိုဝ်းမိုဝ်းခိင်းကမ်,မီးရှိုင်းဂလး; မိုဝ်းသိုဝ်. မိုဝ်းရှၢဆဲခပ်သွင်မိုဝ်းဆဲ. ဂွမ်းဂဆဲသေယဝ်. မးတိုဂ်းတေ; သိမ်;ပိတ်း မိုဝ်းခိင်းဂလး; ပါဆဲဂျေခမ်းမိုဝ်းခိင်း တၢင်းပါဆဲခိုဝ်းသီ,ဂူင်.တီ,ဂေ; လံးသုတ်း ကံးဝံးဝွတ်းဂျု, ဆွဲးပီး 220-204 BC ဆဆဲ.ယဝ်း။

ပါဆဲဂျေခမ်းတံးသမ်မိုဝ်း

(220-204 BC)

မိုဝ်းပါဆဲဆဆဲ. ဂျေခမ်းတံးတၢင်းဆမ်လံးတီဂ်,ယံးဂဆဲ ပိဆဲသမ် တီးပိ.-

1. တံးမိုဝ်းဝုင်.

2. တံးမိုဝ်းသူး

3. တံးမိုဝ်းဝံး ဆဲယဝ်.။

ဝံးသေ ပါဆဲးဂျေခမ်းမိုဝ်းခိင်း တံက်,ယံးဂျေ,ယဝ်.ဆဆ. လဝ်းဂျေခမ်း တံး"လဝ်းလီတံး" Chao Lieh Tai တေ,တင်းပိဆဲးမုးဂျေခမ်းတံးမိုဝ်းသူးဆဲ ယဝ်.။ လဝ်းလီတံးဆဲ. ပိဆဲးမုးကွင်,သိုဂ်း Hero လူင်ဂေ.ဆိုင်းယဝ်.။ မဆဲး လဝ်းလေး; တင်းလဝ်းခွါဆဲးလိုင်း လွမ်သိုဂ်းလူင် မုးကွင်,သိုဂ်းတင်းလံ၊ God of War ဂုမ်းစွမ်းဂဆဲးသေလေး; တိုဂ်းသိမ်းကပ်ဂျေခမ်းခေ,ဆွဲးမိုဝ်းဂျေခမ်း လံး ထိုင်ယဝ်.။

ဂမ်းဆဆ. လဝ်းလီတံးတိုင်,ကပ်ခုဆဲးဂမ်.လံး ကမ်,ဆဆ ခုဆဲးမင်း ပိဆဲးမုးမီးဂွမ်းဂူ. "မုးသမ,ထီ"သေလေး; ကပ်မဆဲးကွဆဲးကပ်ဂျေခမ်း;ရှိုင်းသိုဂ်း ဂုဆဲးမိုဝ်းယဝ်.။ ပါဆဲးဆဆ.လဝ်းဂျေခမ်းခေ,မိုဝ်းဂျေခမ်း လံးယူ,ပးတိုးလဝ်းဂျေ တံးဆဲ.ယဝ်.။ ပါဆဲးဂျေခမ်းလဝ်းလီတံးမိုဝ်းဂျေခမ်းဆဲ. ဂျေခမ်းမဆဲးလဝ်း; မီးတံး ဆွဲး"ဝိင်းခိုင်တူင်"ဆွဲးမိုဝ်းသီခုမ်.ဆဆ.ယဝ်.။ ဝံးသေခိုဆဲးတေ,တင်းပိဆဲးဂျေ ခမ်းယဝ်. သမ်ပီး ကွဆဲးကပ်သိုဂ်းမိုဝ်းလူင်သေ ဂျေ,တိုဂ်းတေ;ဂျေခမ်းမိုဝ်းဝုင်. ခပ်ယဝ်.။

ဂျေ,တိုဂ်းပေ.မိုဝ်းဝုင်.ဆဲသေတု.ဂေ; လံးသုမ်းလုါဆဲး,ဂျေခမ်းမိုဝ်းဝုင်. လေး; လံးသိုင်ဂမ်ဂျေ,ဆွဲးပီးဆဆ.ယဝ်.။ တဆဲးလံးဂိဆဲးမိုဝ်းသမ်ပီးဂုလ်း ယဝ်.။

ဝံးသေလဝ်းလီမိုဝ်းသူး သိုင်ဂမ်,ဂျေ,ယဝ်. ဆွဲးပီး222-262 BC လဝ်း ဂျေခမ်း"ဂျေ,တံး,"ပုတ်းတံးဆဲးတံးဆဲးဂျေခမ်းတံးမိုဝ်းသူးယဝ်.။ လဝ်းဆဲ.ဂွပ်; ဝု; မဆဲးလဝ်းတိုဂ်းဂေ.လီဂ်.ယူ,လေး; မွင်းမိုဝ်းလူင် ခုဆဲးဂမ်.လံး ပိဆဲးမုး သမ,ထီသေလံး;ကပ်ပုဆဲး;မုးဆဲးမုး, ကုပ်.ငမ်းမုးမိုဝ်းယဝ်.။

ဝံးသေလဝ်းဂျာဝ်းတီ၊ခိုဆဲးပီဆဲးဂျေခမ်းယဝ်.သမ်ပီးဆဆ. လဝ်းမင်း
 ဂျာဝ်း ဂျေခမ်းသူ; မိုင်းဝုင်.မးတိုဂ်းဂဝ်း ခွပ်,ဆမ်.လီဆဲးလိဆဲးမဆဲးလဝ်း(ဂျာဝ်း
 တီ,)တီးကိုင်,ပွတ်းလါဆဲးယူ,ဆမ်လေ; ကိုင်,မိုင်းကွဆဲ, ဂမ်းဖွင်းကဆဲးမီးတွဲ;
 ဂျေခမ်းတံး ယူ,သုင်ကဆဲးမီးဆွဲးပွဆဲးလါဆဲး မိုင်းသီဆမ်. မိုင်းယါဆဲးဂဝ်း၊
 ဂူလ်းခိပ်ပွတ်းလါဆဲး ခိဆဲးမိုင်းဂူဆဲးမိုင်းခပ်သမ်ကိုင်, သမ်မိုင်းဆဲ. ဂူမ်းဂူမ်း
 လွမ်းဖူးခိဆဲး,ဂျေခမ်းမင်း မင်းဝုင်.ဆဆ.ယဝ်.။ ကဆဲးကမ်,ဖွမ်.လွမ်းတေ.
 ပီဆဲးမိုင်းယိုဆဲးလါဆဲး၊ ပမ်းသါဆဲး၊ ယူ,ပွတ်းလါဆဲး ဝုင်;ဂါင်ဆဆ.ယဝ်.။ ဖူး
 ဝွဆဲးကိုင်,ယူ,ဆမ်ဂေးခမ်,တေ,သူ,တိုဂ်းတေး ဂေး.ဂင်းမါဆဲးမိုင်းယဝ်.။ ဂူလ်း
 ဆု,ဝိုင်တေးလီး၊ ပမ်းသါဆဲး ပွတ်းလါဆဲးဆဆ. “မင်းဂျာဝ်း’မိုင်းဝုင်.ဂိမ်းကပ်
 ပီတံးယဝ်.။

ဝံးဆဆ.ခုဆဲးမင်း ကဆဲးပီဆဲးလွမ်သိုဂ်းဖွင်းမိုင်းလူင်ကွဆဲသိုဂ်းသေ
 လုဂ်.ဗိုဆဲး.လမ်းတိုဂ်းဖူးခိဆဲး(မင်းဂျာဝ်း)လေ; မင်းဝုင်. လီ;သုမ်းသိုဂ်းသေ
 လီ;ခမ်,တါင်းတိလွပ်းတီးဆွဲးပင်သိုဂ်း တေးလိဝ်းသံး ဗေံ,ကွဂ်,ဂူဝ်ဆမ်.ခူင်း
 ဆဆ.ယဝ်.။ ဂူလ်းဆု, ဝံးလင်မး ခိုဆဲးပွဲ,ခိုဆဲးယူ,ယဝ်.။

ဝံးသေလဝ်းမင်းဂျာဝ်း မိုင်းဝုင်.လွတ်းကွဂ်,ဂူ,ဆွဲးမိုင်းခုဆဲးမင်း မိုင်း
 ပမ်းသါဆဲးယဝ်. လဝ်းဂူ,ယူ,ဗေံ,တူဂ်းဆမ်.ခူင်းသေ ခိုဆဲးဂျာဝ်းဂျီဆဲးတေး,တိုဂ်း
 တေးဖူးခိဆဲးဂျီယဝ်.။ မိုင်းပီဆဲးပွဲတိုဂ်းဂဆဲ တင်းဗေံ,ကွဂ်,ခူင်းဆဆ. ဂူဆဲး
 သိုဂ်းဗေံ,ပမ်းသါဆဲးခပ်လီ;ထုဂ်,တမ်,ဆပ်ဆူဂ်. (Malaria) လေ; လီ;လူ.
 သုမ်းဂူ,တါင်းဆမ်ယဝ်.။ တေးလိဝ်းသံးဆဆ. မိုင်းလိပ်မီးဆွဲး လိင်,ဂွင်,ဝဆဲး
 တူဂ်း မိုင်းပမ်းသါဆဲးဆဆ.ယဝ်.။

ခုဆဲးမင်းဆဲ. ဝွပ်းလီဆဲး,လိဆဲးဂျူ,ဆု,လိဆဲးလေ; ကွဆဲးကပ်သိုဂ်းခမ်း
 ဆမ်.ခူင်းဗေံ,ဂူ,ဆွဲးမိုင်းဝုင်. ကမ်,ဆဆ.မိုင်းမင်းသေ ဂူ,တိုဂ်းတေးသိမ်း
 ကပ်မိုင်းဝုင်.တံးယဝ်.။ ဝံးသေ တိုဂ်းပေ.မိုင်းဝုင်.တံးယဝ်.ဆဆ. ခိုဆဲးတိုဂ်း

ပွဂ်းတၢင်းလင် လွမ်းသၢပ်,ဆမ်.ခူင်းဆခ်.လး; မိုဝ်းပၢခ်ပီခ်သိုဂ်းမိုဝ်းဂူင်.
လး; မိုဝ်းပဝ်းသၢခ်;ဆခ်. စွင်.ဂခ်ဝး; သိုဂ်းသၢပ်,ဆမ်.ခူင်းဆ်ယဝ်.။

လဝ်းမင်းဂျၢင်းဂေ; ဝွပ်းလီ;သုမ်းမိုဝ်းဂူင်. ပခ်ခုခ်မင်း မိုဝ်းပဝ်းသၢခ်;
လး; လီ;လွမ်းသုင်,ခုခ်မင်းခပ် ထိုင်မိုဝ်းပဝ်းသၢခ်;သေ လင်,ခိုခ်းမးမခ်;
မိုဝ်းဂဝ်,ယဝ်.။

မင်းဂျၢင်းဆ်. ပီခ်လဝ်းဂျေခ်မင်းတံး ခိုဝ်းတံးမိုဝ်းလွံကခ်ယူ.တီ; မိုဝ်း
ယူ,ဆမ်သေ ခံ.ဂျေ,ယူ,ဆ်းမိုဝ်းဂူင်.ပွတ်းလၢခ်း ဝွပ်းဂၢခ်သုဂ်းယုင်း လဝ်းဂူင်.
တီ,ဆခ်.ယဝ်.။ ပၢခ်ပဝ်းသၢခ်;ဆ်. ပီခ်ပၢခ်မိုဝ်းသု; ဆ်းပၢခ်တံးသၢမ်မိုဝ်း
ဆခ်.ယဝ်.။

ထိုင်မးပီး 262 AD (၉ ဟု)ဆခ်. ဂျေခ်မင်းမိုဝ်းဝါး(Wei)ဂျၢင်းရှ်း
သိုဂ်းသွင်ဝးသေ ဝှု,တိုဂ်းသိမ်းကပ်မိုဝ်းသု;သေ သိမ်းကပ်ဂျေခ်မင်းလဝ်းဂျၢင်း
တီ,လး; ပၢခ်ဂျေခ်မင်းတံးမိုဝ်းသု;ဂေ; လီ;ဝွတ်းဝါးရှါလံ,ဝှု,သေလွင်းဆခ်.
ယဝ်.။ လဝ်းဂျေခ်မင်းဂျၢင်းတီ,ဂေ; လီ;ဂိခ်မိုဝ်း(40)ပီးသေ သီင်းဂမ်,ဝှု,ယဝ်.။
ပၢခ်ဂျေခ်မင်းတံးမိုဝ်းသု;ဂေ; လီ;ယိုခ်းယၢင်းဝှု,ထိုင်;(98)ပီး မီးဂျေခ်မင်းဂိခ်
မိုဝ်းဝှု,သွင်လဝ်းယဝ်.။

Author's Note : (ခေးသပ်းလီင်းဗူတံမ်းလိဂ်း)ပၢခ်ဂျေခ်မင်းတံး
(သၢမ်မိုဝ်း)ဆ်. ဗူတံမ်းပိုခ်း "ခိင်းသို" Chan Hou: တံမ်းဝံ.မိုဝ်းပီး 225-
297 AD (၉ ဟု)ဆခ်.ယဝ်.။ "လှိုဝ်းခွၢခ်လှိုင်;" Lo Kuan Chung ခံမ်.
လပ်းဆု,လး; ဗူတံမ်းပိုခ်းခပ်ပေးလီ;ဂိပ်းကပ်လါးတံမ်းမခ်းယူ,ယဝ်.။
C.H Bre Wilt Taylor ဂူ ဆ်းမိုဝ်းဝခ်းတူဂ်းဂေ,ဆိုင်;ဂေ; ပိခ်,တံမ်းဗံ,၊
ကင်းဂိတ်းဝံ.ဝး; "ပိုခ်းတံး ကမ်,ဆခ် လိုဝ်း"ပၢခ်မိုဝ်းဆခ်. တံမ်းဝံ.ဝးလီ;
ဂုခ်ခေ,လး; တံး တံဂ်,ယံ;ဂခ်ဝှု,သေ လွင်းတံးလီ;တီ;ယူ, တီ;ဂိခ်တီ;
ဆမ်. တီ;လိခ်ဆခ်. ပီခ်ဝး; "ပၢခ်သိုဂ်းမိုဝ်းလူင်"လး; ပၢခ်တံးသၢမ်မိုဝ်း
ဆခ်.ယဝ်.။

ဝွပ်းသင်လး; တံးလံးခါ.ကွဂ်,ပံးတီးယူဂဝ်, မးယူ,ဗါ,ပွတ်းလၢဆဲး
 ဆဲ.လိုင် "ကမ်,လိုင်;လးဝး သုမ်းသိုဝ်းသေ ပံးကွဂ်,မိုဝ်းကမ်,လိုင်;၊ ကွင်,
 သိုဝ်းပပ.သိုဝ်း ယူ,သေတၢ.ဝွပ်းဝးကမ်,ခံးသိုဝ်း.ယုင်းဂဆဲးမိုဝ်းဂဆဲးတိုဝ်းတေး
 ဂဆဲးသေ ခွဲးယူ,တင်းဂတ်းတင်းယံးဆဲးဆဲး.လး; ကွဂ်,ဂျဆမ်.တီးဂိဆဲး လိဆဲး
 တီးယူ,မို,လး; လင်,လံးလုင်းမးယူ,ထိုင်တီးဆမ်.ခွင်း တီးကဆဲးတီးဂဝ်းယူ,
 မိုဝ်းလိဝ်ဆဲး.ယဝ်.။

ပၢဆဲးဆဲး. တံးဂဝ်းဂို,ဝွင်သေ တိုဝ်းသိုဝ်းဆဲးယဝ်.။ ဝွင်ခိတ်,(ကဆဲး
 ယၢင်းခပ်လွံ.ယူ,မိုဝ်းလိဝ်ဆဲး.) ပီဆဲးဝွင်ခိုဆဲးသိုဝ်းတံးတံးဂဝ်းမိုဝ်းပၢဆဲးဆဲး.
 ယဝ်.။ ဝံးသေပၢဆဲးဂျေခမ်းတံး တံဂ်,ယံးဂဆဲးဂျေယဝ်.ဆဲး. ဂျေခမ်းတံးမိုဝ်း
 သူး လံးလုင်းမးတေ,တင်းဂျေခမ်းတံး မိုဝ်းဝံးဆဲးပီး 262AD ဆဲး.ထံင်းဂမ်း
 ဆိုင်းဆဲးယဝ်.။

မိုဝ်းပၢဆဲးဂျေခမ်းတံး ဂျာဝ်းတီး,ခိုဝ်းဂျေခမ်းတံးမူင်းသူးဆဲး. လံးပီဆဲး
 သိုဝ်း ကဆဲးလွမ်သိုဝ်းလုင် လဝ်းခုဆဲးလံးလး; ခုဆဲးမင်း တင်းခုဆဲးသၢမ်ဂိုင်,
 သၢမ်မိုဝ်းခပ် တေ,သူးတိုဝ်းသိုဝ်းတေးဂဆဲးဆဲး.ယဝ်.။ ဝံးလုဆဲးမး ခပ်သွင်
 ကိုင်,ဆဲး.လံးသုမ်းသိုဝ်းသေ ဝါင်းခိုင်းပဆဲးလဝ်းခုဆဲးမင်း မိုဝ်းသူးဆဲးယဝ်.။

ပၤဆ်ဂျေၤခမ်းမိုဝ်းဝံး(220-264 AD)

ပၤဆ်ဂျေၤခမ်းခိး AD 265-419 နိုဝ်းလဝ်းဂျေၤခမ်းသူးမးပွင်း (15)ပုး တၢင်းတိုင်ဝိးပွင်းမီး(154)ဝိး ပၤဆ်ဂျေၤခမ်းဝံးပၤဆ်ဂျေၤခမ်းတံး မိုဝ်းဝံးဆိ.ဝိဆ် တံးလိုင်ကဆ်ဂိုတ်းဝံ.ယူ,ဆွဲးမိုဝ်းသီဆမ်.၊ ယူ,ဆမ်လး; ဂူလ်းခိတ် မိုဝ်းတူင်း; ခပ် တေ,တင်းပိဆ်မးယဝ်.။ ပိပ်.သမ်.ဝါ; လံးထူပ်းတၢင်းယၢဂ်; ခၢဆ်လုံသေ တၢ.ဂေ; ဝွမ်းကမ်,ဗေတ်,တီးယူ, တီးဂိဆ်ဂပ်,လး; ကူတ်းယိုဆ်.ခမ်,ယူ, ပိဆ်လွမ်းဂၢပ်;ပၤဆ်မိုဝ်းမိုဝ်းဆဆ်.သေ ဗွမ်.ရှမ်;ဂဆ်တေ,တင်းပိဆ်မးမၢဆ်; မိုဝ်းယဝ်.။ လိမ်မိုဝ်းဂျေၤခမ်းဝုင်.တီ,နိုဝ်းလိုဆ်းမိုဝ်းခိးဆဆ်. ဂိုတ်းယူ,ဆွဲး မၢဆ်; ဆွဲးမိုဝ်းသေ ခမ်,တၢင်းယၢဂ်; တၢင်းဗေဆ်ခၢဆ်လုံသေယဝ်. ဗွမ်.ဂဆ် ရၢင်းရှ်ဆ်း တၢ,တွပ်,တီဆ်း ရှ်တံးသိုဝ်းလုဂ်.ဗိုဆ်.(တေ,တင်းပိဆ်သိုဝ်းမူဂ်း) ယူ,ယဝ်.။

ဆင်,ရှိပ် မၢဆ်;မိုဝ်းတေလံးလွတ်းလိပ်းဆဆ်. ခတ်းလုံသွဲ,ရှ်းတေ. တေ.ယဝ်.။ ဝံးဆဆ်. ခပ်ရှ်းမိုဝ်းဗွမ်.ရှမ်;ဂဆ်သေ တေ,တင်းပိဆ်မိုဝ်းဗွမ်. ရှမ်;ရှ်းလဝ်း;(Six Chos)သေ ကုပ်.ပိုင်,မၢဆ်;မိုဝ်းဝံ. တင်းလွတ်းလိပ်း ရၢင်း ဗွမ်.ရှ်းမဆ်းယဝ်.။

“မိုဝ်းဗွမ်.ရှမ်;ရှ်းလဝ်း;”တံးလမ်.-

1. မိုဝ်းမင်းရှ်းလဝ်း; Mang Hi Chao
2. မိုဝ်းခိးသမ်လဝ်း; Chien Sang Chao

3. မိုဝ်းတိုဝ်းသမ်လဝ်း; Teng Sham Chao

4. မိုဝ်းပီးလံးလဝ်း; Phi Chai Chao

5. မိုဝ်းပီးလူင်လဝ်း; Phi Long Chao

6. မိုဝ်းမင်းသီလဝ်း; Mong She Chaoပိန်ရှားမိုဝ်းဆံ့.ယဝ်း။

မိုဝ်းသီ,လဝ်းဆံ့. ပိန်မိုဝ်းလဝ်းပွတ်းလၢဆဲး (The Chao on the South)ဆဆဲ.သေ တိုဂ်.ဂိုတ်းဝံ့.ယူ,တေ,ထိုင်ပၢဆဲးယၢမ်းဆံ့. မိုဝ်းလိပ်မီးတီး (ပိန်တီး)ဝိင်းပင်းသၢဆဲး; (Pao Shan)ဆဲးကိုင်, ဆမ်လဝ်း;(Nan Chao) ဆဆဲ.ယဝ်း။

လဝ်းဂျေခမ်းဆဲးမိုဝ်းဂွမ်းခေ့ဂှ်းမိုဝ်းလဝ်းတံး

ပီး AD 738-793 လဝ်းဂျေခမ်းတံးမင်းဂဝ်း; Tai Mung Kuo လိုဝ်. ခိုဝ်းဂိုဆဲးမင်း Mung ဂိန်မိုဝ်းဂွါ, 56 ပီးယဝ်း။

ပီး AD 794-902 လဝ်းဂျေခမ်းဆမ်လဝ်း; ဂဝ်း; Nan Chao Kuo လိုဝ်. ခိုဝ်းဂိုဆဲးမင်း Mung ဂိန်မိုဝ်းဂွါ, 109 ပီးယဝ်း။

ပီး AD 903-927 လဝ်းဂျေခမ်းတံးသီဆဲးဂှ်း; ဂဝ်း; Tai Tien How Kuo လိုဝ်.ခိုဝ်းဂိုဆဲးသၢင် Chang ဂိန်မိုဝ်းဂွါ, 25 ပီးယဝ်း။

ပီး AD 928 လဝ်းဂျေခမ်းသီဆဲးဂိုင်းဂဝ်း; Tai Tien Hing Chao လိုဝ်း ခိုဝ်းဂိုဆဲးလဝ်း; Chao ဂိန်မိုဝ်းဂွါ, 1 ပီးယဝ်း။

ပီး AD 929-936 လဝ်းဂျေခမ်း တံးယိုဆဲးဆိုင်ဂဝ်း; Tai Yen Noi Kuo လိုဝ်.ခိုဝ်းဂိုဆဲးယိုဆဲး Yen ဂိန်မိုဝ်းဂွါ, 8 ပီးယဝ်း။

ပီး AD 937-1044 လဝ်းဂျေခမ်းတံးလီဂဝ်း; Tai Li Kuo ဝေဝိုဝ်းခိုဝ်း
ကိုဆဲးတူဆဲး; Tuan ဂိဆဲးမိုဝ်းဂွါ, 157 ပီးယဝ်။

ပီး AD 1095-1096 လဝ်းဂျေခမ်းတံးခုဆဲးလဝ်း; Tai Kung Kuocဝိုဝ်း
ခိုဝ်းကိုဆဲးဂဝ်း; Kuo ဂိဆဲးမိုဝ်းဂွါ, 1 ပီးယဝ်။

ပီး AD 1097 လဝ်းဂျေခမ်းတံးလီဂဝ်း; Tai Li Kuo ဝေဝိုဝ်းခိုဝ်းကိုဆဲး
တူဆဲး; Tuan ဂိဆဲးမိုဝ်းဂွါ, 157 ပီးယဝ်။ စွမ်းဂဆဲးတင်းသီင်း; ပါဆဲးဂျေခမ်း
ပါဆဲးဆဲး. ဂိဆဲးမိုဝ်းမီး 515 ပီးယဝ်။

ဆွဲးမိုဝ်း ဝွဆဲးခေဂှုဂ်းမိုဝ်းဆဲး. တိုင်းသမ်လဝ်း; Ten Sham Chao ဆဲး.
ဝါးလင်ပိဆဲးမး မိုဝ်းဆမ်လဝ်းဆဆဲး.ယဝ်။ မိုဝ်းဆမ်လဝ်းဆဲး. မီးဝံ.ယူ,လီမ်
မိုဝ်းပီး 2205 BC ပိဆဲးမိုဝ်းကဆဲးခပ်းပးဆွဲးမိုဝ်းတံး ဂဝ်းမိုဝ်းဆဆဲး.ယဝ်။ ဝါး
သေ ဂျေခမ်းတံး ဂဝ်းမိုဝ်းတံးဂ်,ယံးသေဆဆဲး. လံးတေ,တင်းပိဆဲးမး ပါဆဲး
ဂျေခမ်းဆမ်လဝ်းယဝ်.မး မိုဝ်းပီး 800 AD ဆဆဲး.ယဝ်။

မိုဝ်းလွင်းဆဆဲး. ဂူဆဲးပေးမီးဖေးလွတ်,တူဂ်းဂွါ, ဆွဲးဂုဆဲးကေးသျှး
လီင်,လါဆဲးဝဆဲးကွဂ်,ဆဆဲး.သေ မိုဝ်းပါဆဲးလွမ်သိုဂ်းလူင်လဝ်းလမ်လူင်လှေ.
Sam Long Pha (AD 1253)ဆဆဲး.ဝွပ်းဝး လဝ်းဂူပီးလံးခမ်း Kup Lai
Kham မးတိုဂ်းတေးယု.တဝ်လေ; တံးလံးခါ.လူင်းမး ယူ,သမ်းတင်းပွတ်း
လါဆဲး ကျ,သျှ.တံးဂ်;ယဝ်။ ပါဆဲးဆဆဲး. လဝ်းဆဲး. လိုဝ်းဂဝ်,စွင်.ဝး လဝ်းသီင်
ခီဝ် Siang Chew သေ ပိဆဲးမးလဝ်းသီင်လီဂ်း Tien Lake ပိဆဲးဂျေခမ်းဆွဲး
ကိုဝ်,ဆမ်လဝ်း; Nan Chao ယဝ်။

ပါဆဲးဂျေခမ်းတံးမိုဝ်းဆမ်လဝ်း;(650-AD)

The Chao on the South or The Southern Prince. ပါဆဲးဂျေ
ခမ်းတံးဆမ်လဝ်းဆဲ. ဧတ,တင်းမးလိမ် မိုဝ်းပါဆဲးတံးဂ်းမိုဝ်း (1253
BC)ဂူလ်းဂးပါဆဲးဆဲ. ပံ,ပးပီဆဲးမားမိုဝ်းကဆဲးမဆဲးဂီဆဲ,တေ။ ထိုင်မးပီး
650 AD လင်,လီ;ဧတ,တင်းပီဆဲးမား; ပီဆဲးမိုဝ်းကဆဲးမဆဲးဂီဆဲ,ယဝ်။

ဂွပ်းဆဲး ပါဆဲးဂျေခမ်းတံးဆမ်လဝ်းဆဲ. ပီဆဲးကဆဲးဂိုဝ်းဂိုဝ်းပိုဝ်းသွ
ထိုင်;ဗေဝ်,ဆိုင်;ဧလ; ကိမ်,ပု,ယု,တံးဂေ; ယွ,ဂွင်းဂွါ,ဧတ,ဧတ။ မိုဝ်းပါဆဲး
ဆဲ. ဂျေခမ်းတံး ပီဆဲးလဝ်းဂွင်.ယွ,(Wang Yi)ယဝ်။

The Great and the Powerful ဆဲ.ဂေ;ပီဆဲးတံးဧလ; ဧခ,ခိုင်,ဂဆဲ
တု,ပီဆဲးယွ,ဧတ,ဧတ.ဝု;ဝု;ဆဲ.ယဝ်။

မိုဝ်းပါဆဲးဂျေခမ်းဆမ်လဝ်း တိုက်.ဂိုဝ်းဂိုဝ်းယု, ဆွဲးမိုဝ်းယု,ဆမ်ဆဲ. မိုဝ်း
တံးလိုင်;ဝု; မိုဝ်းတံးဆဲး ကမ်,ဆဲးမိုဝ်းသီဆဲဆဲယဝ်။ ဂျေခမ်းဧခ,ခပ်
ယင်းလီ;မးခွင်ဗေဝ်,သေဧလ; ဂ်းတံးမဂျ,မိတ်;ကူလ်းလီဂဆဲတင်းတံးဧလ;
ယွဆဲးတင်းလွံ;ထိုင်သိုဝ်းတံး တု,လွံ;တိုက်;မိုဝ်းသမ်လိမ် ဂူးမိုဝ်း Kuming
Tribes ဆဲ.ဂွဆဲ,ဆဲယဝ်။

မိုဝ်း; AD 650 လဝ်းဂျေခမ်းတံး "ဂ်းတံးလီ"ဧလ; လဝ်းဂျေခမ်းဧခ,လီ;
ဗေဝ်;ထိုင်ဂဆဲဧလ; လိုဝ်း.ခိုဝ်းတံးဂးဂ်းလိုင်ကဆဲယု,ဂိဆဲဆွဲးမိုဝ်းဧခ,ဆဲ. လီ;
ခမ်,တင်းခီးဆဲဂ်းတံးတိုင်ဧတ.ဧတ.ဝု;ဝု;ဆဲယဝ်။ ဗွင်းဆဲ. ဂွပ်းဝု;
ကု,ဆု,လဝ်းတံးခိုဆဲးသုင်ဆု,ဧလ; ကုပ်.ငမ်းထိုင်မိုဝ်းဗေဝ်; တွင်,ကူ, ကဆဲ
ပးဆွဲးမိုဝ်းမား;(Burma)မိုဝ်းလိပ်ဆဲ.ဂွဆဲ,ယဝ်။ ဝါးဆဲ. ခုဆဲဂျေခမ်းဆမ်
လဝ်း လီ;တေ,တင်းပီဆဲးမး ပါဆဲးဂျေခမ်းတံး ကိမ်,ပု,ယု,တံးတင်းမူတ်းဂွင်း
ခွင်းဆု, ဧတ,ကပ်တိုင်းမု,ဂထု,(Maga Tha)ပွတ်းကွဂ်,မိုဝ်းတီးပိတ်. (Ti-
bet)လိုင်,စွင်,ဝဆဲးကွဂ်, မိုဝ်းလုဂမ်,ပေးလု, Annam လိုင်,စွင်,ဝဆဲးကွဂ်,
လိုင်,လါဆဲးဝဆဲးတုဂ်း ထိုင်မိုဝ်းမိုဝ်းပိပ်,(ပျူ,-Phu)ယဝ်။ မိုဝ်းပါဆဲးဆဲ.

ဂျေုခမ်းတံးမီးသွင်တီး; (1)-ဂိုမ်းတၢု,လီးဗုး Tha Li Fu . (2)-ဂိုမ်းယိုဆဲးခိုဆဲး; Yung Chang ဆံ့.ယဝ်.။

လွင်းလီ;ကုပ်.ပိုင်,မိုင်းဆမ်လဝ်း;

ကိပ်,ပု,ယု,ဆမ်လဝ်းဆံ့. ယွဲ,ဂွါင်းဆု,လူင်လၢင်သေကမ်,ဂး ဂှမ်းစွမ်းဂဆဲ ဗွမ်.ဗိုင်,ဂဆဲတေ.တေ.ဝးဝးယဝ်.။ လွင်းလီ;ကုပ်.ငမ်း မၢဆဲးမိုင်းဆံ့. ဂေ; တံတ်းဆံတ်းလီဆု, ဗေံ,ဆိုင်သုတ်းမီးလဝ်းဂျေုခမ်းလဝ်းသေလး; ကုပ်.ပိုင်,ဂါဆဲလူင်မး ပံဆဲထၢဆဲးလွဲ ထၢဆဲးဆဆဲ. ဗေံ,တွဲးမီးလဝ်းဂျေုခမ်းမီးဗုးတံဆဲးဂျေုခမ်း ဗွင်းမိုင်းလူင် လဝ်းဂိုမ်မိုင်း လုဂ်.တီးဂျေုခမ်းဗေပီဆဲလုမ်းလူင် လုမ်းကွဆဲ, ဗေံ,လွဲဗေံ,ဆဆဲ. မိုဆဲဆဲ,ဗေံ,သိုဂ်းဗေံ,မိုင်း ဗေံ,မၢဂ်းမီးလုမ်းဗေံ,ဂူဆဲးမိုင်း ဝးဆံ့ယဝ်.။ ဂူလုးဂး လုမ်းဗေံ,ဂူဆဲးမိုင်းခပ်ဆဆဲ. လီ;ကခွါ.ကယေးလွတ်းလီဝ်းလိုင်ပိုဆဲး; ဂပ်းသိုပ်,ဂျေုခမ်းလီ;ဂမ်းလီဝ်ယဝ်.။ လုမ်းဆိုင်;ကဆဲဆိုင်;ကဆဲဆဆဲ. စွင်.ဝး"သၢင်း;" Shang ဝးဆဲ,ဆံ့ယဝ်.။

လွင်းဗေံကုပ်.ငမ်းတမ်းသိုဂ်း;

ဂူဆဲးသိုဂ်းဂူဂေ.လီ;ဆုင်းသိုဂ်းဆဲလး; ဂူဆဲယၢင်းတမ်းသိုဂ်းလူင်ဆိုင်;ကဆဲမီးသီ,တပ်.လွမ်သေ မီးကု,ဆု,ဂှါင်းဗုဂှါင်းမဆဲးယဝ်.။ သိုဂ်းပွဲ.ခေဗေေးလွမ်းလဝ်းဂျေုခမ်း(1)စွင်.ဝး(ဂတ်.သူး - Kutsu)ပွင်,ဝးတပ်.သီဂှါင်.ကမ်,ဆဆဲ တပ်.လု,ပု,ဂွပ်းဝးခပ်သွဲ,လု,ပု,လီဝ်ပီဆဲတမ်းကဆဲခီဆဲ,သေပိုဆဲးဆံ့ယဝ်.။

(2) တပ်းသူးဆံ. Su Ti တပ်းသိုဝ်းဂှေ.ဂင်းခွပ်,ဆမ်.လီခ်လိခ် ပုး
ဂွင်းယာဝ်းသေ တေ,သူးလီ;ဂူးယာမ်းဆခ်.ယပ်.။ ခပ်,ဆမ်.လီခ်လိခ်ဂေ;
လီဂ်,ဇေဝိ.ပခ်လွမ်းထာခ်;ဂူးယပ်.။ ဗူးပွင်မိုင်း ဆိုင်းဂေ.လီ;လိခ်(40)
သီ,သိပ်းတူင်းဂေ,ဂု.ယပ်.။ တပ်းသိုဝ်းသူးတံး ခပ်ဆံ.ခပ်ယိပ်း "ဂါပ်,ဂှေ."
ကခ်ကပ်ခပ်လူင်ရှိတ်းဝိ.ဆခ်.ယပ်.။

(3) ဂူးသိုဝ်းခီခ်, "Wang Tsa"ကမ်,ဆခ် တံးဝု.ကခ်ယူ,ဝခ်း
တူဂ်းဆမ်.မေ;ခွင်ဆခ်. ဂတ်.ခီခ်,ဗီ,တိုဂ်းသိုဝ်းတေ.တေ.သေကမ်,ဂုးမေ;
ယိင်းခပ်ဂေ; ရှိတ်းသိုဝ်းတေ;ယခ်,သူ,ဗူးခီခ်လီ;ယူ,ဆံယပ်.။

ဆွဲးလွင်းလံးကပ်ပိုင်,မခ်းမိုင်းဆခ်. မိုင်းကွခ်းခေရှုဂ်းမိုင်းခပ်ရှိတ်း
ဇေမိုင်းဗွဲ မိုင်းမခ်းကခ်ရှင်.ဝု; "လုမ်းဇေကခ်လီ.ဂွမ်းလီ စွဲးဂူးမိုင်း
မိုင်းဆခ်.ယပ်.။ ဆွဲးဂုးလုမ်းဇေ ရှုဂ်းမိုင်းဆိုင်းကခ်ဆိုင်းကခ်ဆခ်."သမု,
ထီ"ဗူးမီးဂွမ်းရှု.ဆိုပ်မိုင်းဆခ်. ရှင်.ဝု;"ခါဂ်း" Ka Kiang ဆခ်.ယပ်.။ ဝီင်း
ဂှေခမ်းတံးဆမ်လပ်; ဝီင်းတံးခ်း ကမ်,ဆခ်မိုင်းသီခ်ပါခ်ဆခ်. လပ်;မင်း
သီ, ယူ,တီဝီင်းဗီဝီင်း တု,လီ; တုရှုပ်;တု,လီ;ဗူး လိုဝ်းဆခ်.ယပ်.။

လွင်းလံးကပ်.ပိုင်,ဗလးလွင်းတပ်.သိုဝ်း

မိုင်းဗွဲမိုင်းမခ်းဆွဲးရှုဂ်းမိုင်းတံး

ပါခ်ဆမ်လပ်; မိုင်းတံးခ်(သီခ်)

- (1) ခါဂ်း "Ka Kiang"
- (2) ဗွဲးမိုင်းလူင် "သမု,ထီ."ဗူးရှု;ဂွမ်းရှု.
- (3) ခုခ်မိုင်းသမု,ထီ. လုမ်းဇေဗေထီ,ကပ်.ပိုင်,ရှုဂ်းမိုင်းလူင်

(4) လုမ်းဇေဇေဇီ၊ကုပ်.ပိုင်,ရှုးမိုင်းလူင်

(5) မိုင်းသီဆဲ၊ ယူ,ဆမ်၊ ဆမ်လဝ်း၊ တၢ,လီး၊ တၢ,ရှုး၊ တၢ,လီးဇုး။

Ka Kiang "victory" Minister six provincial department. Tien Yun Nan Nan Chao TaLi TaHo TaLiFu.

လွင်းယူ,သဝ်းဇလး

လဝ်းပဆဲထာဆဲးဂုဆဲး ပါဆဲတံးဆမ်လဝ်း

ဂုဆဲးတံးပါဆဲမိုဝ်းဆဲဆဲ. လွင်းယူ,လွင်းသဝ်းမီးကိုင်,သရေ, ယီဆဲ
ဇဝ; ခိုတ်းလါဆဲ.ပါဆဲဂုဆဲးတေ.တေ.။ မေ့လါတ်; မေ့လု မေ့ဂိဆဲ မေ့လွမ်း
လုံပိုဆဲးဇလး; ဇံ့ဇံ့ဂေ့းခံးမးဆွမ်းလူးတံးတေ.တေ.။ ပါဆဲဆဲဆဲ.ဂုဆဲးတံး
လိုဝ်းကဆဲယူ,သဝ်း တါးမိုင်းဆမ်လဝ်း(ရှုးမိုင်းလူင်)ဇလး; ပီဆဲဆမ်.ဆိုင်;
လုံလီဝ်ဂဆဲဆဲ. တေမီးမွဂ်;(30)သမ်သိပ်းလါဆဲ.ပံပံယဝ်.။ ခုးလူင်
တါးမံဇလး; တါးဂု.တါးခံဂေ့း ဝှပ်းတံးပါဆဲဆဲဆဲ. မေ့တေ့းရှုး,တေ့း
လါးခုးဇဇးလိုဝ်းဆဲ.ယဝ်.။ ကွဆဲဂဆဲ ဆိုင်;ဂု.ခံခုးလါးဇဇးဆဲဆဲ.ယဝ်.။

မေ့,ဂိုဝ်းမီးဆဲးကိုင်,"ဂုဆဲမိုင်း"ဇလး; တံးပါဆဲဆဲဆဲ. မေ့ယိပ်းမေ့လုံ.
တိုဝ်းလွင်းဂိုဝ်းဇလး; ပွတ်းတူဂ်း"ယိုဆဲးလိုင်," မီးပု,မံ.ထိုဆဲ,လိုဂ်.လူင် ကဆဲ
မီးမံ.ကွဂ်,ဂု;ကွဂ်,ခဆဲ ဆမ်တေ.တေ.ဆဲဆဲ.ယဝ်.။ ပါဆဲဆဲဆဲ. တံးမေ့ခီ,မု.
သွဆဲမု. ဂျိုင်,တါတ်;တေ.တေ.ဝုးဝုး; ပါဆဲဆဲဆဲ. တံးယိပ်းဂိုင်, တိုဝ်းရှုဂ်,
ပီဆဲဆဲဆဲ;လါဂ်;ရှေ့ဂဝ်; ဂမ်;ဆမ်ဆမ် ပွတ်းတူဂ်းယိုဆဲးလိုင်,ဆဲဆဲ. မေ့,ခမ်း
ဂေ့းမီးဆမ်တေ.တေ.ဆဲဆဲ.ယဝ်.။

မိုဝ်းပါဆဲဆဲဆဲ. ပေးဝုးလဝ်းရှေ့ခမ်း ကွဂ်,ဝါးရှေ့ခမ်းဆဲ လံးရှုဂ်;မု.
ဇိုဂ်,ပီတ်,တူဝ်သေ ကပ်ရှိုတ်းမင်,ဂု,ဂါဆဲလီလွမ်းဆါးရှေ့ခမ်းယဝ်.။ သွင်
ဇဂ်,ခါး;မဆဲးလဝ်းသမ်. လံးကပ်ခုဆဲဆဲယူး ရှိုတ်းလွင်းမင်,လု,သေ

မုင်းဂင်း သမ်.ပုးတု,မတ်, လာပ်,လိမ်းလေး; ထူင်ပုးသီလိင် ကဆဲးကပ်ခူဆဲး
ဆူဂ်.ဂိဆဲးပုဂ္ဂိုလ်းတံး.ဆဆဲး.ယဝ်.။ မေလဝ်းဂျေခမ်း သမ်.လိးပုးထူင်ခူဆဲးဆူဂ်.
သီမူဆဲး. မေလဝ်းဂျေခမ်းဆဲ. စွင်.ဝုးမေးလူင်ဆဲယဝ်.။ ဆင်းဂျေခမ်းသမ်.စွင်.
ဝုး လဝ်းဆင်းသိဆဲးဝုး; Tsin Wu ဆဲယဝ်.။

လဆဲးယုထူး ပီဆဲးဂုဆဲး.ပီဆဲးသင်.လမ်.

လဝ်းဂျေခမ်းလိးဆင်းသိုဝ်းယားလူင် ကဆဲးကပ်ဆင်သိုဝ်းဂီဆဲးတံး.
ဆဆဲး.လေး; ပီဆဲးကဆဲးမီးဖုင်းလီတူလုးတုတေ.တေ.။ ဗုးယိင်းခပ်သမ်.ပီ.
စူဝ်ယွံးငါးခေ, တိုဝ်းပေ,စူပလေးသီင်ခီဝ်သီင်လိင်သေ ဆင်းခူဝ်းလိးခူဝ်း
ဖေး ကဆဲးသပ်,မိငိုဆဲးမိခမ်းထိုဝ်းဆဆဲး.ယဝ်.။ ပါဆဲးဆဆဲး.(ဝွပ်းပံ,လိးဂျမ်း
သွဆဲးသုသဆု,ပုတ်.ထလဝ်းလေး;)ဆင်းယိင်းခပ် မိုဝ်းပီဆဲးသင်.လမ်. လွတ်း
လိမ်း ထိုင်,ဂုင်းယု, ပေးတေ,ဆုးဂီဆဲးယဝ်.ဆဲလိုင် ဗုတ်တံးမိုဝ်းလွဲဂေး; လိး
ခံ.လွမ်းမိုဝ်းဆဆဲး. မိုဆဲးဂလုးဖမ်းခပ်မိုဝ်းကိဆဲးတံးယမိုဝ်း,ဝွဆဲး,ဆဲယဝ်.။

ဂါဆဲးဗုဂ်,သွမ်း

ဂူဆဲးပါဆဲးဆဆဲး. ကပ်ဂူဝ်းလွဲ.လား;ထံသေ ထံသုဆဲးထံဆုးဂေး.ဆိုင်;
ယိမ်းမား;ထံ ဂေး.ဆိုင်;သမ်.လုင်ဂူဝ်းဆဲယဝ်.။ လိမ်လဝ်း;လိမ်ခးလိးဂီတံး
သုဆဲးဂါဆဲးဆုးဂေး. ဝွပ်းပဆဲးဂီဝ်းဗုဂ်,သွမ်းလေး; ခပ်;ဆမ်.တင်းဂိဆဲးမား;
လိုင်,တေ.တေ.။ ဂူဆဲးမား;ဂူဆဲးသုဆဲးခပ်လိးခွဆဲး,ဆုး တီးဂျေခမ်းဆိုင်;ပီး
သွင်ပုဆဲးလွဲ ဆိုင်;ပူဆဲးယဝ်.။ ထိုင်မးပီး 600 AD ဆဆဲး.ခိုဝ်းဂျေခမ်းတံးဆမ်
လဝ်းဆဲ. ပီဆဲးမးခိုဝ်းမင်းတံးဆဲယဝ်.။

လဝ်းဂျေခမ်းကဆဲးကုပ်.ပိုင်, မိုင်းဆမ်လဝ်းဆဆဲး.သမ်.-

(1) သိုင်းလွင်ပိုင်း Tso Lung Mung

(2) ကန်တိုင်းမင်း Kan Tung Mung

(3) သီ,ခမ်း.လိုင်းမင်း Tse Chun Lo Mung

(4) လာဝ်သီင်ယီဆ်း Lao Sheng Yen

(5) ယိုင်းခမ်း Yen Kham

(6) သိုင်းလိုင်းဗီ Tso Lo Pi

(7) ကင်းလိုင်းဗင်း Kuo Lo Fung

ပီဆ်တူဆ်းလင်းလိုင်းဆ်.ယပ်။

ပိုင်းပိုင်းဆမ်လင်း

ပိုင်းပုဆ်ရှေမ်းမင်း Mung

ပိုင်းပီး AD 748 ဆမ်. ကင်းလိုင်းဗင်း Kuo Lo Fung တေ,တင်း
ရှေမ်းတီးတီးဝိုင်းတု,လီးဗုးယပ်။ ဗုင်းဆမ်. မန်းလင်းဂွမ်းပိုင်းသိုင်းဆ်း
ပိုင်းတီးပီတ်. Tibetလေး, ပိုင်းဗေ, China ကမ်းဆမ်. ခုဆ်ရှေမ်းကမ်းမီးရှိုင်း
သိုင်းလေး; ကမ်း,တေ,သူ့ခိုင်းမင်းရှေမ်းတီးသေ ယွမ်းရှိုင်းကုလ်းလီမု,
ရှေမ်းဂမ်.ဂမ်ယပ်။ ဝှပ်းဗုင်းတမ်းခိုင်းတီးယွ, ဆ်းပုဆ်ဆမ်.ဆု,လေး; ပုဆ်
လင်းမင်းပိုင်းလွင်ဆမ်လင်း; (ရှေမ်းတီး) ဆမ်. ပီဆ် The Great Mung
Emperor ကု,ဆု,လင်းဂွမ်းယွ,သုင်သုတ်ဆ်ယပ်။

မိုဝ်းဖွင်းဆဆဲး. ဝွပ်းဝုး"ဂလးတူ,ရဂီ,"ခပ် မးဂဝ်းဆွဲးမိုဝ်းခေ,ခလး; မိုဝ်းခေ,ဂေ; ပီဆဲးသုဂ်.ယုင်းကူဆဲးကါဆဲးဝံ.ယူ,ယဝ်.။ ခုဆဲးဂျေခမ်းတံး ဂဝ်း လိုဝ်းဖုင်းဂေ; ဝွပ်းလံးပီဆဲးကူလုးလီ မဂျ,မိဂ်.ဂဆဲးတင်းခေ,ခလး; လံးလွံး တီမ်ဂဆဲးဂေ.ဂင်းခပ်ယူ,ယဝ်.။ လွင်းဝုးတံးတင်းခေ, လံးရှီတံးမဂျ,မိဂ်.ကူလုး လီဂဆဲးဆဲးဆဆဲး. လဝ်းဂျေခမ်းဂဝ်းလိုဝ်းဖုင်း လံးတံးဝံ.လိဂ်းရှီဆဲးရှဲးဂမ်,ဖျေ, ပေးရှု.လွမ်းယဝ်.။ ဖူးတံးပိုဆဲး M-Emik Rocher ကဆဲးတံးပိုဆဲးယူ,ဆမ် ဆဆဲး.ဝုး လိဂ်းရှီဆဲးတံးဆဲး. ယင်းတိုဂ်.မီးဝံ.ယူ,ဆွဲးမိုဝ်းတု,လီးဖူး တေ,ထိုင် ဂျါဆဲး.ယမ်းဆဲး.ဆဲးယဝ်.။

ဝါးသေဂျေခမ်းဂဝ်းလိုဝ်းဖုင်းဆွဲးဖေးဂွ,သေဆဆဲး. ဝွပ်းလဝ်းဂီမ် မိုဝ်း"ဖုင်းဂါ, Fung Kai" သီင်းဂမ်ကွဆဲးတင်းပေးလဝ်းခလး; ဖူးပီဆဲးလါဆဲး လံးလိုဝ်းဖုင်းလဝ်းလံး"ဂါးမူ,သုဆဲး,"I Mu Sun ခိုဆဲးပီဆဲး ဂျေခမ်းတံးမိုဝ်း ဆမ်လဝ်းယဝ်.။ မိုဝ်းပါဆဲးဆဆဲး. တံးလိုဝ်းခလး; တံးကုရှမ်းခပ် စွမ်ရှိုင်းသိုဂ်း ဂဆဲးသေဂွ,တိုဂ်းတေးမိုဝ်းခေ,ယဝ်.။ ဂူလုးဂုး ဝွပ်းရှိုင်းသိုဂ်းကမ်,ကါပ်းလိပ်း လံးခလး; ကမ်,ကွင်,လံးခေ,ယဝ်.။

တံးဆွဲးမိုဝ်းတိပိတ်.ခလး; တံးမိုဝ်းကုရှမ်း,(ကုရှမ်း)ခပ်ဆဲး. လံးတီးယူ, လဆဲး.လီမီးရှိုင်းသိုဂ်းတု,ရှိုင်းသိုဂ်းသေတု,ဂေ; ဝွပ်းဝုးခပ်ခိဆဲးရှီတံးရှိုင်းခပ် ကမ်,ကပ်ဂွမ်းလဝ်းဂျေခမ်းခလး; လဝ်းဂျေခမ်းဂါးမူ,သုဆဲး,ဂေ; ကမ်,ကွဆဲး ပဆဲးရှိုင်းခပ်သေ ဂပ်းသိုပ်,ကူလုးလီခေ,ခပ်မိုဆဲးဂဝ်,ခလး; မိုဝ်းခေ,မိုဝ်းတံးဂေ; ပီဆဲးကဆဲးဂတ်းဂတ်းယီဆဲးယီဆဲးမိုဆဲးမိုဝ်းဂွဆဲး,ယူ,ယဝ်.။ ဆွဲးပီး 794 AD ဆွဲး လိုဆဲးဂုး လဝ်းဂျေခမ်းတံး ဂါးမူ,သုဆဲး,လိုပ်းတိုဂ်းပိတ်းတံး ကုရှမ်းခပ် လိုဝ်း ကဆဲးမးမီးဆွဲးမိုဝ်းဆမ်လဝ်းဆဆဲး.ယဝ်.။

တံးပင်သိုဂ်းခွပ်လိဂ်း "Iron Bridge"တံးဖင်ရှိုင်းဖင်,ဆမ်. ယါဆဲး သီဂင်းပွတ်းဆိုင်လံး,တူဂ်းယူ,ဆမ်ဆဆဲး. ပီဆဲးပွဲးတိုဂ်းလူင်ကဆဲးဆိုင်;ခလး;

ဂူဆီးသိုဂ်းတင်းသွင်ဇံ၊ တူဂ်းသုမ်းဆမ်ဆု၊ ပေးပီဆ်လိတ်းပီဆ်ယင်ဂျ၊ မူတ်းဆီယပ်။

တံးကးရှုမ်ခပ်ဂေး၊ ဝှပ်းလီးသုမ်းသိုဂ်းလူင်ခင်.ဆဆ်.သေ ကပ်ရှိုင်း ယူပ်းယွမ်းဂျ၊တေ.တေ.သေ ကမ်,လောင်းမးဂဝ်းယုဂ်းယုင်းကူဆ်မေးထီင်း ယပ်။ မိုင်းယူ,ဆမ်ဂေးလီ;ယူ,တင်းဂတ်းယီဆ်မိုဆ်ပဂ်းဂပ်,ပိုင်လင်ယပ်။

ပါဆ်ဂျေခမ်းဇေတံးရှုင်း

ပါဆ်ဂျေခမ်းဆမ်လဝ်း

ထိုင်မးမိုဝ်းပီး 808 AD လဝ်းဂျေခမ်းတံး ကံးမူ,သူဆ်,သီင်းဂမ်, ဆွဆ်းဇေးဂျ,ဒလ; လူဂ်းလံးလူင်လဝ်းဂံမ်မိုင်း"သူခွပ်းခုဆ် မင်းသိုဝ်းပပ်း သီဆ်"ခိုဆ်းပီဆ်ဂျေခမ်းလူဝ်းခါဝ်းပီဆိုင်;ဝှီးဒလ; လူဂ်းလံးလဝ်း"ခွါဆ်လုင်း သီင်"Kung Lung Hsen ခ ဝါဆ်းပီဆ်လဝ်းဂျေခမ်းယပ်။ လဝ်းကူင်းဆီ.ဂေး ဝှပ်းဝးလွမ်သိုဂ်းလူင် ခိုဆ်းဂျမ်,ကးသါဂ်းမဆ်းလဝ်းဒလ; လဝ်း"ခွါဆ်လီ" ဒလ; ဆွင်.လံးလဝ်း"လဝ်းဇင်ယိုဆ်းခပ်သိုပ်,ကပ်.ငမ်းဂျ,ယပ်။

ဇွင်းယမ်းဆဆ်. လဝ်းလွမ်သိုဂ်းလူင်ဂေးဆိုင်;လူဂ်.ဇနိုဆ်.ရှိမ်ကပ် ကျ,ဆု,လဝ်းဒလ; ပီဆ်ဂျ,ပါဆ်လွမ်သိုဂ်းလူင် ကပ်.ငမ်းမါဆ်းမိုင်းယပ်။ လွမ် သိုဂ်းလူင်ဂေးဆီ. ဝှု,တိုဂ်းမိုင်းဒခ, ကိုင်,ခိုင်,တူပ်ပေ.သေ လွပ်းတီ.ကပ် ဆုမ်,ယိုင်းဆုမ်လံးခေ,ခပ်ဒလ; တင်းဂူဆ်းရှု.ဂူဆ်မေးဇုးမီးဂွမ်းရှု.ခပ်တင်း ဆမ် မးလှို.ရှိတ်းပဆ်ဂါဆ်တံး မိုဆ်ဆင်,လိဂ်းလံးဇနိုင်းဒငးဒလ; ဂါဆ်တေး ရှုဂ်,တေးခွပ်းတိုဝ်းဆဆ်.ယပ်။

ဒေခ,ခပ်ကဆဲးလံးခါမ်,တီ.လွပ်.မုးဆဆဲး. မီးမွဂ်; 50000 ဂျးမိုဆဲး,ပံပံ
 ယဝ်.။ထိုင်မုးပီး AD 859 ဆဆဲး. လဝ်းသီဆဲးလူင်လါဆဲးလဝ်းဂျေခမ်း ကံးမူ,
 သူဆဲး, ခိုဆဲးပီဆဲးဂျေခမ်းတံးဆမ်လဝ်းယဝ်.။ မိုဝ်းဆဆဲး.တတ်.ခါတ်,ပီတ်;
 လွင်ဂဝ်းသိုဝ်,ဂဆဲးတါးမိုဝ်းဒေခ,သေဒလ; ပိုဆဲးဗါတ်,ဝုးမဆဲးလဝ်းပီဆဲးလဝ်း;
 ဗီဆဲး,လိဆဲးကုပ်.ပိုင်,မိုဝ်းဒေခ, မိုဝ်းတံးတါးသီဆဲးသေယဝ်. ခိုဆဲးပူဂ်းတံး;
 ပီဆဲးဂျေခမ်းတံး ပဝ်းသီဆဲးဆဲးယဝ်.။ မိုဝ်းပါဆဲးလဝ်းသီဆဲးလူင်ဆဆဲး. မဆဲး
 လဝ်းဂျေခမ်းမိုဝ်းဒေခ,ဒလ; သိမ်းဝီင်းလူင်သွင်ဝီင်း(ကျဆမ် Anan ဝီတ်.ဆါမ်း
 VietNam)ယဝ်.။

လဝ်းဂျေခမ်းတံးလဝ်းသီဆဲးလူင်ဆဲး. လံးဆွဆဲးဗေဒဂျေခမ်းမိုဝ်း; AD 874
 ဝုဂ်းတါးပီဆဲးမဂ်,ရှပ်လှိုင်ဆဆဲး.ယဝ်.။ ဝံးသေဆဆဲး.လဝ်းမင်းဗျေ.သိုဝ်,တီဆဲး
 ဂျေခမ်းယဝ်;။ လဝ်းတူဆဲးဆဲး.ဂေ; ယိမ်းလံးပဂ်းပိုင် ပဝ်းသီဆဲးသေ ကုပ်းငမ်း
 မါဆဲးမိုဝ်းသေယဝ်;။ ထိုင်မုးမိုဝ်းပီး 889 AD ဆဆဲး. လုဂ်းလဝ်း; လဝ်းသုဆဲး
 ဗျေ.ခိုဆဲးပုတ်;ဂျေခမ်းတံးယဝ်;။ မိုဝ်းပါဆဲးမဆဲးလဝ်း; တီးဆွးမိုဝ်းဒေခ,ဝုဂ်းဝု;
 ပီဆဲးသိုဂ်းမိုဝ်းလူင်ယူ,ဒလ; လွင်ဂဝ်းသိုဝ်,ဝု,မုးဂျေခမ်း တါးတံးဂေ;ကပ်
 ခါတ်,ဝု,ယဝ်;။ မိုဝ်းပီး 889 AD ဝုဂ်းဝု;လဝ်းသုဆဲး,ဗျေ.ဆွဆဲးဗေဒဂျေခမ်းဒလ;
 ပါဆဲးဂျေခမ်းတံးမင်းတံးဆမ်လဝ်းဂေ; ကပ်သူတ်းရှံးဝုတ်;ဝု, ဝုဂ်းကမ်,မီး
 ဗျေ.သိုဝ်,တီဆဲးဆဆဲး.ယဝ်;။

ပါဆဲးဂျေခမ်းခိုဝ်းမင်း မိုဝ်းဆမ်လဝ်းဆဲး. တေ,တံးကပ်လဝ်းမင်းသီမုး
 တေ,ထိုင်ပါဆဲးလဝ်းသုဆဲးဗျေ. လံးရှိုင်ဆါဆဲးဂျေခမ်းလူင်; 800 ပီးပံယဝ်;။
 ဆွးပီး 936 AD ဆဆဲး.လွမ်သိုဂ်းလူင်ခပ်ကွဆဲးဂဆဲးရှမ်ကျ,ဆု,တု,တေကုပ်.
 ငမ်းမါဆဲးမိုဝ်းဒလ; ဂျေခမ်းတံးဆမ်လဝ်း; ရှပ်ပေးသိုဝ်,တါမ်းလါမ်းဝု,ထိုင်
 ဆဆဲး.ဆဲးယဝ်;။

ဂမ်းဆဲးလွမ်သိုဝ်းလူင် တူဆဲးပံင်းလိုဝ်းခိုဝ်းခေမးဖျိတ်းခုဆဲးမိုဝ်း
ဆမ်လဝ်း တီးဝိုင်းတု၊လီးဗုးယဝ်း။ တေပါဆဲးဆဲးမး တေ၊ထိုင် 1300 ပီး
AD လိုဝ်းခိုဝ်းခေ, “ခိုဝ်းတူဆဲး”ခပ်သိုဝ်းကုပ်.ငမ်းမာဆဲးမိုဝ်းဆမ်လဝ်းဂု၊ယဝ်း။

မိုဝ်းပါဆဲးခေ,တူဆဲးပံင်းခပ်ကုပ်.ငမ်းဆဲး. ကျ၊ဆု၊လၢဂ်း;(Empire)
တီးဆမ်လဝ်းဂေ; လီးတံက်,ယါ;ဂု၊ခိုဆဲးထိုင်;ဗေဝ်,ဆိုင်; ပီဆဲးဂု၊မိုဝ်းခေ, မိုဝ်း
တီး မိုဝ်းပင်းဆံယဝ်း။ လဝ်းဗီဆဲး,လိဆဲး ကဆဲးဝုးဆဲး.ဂေ; ဂိုတ်းဝံ.လိုဝ်း
သိုင်လံ၊လံ၊ဂုလုးယဝ်း။ ပီဆဲးပါဆဲးလွမ်သိုဝ်းလူင်ခပ် ကုပ်ပိုင်,မာဆဲးမိုဝ်းယဝ်း။
လွမ်သိုဝ်းလူင်ခပ်ဂေ; ကပ်ရှိုင်းသိုဝ်းကဆဲးလိဝ်သေ ကုပ်.ငမ်းမာဆဲးမိုဝ်းလေ;
ထိုင်မးပီး 1300 AD ဆဲး. ဝှပ်းလဝ်းဂေ၊ခမ်းမုင်,ဂှပ်းတု၊တု၊ (Mongol Ta
Ta)ခပ်မး တိုက်းသိမ်းကပ်မိုဝ်းတီးလေ; ပါဆဲးဂေ၊ခမ်းတီးဂေ; လီးဝှတ်းဝံးဖျိတ်
ဂု၊ထိုင်;ဗေဝ်,ဆိုင်;ယဝ်း။ မိုဝ်းပါဆဲးဆဲး. ခုဆဲးတီးကဆဲးပီဆဲးလူင်ပွင်လိုဝ်း
ဆဲး. ပီဆဲးကု၊တီး,ဗု၊ လဝ်းဂှပ်.ဗု၊ဂှပ်.ဗေယုးဂှပ်. လဝ်းဂှပ်.တီး ဂှပ်.တီး
ဗု၊လိုဝ်းဆံ.ယဝ်း။

ထိုင်မးပါဆဲးဂေ၊ခမ်း“တူဆဲးသၢင်းဂိုဆဲး” Twan Sang Gin မိုဝ်းပီး AD
1236 ဆဲး. မုင်,ဂှပ်းတု၊တု၊ခပ်မးတိုက်းခေ,ဂံးတင်း; Ki Tang တူသၢင်း;
Nu Chan ထိုင်;ယဝ်း။ သိုဝ်းခေ,ခပ်ဂေ;မးတိုက်းဂမ်းမိုဝ်းတု၊လီးဗုးလူင် မိုဝ်း
ဆမ်လဝ်းထိုင်;ဂုလုးကမ်,ဂး လဝ်းဗီဆဲး,လိဆဲးမိုဝ်းမုင်,ဂှပ်း မာဆဲး,ဂု၊ခမ်း,
Man Gukhan သမ်.လွမ်သိုဝ်းလူင်ဂှပ်းလံးခမ်း “ဂု၊ပလီင်,ခမ်း”မးတိုက်း
မိုဝ်းယု၊ဆမ်တီးထိုင်;ဆံယဝ်း။

မိုဝ်းဗုးဆဲးဆဲး. ပီဆဲးပါဆဲးသိုဝ်းမုင်ဂှပ်းတု၊တု၊ ခပ်ရှိုင်းယု၊လူင်ဆု၊
လေ; ကပ်ဂု၊တိုက်းသိမ်းကပ်မိုဝ်းခေ, မိုဝ်းတီးလေ; မိုဝ်းကဆဲးမီးဖျိတ်းဆဲးဂုဆဲး
လူင်ကေးသသု၊လိုင်,လၢဆဲးဝဆဲးကွဂ်,ဆဲး.ယဝ်း။ ဝှပ်းဝုးရှိုင်းသိုဝ်းမုင်,ဂှပ်း
ခပ်ယု၊ဆု၊လေ; တီးရှပ်းဂေ;ကပ်တၢင်းလၢဂ်းလီမ် “ပရိယု၊ယ”သိုဝ်းသေ
လေ; ကမ်,တွမ်,တံးဆဲးသိုဝ်းမုင်,ဂှပ်းခပ်၊ ကပ်;လွင်းလီသေ ဂှပ်.တွမ်;

ကပ်လး; ဂူဆဲးမိုဝ်းကမ်,တဆဲးလီ;ပီဆဲးလိုတ်;ပီဆဲးယာင်မဆဲး;မိုဝ်းဆဲးဂေး;
 ကမ်,တဆဲးသုဂ်.ယုင်း; မုင်,ဂုဝ်းတု,တု,ဆပ်ဂေးယုမ်,လွမ်း; မု,ယု,သိုဝ်းတံး
 သေလး; ခိုဆဲးမိုဝ်းဂွု,လီ,လီ,ယဝ်း။ ဂူလုးဂုး;ဖွင်းမိုဝ်း;ဆဆဲ. ဝှပ်;ဝုးမုင်,ဂုဝ်း
 တု,တု,ဆပ် ခွါဂ်;ကိမ်,ပု,ယု,လး; မိုဝ်းဒေ, မိုဝ်းတံး၊ လီ,ရှပ်.ခမ်,ဝုး; ကပ်ဆပ်
 ပီဆဲးလဝ်; ပီဆဲးခုဆဲးဆိုဝ်းခွပ်,ဆမ်.လီဆဲးလိဆဲးဆီယဝ်း။

ပါဆဲးဂုဝ်းလီးခမ်, ဂုဝ်းလီးခမ်:

လွမ်သိုဝ်းလုင်မုင်,ဂုဝ်း

မိုဝ်းပါဆဲးဂုဝ်းလီးခမ်, ပီဆဲးဇီဆဲး,လိဆဲးကိမ်,ပု,ယု,ကုပ်.ငမ်းဆွဲးမိုဝ်း
 ဒေ,ဆဆဲ. လဝ်;ဂျေခမ်းတံး: “တူဆဲးသင်ဂိဆဲး”ဝီင်းတုလီးဖူး
 ဝှု,ရှပ်.ထူပ်.တင်း: “ဂုဝ်းလီးခမ်,” ဂဝ်းဂံ၊ လူလုးလွင်းမိုဝ်းတံးယဝ်း။ ဂူလုးဂုး
 ကမ်,တဆဲးဇီဝ်မိုဝ်းဒေ,သေ ကပ်ဆွဲးဆဲး ဖေးဂွု,လွမ်းပွတ်းတင်းလး;
 တင်းကင်း;ကဆဲးကမ်,ကွင်,ယဝ်း။ ဝံးဆဆဲ.
 လုဂ်;လံးလဝ်;တူဆဲးသင်သိဆဲးလဝ်;တူဆဲးသိဆဲးဂု.လီ Sin Cha Lih လဝ်,
 သိုပ်,ကပ်ပူဆဲးဖွဲးလဝ်;ပေးသေလး; မိုဝ်းကုပ်.ဂုဝ်းလီးခမ်,ယဝ်း။ ဂုဝ်း
 လီးခမ်,မွဂ်,ဝုး; ကု,ဆု,လဝ်;ကမ်,မီးတံး;မဆဲးလဝ်;။ ဂူလုးဂုး;ဝံ.ကိမ်,ပု,ယု,
 ဇီတံး;ငမ်းလဝ်; ဇီဆဲး,လိဆဲးမုင်,ဂုဝ်းသေယဝ်း။ လဝ်;ဂျေခမ်းတံးဂေး; ဝံ.
 ပီဆဲးဝုး;“ဂျေခမ်းဝှမ်း;”(ဗုယိဆဲး,ခမ်,)ဗုးတံးဆဲးလဝ်; ကိမ်,ပု,ယု,မုင်,ဂုဝ်း
 တု,တု,ဆီယဝ်း။ ဝံးသေလီ;ကုပ်.ဂုမ်ဂဆဲး တင်းဂုဝ်းလီးခမ်းသေယဝ်း။ လဝ်;

ဂျေရုဆဲးတံး: "သိဆဲးဂးလီ"ဂေး; လံးပီဆဲးလွမ်သိုဝ်းလူင်စွင်.ဂူပးလံးခမ်းသေ ကမ်ဂး စွံးပီဆဲး ငှူးစွံးဂွမ်းရှု. "ဂူပးလံးခမ်း"ထိုင်;ယဝ်း။

ဂမ်းဆဲး. လဝ်းသိဆဲးဂးလီ ဂေးခီ,ရှုပသိုဝ်းဂူပးလံးခမ်းသေလေး ကွဆဲးကပ်မုင်,ဂူပးခပ် ဂွါ,တိုဝ်းမိုင်းမင်းကဆဲးပီဆဲး မိုင်းဂူင်.တံး ကဆဲးမီးပွတ်း လဝ်းမိုင်းဆမ်လဝ်း;ပါဆဲးမိုင်းဆဲး.ယဝ်း။ "မိုင်းလီဝ်ပီဆဲးမိုင်းမား;"

ထိုင်မးမိုင်းပီး AD 1298 ဆဲး. လဝ်းဂျေရုဆဲးမုင်,ဂူပးသုင်,လုဂ်းလံး လဝ်းဂံမ်မိုင်း မိုင်းသိုင်;မးလွမ်းလေး; တူလုးသိုဝ်းမုင်,ဂူပးတု,တု,(ဂူပးလံး ခမ်း)ဆဲး.ယဝ်း။

မိုင်းပါဆဲးဆဲး. ဂျေရုဆဲးတံး ဂျေရုဆဲးလေး, ဂျေရုဆဲးမုင်,ဂူပးခပ်ဆဲး. ပါဆဲးဆိုင်;ဂပ်ပီဆဲးယွံ, ပါဆဲးဆိုင်;မိုင်းပီဆဲးယွံ,ဆဲးဂပ်ခိုဆဲး;မိုင်းလူင်း ပီဆဲးဂဆဲးမး ပါဆဲးလွံပါဆဲးဆဲး. လံးဂုဆဲးဆင်,ဆဲးယဝ်း။

ထိုင်မးမိုင်းပီး AD 1367 ဆဲး. နိုဝ်းဂျေရုဆဲးတံး: "သိုင်"လဝ်း; တေ, တင်းပီဆဲးမး မိုင်းလွတ်းလီဝ်းသင်းခေ မိုင်းတံးမိုင်းငွင်းသိုဝ်းခွါဂ်;မိုင်းယဝ်. တူဝ်;ဂွါ,ဆဲး.ယဝ်း။ တီးမိုင်းလေး,ဂေး နိုဝ်းလေး, "မိဆဲး"လဝ်းလိပံးကွဂ်,ပီတံး; ငှူးခွါဂ်;မိုင်းမုင်,ဂူပးခပ်သေ တင်းမိုင်းဂွမ်းခေရှင်းခပ်ယဝ်း။ ထိုင်မးပီး 1381 AD ဆဲး. သိုဝ်းလေး,လေး;သိုဝ်းတံး လမ်းရှိုင်းဂဆဲးထိုင်;ခပ်.ဆိုင်;ယဝ်း။

ငွင်းပါဆဲးဆဲး. လဝ်းဂျေရုဆဲးတံး ကမ်,လံးပီဆဲး လဝ်းငှူးဆဲး,လိဆဲး ယဝ်း။ မိုင်းပါဆဲးမုင်,ဂူပးခပ် မးဂိဆဲးမိုင်းဆဲး. လဝ်းဂျေရုဆဲးတံး လံးတိုဂ်,ယံး; ဂဆဲးသေတေ,တင်းပီဆဲးမး "လဝ်းဂူင်."ကမ်,ဆဲး လဝ်းငှူးတံးဂူလုးဆဲ ဆဲး. ငှူးတံးမိုင်းဆမ်လဝ်း;သင်းလီင်းဂွါလိုင်.ဆင်,ဆဲးယဝ်း။

ဝံးလင်မးလေး,ခပ် ကိုဆဲးကပ်;လဝ်းငှူးတံး ယံဆဲးပီဆဲးလွံလေး,ခပ်ဂွါ, သေယဝ်.ဂေး; လိုဝ်းခိုဝ်းတံးမိုင်းဆမ်လဝ်း;တင်းဆမ် လံးယံးဆဲးပီဆဲးလေး,ယဝ်း။

တင်းဆဲးမးပါဆဲးဂျေခမ်းတံးဆမ်လဝ်းဂေး လံးသုတ်းသိုင်;ရှံဝွတ်းဂျေ၊
ယဝ်း။

ဝံးသေဆဲးထိုင်; လဝ်းဂူင်.တံး Wang Tai လံးမးတေ,တင်းဆဲး
မိုဝ်းဂူင်.ပွတ်းလါဆဲးယူ,ဆမ် တံးကဆဲးမိုဝ်းလိဝ်စွင်. မိုဝ်းမားလူင်ဆဲးယဝ်း။
ပါဆဲးဆဲးဆင်,ဂဝ်, တံးထိုင်;လမ်းဆိုင်; ကွဆဲးဂဆဲးတေ,တင်းပီဆဲးမိုဝ်း“သိပ်း
သွင်ပဆဲးဆး” (Sip Song Pan Na)လေး; လါဆဲးဆး Lan Na တေ,မိုဝ်းတံး
လါဝ်း တံး ကဆဲးစွင်.ဝး; Su Kho Thai သုခူဝ်တံး “မိုဝ်းထံး” Thailand မိုဝ်း
လိဝ်ဆဲးထိုင်;ဂွဆဲးယဝ်း။

ပါဆဲးဂျေခမ်းတံးဂူင်.

ဝံးသေဂူပ်းလံးခမ်းကုပ်.ပိုင်,မိုဝ်းခေ,မိုဝ်းတံး လံးခံးမးပွတ်းလါဆဲး
မိုဝ်းယူ,ဆမ်“ဆမ်လဝ်း”မိုဝ်းတံးမိုဝ်းဆဲး.သေလေး; လံးဂဆဲးမးတေ,မားမိုဝ်း,
မိုဝ်းမိုဝ်း,လိုင်.ဆင်,“မိုဝ်းဂူင်.၊ မိုဝ်းမားလူင်၊ မိုဝ်းကျ,သမ်၊ ဂါတ်,သ၊ သိပ်းသွင်
လူ.တံး လါဆဲးဆး”လိုင်;ဆဲးယဝ်း။ မိုဝ်းမဆဲးပူ,ရ ကျ,သမ်ဆဲး. တင်းမီး
ဝံ.လိုင်,လါဆဲးဝဆဲးကွဂ်,တိဆဲးလွံကျ,သမ်လေး; ဂူလ်းလူင်ပူင်းဆဲး,တူဂ်းမိုဝ်း
ယူ,ဆမ်ဆဲးယဝ်း။ ခေ,ခပ်စွင်.ဝး; “ရှံ,တေ,တူဂ်း”ဆဲးယဝ်း။ ဗုဂ်းတံးပိုဆဲး
Dr. Buchanam တံးဝံ.ဝး; မိုဝ်းပါဆဲးမိုဝ်းကါင်းဂိတ်းကွဂ်,ဂဝ်းသိုပ်,ဆွဂ်းမိုဝ်း
မး; မိုဝ်းကျ,ဝမိုဝ်းပီး 1796 AD ဆဲး. ခပ်းလံးဆဲးမိုဝ်းကျ,သမ် ဂါတ်,သ၊
မိဆဲးဗွင်;မိုဝ်း; မိုဝ်းကျ,ဝလေး; မိုဝ်းကျ,သမ်ခပ်ရှံတ်းလိဂ်ဂီဆဲးဂီဆဲး, ဂဝ်းဂံ၊
လူဂ်းခွပ်,ဆမ်.လီဆဲးလီဆဲး တင်းသွင်မိုဝ်းဆဲး.ဆဲးယဝ်း။

တံးကျ,သမ်မိုဝ်းဆဲး. စွင်.ဝး;“မးလိပ်း”ဆဲးယဝ်း။ တံးမိုဝ်းဆဲး.စွင်.
တူဂ်ခပ်ဝး; “ဂါတ်,သ၊”ဂမ်,ဆဲး “ဂါတ်,သီ,”ဆဲးယဝ်း။ ဂူလ်းဂး; တံးကျ,သမ်
တင်းမူတ်းဆဲး.စွင်.ဝး;“မဆဲးပူ,”ဆဲးယဝ်း။

ဝွပ်းဆဲးလး; မိုဝ်းဝုင်.တံးဆဲး.မိုဝ်းဆဲး.တၢင်းဂွၢင်းမးထိုင် မဆဲးပူ,ရၢ
ကၢ,သမ်၊ တၢင်းလၢဆဲးဗီဝ်မိုဝ်းကၢ,ဝ တၢင်းစွင်,ဗီဝ်မိုဝ်းယူ,ဆမ်၊ တၢင်းကွဂ်,
ဗီဝ်ဂွၢ,ဆမ်.ခွင်းလး; ဣဝ်ဆမ်.ခွင်လီဝ်,လၢဆဲးဝဆဲးကွဂ်,ဗီဝ်ဂွၢ,သိပ်းသွင်
လူ.တံး သုခုဝ်ထံးယဝ်း။ မိုဝ်းဝုင်.တံးလူင်တေ. ပီဆဲးမိုဝ်းမၢင်းလူင်၊ မိုဝ်းဝွင်း
လး; မိုဝ်းယၢင်းယဝ်း။

ပၢဆဲးဂျေခမ်းဝုင်.တံးမိုဝ်းမၢင်းလူင်

မိုဝ်းဝုင်.တံး မိုဝ်းမၢင်းလူင်သမ်. တေ,တၢင်းမိုဝ်းပီး 667 AD ပီဆဲးလဝ်း
ဂျေခမ်းတံး "မင်းဆေ, "ဂေ.တေ,တၢင်းပီဆဲးမးယဝ်း။ လဝ်းဂျေခမ်းသိပ်းသွင်
ပးခပ်သိုပ်,လၢမင်းတၢမ်းဂဆဲးကုပ်.ယဝ်း။ တေ,ကပ်မိုဝ်းတၢင်းစွင်,မး တၢင်း
လၢဆဲးမီးဝိုင်းတံး(27)ဝိုင်းဆဲးယဝ်း။ တေ,ကပ်ပၢဆဲးလဝ်းမင်းဆေ,မးလဝ်းဂျေ
ခမ်းတံး တၢင်းလဝ်းခပ်ဝုး"လဝ်းလူင်"ကမ်,ဆဆဲး "လဝ်းဝုင်."ဆဲးယဝ်း။ ပၢဆဲး
ဆဆဲး. ဝွပ်းဝုင်.တံးကမ်,မီးလွင်ခိးတိုဂ်းသိုဂ်းလူးဗွင်လး; တၢင်းပီဆဲးဂျေခမ်း
သေ ယူ,ဆဲးဂၢင်းဆဲးဂျေ ဂတ်းဂတ်းယီဆဲးယီဆဲး ကမ်,ဂွၢ,တိုဂ်းတၢင်းလွ် ကမ်,
ခွၢဂ်;မိုဝ်းထိုင်;တီးလွ်ယဝ်း။ ထိုင်မးပီး 777 AD ဆဆဲး. လဝ်းမင်းဆေ,လၢမ်,
ပူ,ဆွင်းဗေးဂွၢ,ယဝ်.သေလး; ဂိုတ်းဝိ.လုဂ်းလံးလဝ်းသိုဝ်ခါဆဲး,ဗျေ. လဝ်း
သမ်လူင်ဗျေ.ဆဲးယဝ်း။

သိုဝ်ခါဆဲး,ဗျေ. Sho Kan Pa AD-777

သိုဝ်ခါဆဲး,ဗျေ.ဆဲး. ဝိးသေလဝ်းမင်းဆေ,ဆွင်းဗေးယဝ်.လံးခိုဆဲး;
ပီဆဲးခုဆဲးဂျေခမ်းမိုဝ်းမၢင်းလူင်ယဝ်း။ ဗွင်းမိုဝ်းဆဆဲး. မိုဝ်းပွတ်းလၢဆဲးခပ်
လး; မိုဝ်းမင်းမိုဝ်းကၢ,ဝခပ်မးဆွမ်းပီဆဲးပးတို;လဝ်းသိုဝ်ခါဆဲး,ဗျေ.ယဝ်း။ လဝ်း
သမ်လူင်ဗျေ. ကမ်,ဆဆဲး လဝ်းလၢမ်လူင်ဗျေ.သမ်.ပီဆဲး လွမ်သိုဂ်းလူင်ယဝ်း။
ဝွပ်းဝုးပီးကံး;လဝ်းလွ်.မိုဝ်းတိုဂ်းသိမ်းကပ် မိုဝ်းဝဆဲးတုဂ်းလး; လဝ်းသမ်လူင်

ဗျာၤဂေၤ၊ ဂွၢ်တိုဝ်းသိမ်းကပ်ဝ်းမၤဆဲးမေၤသေယဝ်း၊ ခွၢ်ကွၢ်ဂွၢ်ပွတ်းတူဝ်း
 ဇံဝ်ဝ်းဂတ်၊ သၢ ပါဆဲးဂျေၤခမ်း“ပါဆဲးသၢ” Ban Sa က ပံ.ငမ်းဆဲးယဝ်း။
 ဝါးဆဲးသမ်သိမ်းကပ်ဝ်းတရိပူၤရကၢၤဝတ်းလး၊ ကုပ်.ဝိ.သမ်မိုဝ်း
 ယဝ်း။ ဂမ်းဆဲးမၤလဝ်း၊ ခိုဆဲးလတ်းလွံလူင် မးခိုဆဲးတၢင်းလၢဆဲးသေ
 ဇံဝ်ဂွၢ်ဗီၤတူဝ်းဆမ်. လွင်းတုးဆမ်.ချင်းဆဲး.ထီင်းယဝ်း။

ပါဆဲးဆဲးမိုဝ်းချင်းခပ်ဆိ. ယင်းပံးမီးလွင်းယီဆဲးငးသေ တိုဝ်းလှိုင်း
 နှီၤလူင်ယူၤယဝ်း။ မၤဆဲးသုဆဲးဂေၤတူဝ်းတီၢ်မၤတေ.တေ.ယဝ်း။ လှိုင်းဆင်ဂူဆဲး
 လှိုင်းဆၢဂၢၤ၊ ဂတေခပ်ယင်းပံးဆင်းဗးခွပ်းတေၢ်ပါဆဲးဆိ.ဂွၢ်ဆဲးယဝ်း။

ဝါးသေလဝ်းသမ်လူင်ဗျာၤ ဂွၢ်သိမ်းလံးမိုဝ်းကၢၤဝါ ကၢၤသမ်လး
 ဆၢဂၢၤခပ်လံးယဝ်းဆဲး. တီၢ်မၤလိဂ်းတၢင်းထိုင်တီၢ်မၤလဝ်း လွင်းဝးလံး
 ကွၢ်သိုဝ်းဆဲးသေ လွံ.ဂွၢ်သုင်ထိုင်မိုဝ်းမၤလူင်ယဝ်း။ လဝ်းဂွၢ်မိုဝ်းမၤ
 လူင်ဆိ. လံးရှုၤဆမ်ဂတ်းတၢင်းခီဆဲးဆွင်.လံးမၤလဝ်းယဝ်းလး၊ ခွံးလွံ
 ဗီၤတံးဆိဝ်ဆွင်.လံးလဝ်း ထၢင်ဝးဆွင်.လံးလဝ်း တေခိုဆဲးမးလုဂ်.ဗီၤဆဲး
 ဆိသေလဂ်.လွမ်ဂုပ်ဝိ.ဆွံးလွံယဝ်း။

လဝ်းငးခမ်း လုဂ်းလဝ်းသမ်လူင်ဗျာၤသိုပ်ပုတ်းဆင်းဂျေၤခမ်းမိုဝ်းတရိ
 ပူၤရ ကၢၤဝယဝ်း။ မိုဝ်းကဆဲးပေၤလဝ်းဆင်းဂိဆဲးဂွၢ် မိုဝ်းဂွၢ်တေ. ပီဆဲးမိုဝ်း
 ဧဆဲးရၢၤ(Nora)ဝါးမးပီဆဲးမးမိုဝ်းကးရှုမ် ကဆဲးခွၢ်ကွၢ်မ့ၤဆဲးယဝ်း။

ဝ်းဂျေၤခမ်းမိုဝ်းကးသမ် ကဆဲးလဝ်းသမ်လူင်ဗျာၤကုပ်.ငမ်းမိုဝ်း
 ဆဲး. ပီဆဲးခိုဝ်း(Chao Sen)လဝ်းသီဆဲးကဆဲးတင်းပီဆဲးမးမိုဝ်းကးရှုမ်ယဝ်း။
 ပါဆဲးဆဲးကၢၤဆၢလၢဂ်းမိုဝ်းဂွၢ်တံးဂွၢ်ဂွၢ်ထိုင်ဗေင်.ပၢင်လံး, “ပင်းဂလး”
 (Bay o Bangal)သေမိုဝ်းဂတ်၊ သၢ တရိပူၤရ ကၢၤဝါ ခပ်လိုဝ်းဆဲးမီးမးတုး
 လဝ်းဂွၢ်. ခုဆဲးလိုဝ်းတံးသီင်းယဝ်း။

မိုဝ်းပီး 808 AD ဆဆဲး . လဝ်းသိုဝ်းခါဆဲး, ဗျာ, ဆွဆဲးလေးဂွါ, သေယဝ်. လဝ်းသိုဝ်းငါဆဲးဗျာ. ဝုင်. တံး မိုဝ်းမာ်းလူင် ကဆဲးစွင်. ဝါးဝုင်. ဂါင်ဆဆဲး. ကုပ်. ငမ်းမာ်းမိုဝ်းယဝ်း။ ဣမ်းဂါဆဲးဂါဆဲးမီးလဝ်းဝုင်. သိပ်းပုး ကုပ်. ငမ်းဂွါ, တေ, ထိုင် ပီး 1315 AD ယဝ်း။

ထိုင်မုးပီး 1332 AD မိုဝ်းဝုင်. တံးလံးတံးဂ်, လေး ပီဆဲးသီ, ကိုင်, သီ, မိုဝ်း ဝိ. ယဝ်း။ သီ, မိုဝ်းဆဆဲး. -

(1) မိုဝ်းဝုင်. ဆွးကိုင်, ယူ, ဆမ် လုဂ်. တံးမိုဝ်းမာ်းလူင်ဂွါ, ခါးတါးဂုးဝဆဲး။ ဝါး ဂျေခမ်းခေ, သူးတီး (Tsu Ti) တူဆဲးပုးလိုဆဲးသုတ်းဆွဆဲးလေးဂွါ, ဆဆဲး. ခိုဆဲး ပီဆဲးပုးတံးဝုင်. တံး လဝ်းဝုင်. မင်း ကုပ်. ငမ်းမိုဝ်းတံးခိုဆဲးဆဆဲး. ယဝ်း။

(2) မိုဝ်းကျာ, သမ် "မဆိပူ, ရ" ပီဆဲး လဝ်းဝုင်. တံး လဝ်းသမ်လူင်ဗျာ. ကုပ်. ငမ်း။

(3) မိုဝ်းဝွင်ပီဆဲးလဝ်းဝုင်. ခုဆဲးလေးတံးကုပ်. ငမ်း။

(4) မိုဝ်းမာ်းလူင် လဝ်းသိုဝ်းခါဆဲး, ဗျာ. ကုပ်. ငမ်း ပီဆဲးဝိ. သီ, တီးဆင်, ဆိယဝ်း။

မိုဝ်းဆဆဲး. တီးဂျေခမ်းကျာ, ဝဆဆဲး. ကမ်, မီးခုဆဲးမီးလဝ်းလေး; လဝ်း ဂျေခမ်းသိုဝ်းခါဆဲး, ဗျာ. လံးကုပ်. ပိုင်, ပုးကျာ, ဝယဝ်း။ ဂမ်းဆဆဲး. မေးဆါင်းလဝ်း ကဆဲးဂိုတ်းယူ, တီးဂျေခမ်းမိုဝ်းမာ်းလူင်ဆဆဲး. ပုးတါးလုဂ်; လံးသမ်တူဆဲး လုဂ်; ယိင်းတူဆဲးဆိုင်; သေ မုးလွမ်းထိုင်မိုဝ်းကျာ, ဝ မုးထိုင်တီး မိုဝ်းခမ်းတီး (မိုဝ်းဆဆဲး. စွင်. ဝါးခါးတီး;) မုးယူ, လံးသွင်ပီ သေမုးတေ, တင်းပီဆဲးမိုဝ်းဝွင် ဝွပ်; ပိုင်; ဝါး မုးဂွါင်တီးဆဆဲး. လေး; မိုဝ်းဆဆဲး. စွင်. မိုဝ်းဂွါင်. မိုဝ်းဂင်မီးဗေံ, တူဂ်း ဆမ်. ဆမ်. မေးဝွင်ယဝ်း။ ဝါးဆဆဲး. ပီဆဲးမုးမိုဝ်းဝွင်; ဆိ. တီးဂျေခမ်းမိုဝ်းဝွင် ဆဆဲး. လုဂ်; လံးလဝ်းမေးမိုဝ်းသွင်ပုးကုပ်. ငမ်းဝိ. ဗေံ, သိုဂ်းလေး; ဗေံ, မိုဝ်း သေ ပုးယွံ, ဂါဆဲးမိုဝ်းဂွါ, သမ်ပီ. ပုးလီဂ်. ဂါဆဲးမိုဝ်းဂွါ, (281) ပီးဆိယဝ်း။

လုဂ်းလံးလဝ်းမေ;မိုဝ်းမားလုင် သမ်လဝ်းဆံ. ပီးကံးပီဆဲးသိုဝ်းခီ, ဗျာ
 နွင်.လိဝ်းသိုဝ်းစိုင်းဗျာ.ဗလ; သိုဝ်ကုပ်.ဗျာ.ယဝ်း။ ဝံးသေပီးကံးသွင်လဝ်း
 ကုပ်.ငမ်းဂွါ,ယဝ်. နွင်.လိုဆဲးသိုဝ်ကုပ်.ဗျာ.သိုပ်,ပုတ်;ဂျေခမ်းမိုဝ်းဂွင်ဂွါ,
 ယဝ်း။ ပါဆဲးလဝ်းပုးဆံ.လံးကုပ်.ငမ်းမိုဝ်းဂွင်မိုဝ်းပီး AD 1363 သေ ဝံးကုပ်.
 လံးသမ်ပီးလဝ်းကပ်လုဂ်းသိုဝ်းဂွါ,တိုဂ်းဗေဆဲးမိုဝ်းကျ,ဝ တီးကဆဲးပေးလဝ်း
 ဗလ; ပီးကံးလဝ်းကုပ်.ငမ်းဆဲး.ယဝ်း။ တိုဂ်းသိမ်းလံးမိုဝ်းလူ.ဂိုင်း; ကဆဲးမီး
 ဇံ,တုဂ်းဆဲး.ဂိုဝ်တေ့လိဝ်ပီဆဲး(လိလံ.ဂံး)လဂိုင်းဆဲးဆဲး.ယဝ်း။

မိုဝ်းဗွင်းပီး 1364 AD မိုဝ်းကျ,ဝပီဆဲးဝံ.ကျ,ဝလူ.ဂိုင်းဗလ; ကျ,ဝပင်
 ယုး(ပင်းယု.)ဆဲးယဝ်.။ မိုဝ်းလူ.ဂိုင်းပီဆဲးလဝ်းသိုဝ်ခီ,ဗျာ.ကုပ်.ငမ်းယဝ်.။
 ထိုင်မုးပီး 1445 AD ဆဲး. လါဆဲးလဝ်းသိုဝ်ကုပ်.ဗျာ. သိုဝ်စိုင်း,ဗျာ.ပုတ်;
 တံဆဲးကပ်တီးယု, ဂျေခမ်းမိုဝ်းဂွင်းသေ သိုပ်,ပုတ်;တမ်းလမ်းဂွါ,ယဝ်.။ ပါဆဲး
 ကျ,ဝဆဲး. လုဂ်းလဝ်းသိုဝ်ခါဆဲး,ဗျာ. လဝ်းသိုဝ်ခီ,ဗျာ.ကုပ်.ငမ်းကျ,ဝ၊ သိုဝ်
 ပိုင်းဗျာ. ကုပ်.ငမ်းလူ.ဂိုင်း သိုဝ်ကုပ်.ဗျာ.ကုပ်.ငမ်းပင်ယုး(ပင်းယု.)ဆဲးယဝ်.။
 ပါဆဲးဆဲး.ဗုင်းကျ,ဆု,လဂ်းတံးဂိုဆဲးယု,ဂိုဆဲး,ခိုင်တေ.တေ.။ ဝံးသေသိုဝ်
 စိုင်း,ဗျာ.နွင်းဗေဂွါ,ယဝ်.သေဆဲး. လုဂ်းလံးလဝ်းသီ,တုဆဲး သိုပ်,ကုပ်.
 ငမ်းမိုဝ်းဂွင်ဂွါ,ယဝ်.။ ဗွင်းဆဲး. လုဂ်းလံးလုင်လဝ်းစိုင်းခမ်း ဂိုဆဲးမိုဝ်းဂွင်း
 မင်းဗျာ.ဗလ; မိုဝ်းဂိုတ်,တင်းတုဆဲးလိုဆဲး လဝ်းစိုင်းသိုင် ဂိုဆဲးမိုဝ်းယင်းဗလ;
 ဂိုမ်းစွမ်း။ လုဂ်းယိုင်းသွင်ဂေ့.ဗုးယု,ပီဆဲးဂုပ်.ဂဆဲး တင်းဗုးဂိုဆဲးဝိုင်း(မျိုဝ်.
 လုး)မိုဝ်းဂွင်းသေဗလ; လုဂ်းယိုင်းကွဆဲး,သမ်. ပီဆဲးဗုးထိုင်းဗေဆဲး,တု,ဂိုဆဲး
 ခမ်းယဝ်း။

ထိုင်မုးမိုဝ်းပီး 1474 AD ဂွ ပ်းဝုးမိုဝ်းတေ့,မိုဝ်းလံးမီးလွင်းဗေတံးလွံ
 ဂဆဲးသေဗလ; လဝ်းစိုင်းခမ်း လံးသုင်,ဂုဆဲးဂပ်းသိုပ်,ကွဂ်,ဂွါ,နွင်းမိုဝ်း ဂွါ,တီး
 မိုဝ်းဂမ်,ပု, ကမ်,ဆဲးမိုဝ်းဂမ်,ပေ့.လု.ကဆဲးကုပ်.ပိုင်, မိုဝ်းမဆဲးပု,ရ ကျ,သမ်,
 လဝ်းလါဆဲးဗေ လွင်းခံးသွဆဲး.မိုင်,ဂဆဲးတင်းလုဂ်းယိုင်းလဝ်းဂမ်,ပု,ဗလ; ဂိုတ်း
 ကုဂ်းလီဂဆဲးဆဲး.ယဝ်.။ လဝ်းဂျေခမ်းဂမ်,ပု,ဂေ့ကပ်တင်းလုဂ်းယိုင်းသေ

လွမ်းမိုဝ်းမိုဝ်းဝုင်.တံး မိုဝ်းဝွင်းလးမိုဝ်းထိုင်မးအိုဝ်လွံလိဂ်.မုဝ် ငါ,တူဂ်. ကိုဝ်,သမ်ခူဂ်.ဆဆ. လံးခမ်,တၢင်းလဝ်းခမ်းဝါတ်း; ကဆဲးဗိတ်းလွံ အိုဝ်လဝ်း မိုဝ်းဝုင်.ပွဲ.၅၈.တိုက်းလွမ်းတၢင်းယဝ်း။ ဝွပ်းသိုက်းလဝ်းခမ်းဝါတ်းခပ် လံးတီးလီ ဝံ. ကွဆဲတၢင်းလး; လဝ်းလၢဆဲးဗိတ်းတူဂ်းသုမ်းသိုက်းခုဆဲခမ်းဝါတ်းခပ်သေ လုဂ်းယိင်းခုဆဲမိုဝ်းဂမ်,ပေ.၀၂.၀၅.၀၅.လံးပးဂွၢ်, ဆဲးမိုဝ်းခုဆဲခမ်းဝါတ်းယဝ်း။

ဂမ်းဆဆ. လဝ်းမင်းဝုင်.မိုဝ်းမၢင်းလုင်ဂေ; ပိဆဲးကဆဲးဗိတ်းလွံလုင် လၢင်သေ ဖျၢင်းဖျၢင်းသိုက်းလမ်းတိုက်းခုဆဲမိုဝ်းလဝ်းခမ်းဝါတ်းဂမ်းလီဝ်ယဝ်း။ လဝ်းဝုင်. လဝ်းဖျၢင်းခမ်းဂေ; ခမ်းဖျၢင်းဂုးပုဝ်း(Ku Bo) ဂွၢ်.ကပ်တၢင်းဗုး ဂိဆဲမိုဝ်း"မိုဝ်.၀၂"မဆဲပု,ရ လွမ်းမးတိုင်ယဝ်း။ မိုဝ်းလမ်းခိုတ်းသိုက်းခုဆဲခမ်း ဝါတ်းဆဆ. ပိဆဲးပွဲတိုက်းဂဆဲတေ.တေ.ဝးဝးလး; သိုက်းလဝ်းဝုင်.ဝံတ်.လံး; သိုက်းခုဆဲခမ်းဝါတ်းသေတၢ်.ဂေ; ခုဆဲခမ်းဝါတ်းတေ.လဂ်.ကွဂ်,ပံး; လွတ်း ပုဆဲ.လံး;လီလီဆဲယဝ်း။

ခုဆဲခမ်းဝါတ်းဆဲ. ပိဂ်.သမ်.လံး;ပိဆဲးခုဆဲမိုဝ်းမဆဲပု,ရသေတၢ်.ဂေ; ဝွပ်းမဆဲးလဝ်းကမ်,ပေ.မိးလွံလီအိုဝ်ပိုဆဲးလး; ဂုဆဲးမိုဝ်းကမ်,ပေ.ဖျၢင်း.စွမ် မဆဲးလဝ်းဂးဖျၢင်း။ ဝံးသေမိုဝ်းဝုင်.ကွင်,သိုက်းယဝ်. မိုဝ်းဝွင်းလး; မဆဲပု,ရသွင် မိုဝ်းဆဲ.ဖျၢင်းလိဂ်;ဂိဆဲဂိဆဲ,ဂဆဲလွင်းဂတ်းယိဆဲယဝ်.။ တၢင်းဂွၢင်းကၢ,ဆၢ, လၢဂ်;မိုဝ်းဝုင်.ဂေ; ဗိတ်ထိုင်မိုဝ်းဆေ,ရၢ.ဂီ,ရိ ကဆဲမိးသိုဝ်းဝုင်;ဂၢင်ဆမ်.မၢင်း လး; ဆမ်.ချၢင်းဆဆ.ယဝ်.။ ဝံးဖျၢင်းလိဂ်;ဂိဆဲဂိဆဲ,ဂဆဲလီဝ်ယဝ်. လဝ်း ဝုင်.ခမ်း မိုဝ်းဝုင်.ဂေ; ခိုဆဲးမိုဝ်းမိုဝ်းဂပ်,မိုဝ်းဝွင်ယဝ်.။ ဝံးဆဆ.ကမ်,ပေ.ဖျၢင်း ကပ်ဆွင်းဗေဒးသုတ်းလုဂ်;ပၢဆဲဂွၢ်,ယဝ်.။ မိုဝ်းပီး AD 1512 ဆဆ. လုဂ်းလံး လဝ်း လဝ်းပိးဗု. ခိုဆဲးသိုဝ်,ပိဆဲလဝ်းဝုင်.လုင်သေ ကပ်.ငမ်းမိုဝ်းဝွင်ဂွၢ်, ယဝ်.။ ပၢဆဲလဝ်းတူဆဲဆဲ. ဝွပ်းကွင်,သိုက်းလုင်ဆမ်ဆၢ,လး; ရတဆၢ,ဂံး; သိုင်ပိုဆဲးခမ်း လၢင်.မၢ.ဝုင်.ပွဲ. ကဆဲလံးမးတၢင်း,မိုဝ်းဆဆ. မိးဆမ်ဆၢ,တေ. တေ.ဆဲယဝ်.။

ခုဆဲးဂျေၤခမ်းမိုဝ်းထံး မိုဝ်းကိဆဲး,တူဝ်,ချိုးဆး

ကျၤသျှၤလိင်,လၢဆဲးဝဆဲးကွဂ်,(Indochina) Southeast Asia ခမ်းတီးဒလး; သီ,ရီလင်းဂ(သီ,စိုဝ်,)လဂွၤ,လိဝ်းဆဲး. ယင်းလံးမးစိုတ်းကျၤလ်းလီမဂျမိတ်. မိုဝ်းဝုင်.တံးဆဲးယဝ်း။ မိုဝ်းပီး 1568 AD ဆဆဲး.. လဝ်းဂျေၤခမ်းသိုဝ်ပိင်းဗျၢ. လံးဆွဆဲးဗေဒဂျၢ,ဒလး; လဝ်းသိုဝ်ခူမ်,ဗျၢ,ခိုဆဲး;တံးဆဲးပိဆဲး လဝ်းဂျေၤခမ်းယဝ်း။

ပါဆဲးလဝ်းတူဆဲးဆဲး. ဂျၢ,တိုဂ်းကွင်,မိုဝ်းထံး ကွင်,ပေ.သွင်ချိုဂ်း;သေလံးရတဆၢ,ငိုဆဲးခမ်းဒလး; လၢင်.ဗိုဂ်,မးသီ,တူဝ်ယဝ်း။ ဝွပ်းဆဲးပိုဆဲးကွဆဲးဂဆဲးရှင်.လဝ်းခူမ်းဗျၢ.ဝး"လဝ်းလၢင်.ဗိုဂ်,"ဆဲးယဝ်း။

ဝံးသေဆဆဲး. ခုဆဲးမိုဝ်းကျၢ,ဝလုဂ်.ဗိုဆဲး.မးတိုဂ်းတွပ်,တံးဆဲးမိုဝ်းမၢမ်းလူင်ဒလး; မဆဲးလဝ်းဂေၤလံးပံးဂျၢ,ယူ,သဝ်းဆွးမိုဝ်းခမ်းတီးလူဝ်းခါးယဝ်း။ မိုဝ်းဆဆဲး.တပေမဆဲးမဆဲးသွင်ဂေၢ. ခိင်းတူးယၢင်းဒလး; ခိင်းသီင်းလၢင်းသိလ်.လၢ,လူ.ဆိုဝ်မဆဲးလဝ်းဒလး; လံးခါမ်,တီ.လွပ်းဂျၢ,လွမ်းမိုဝ်းခုဆဲးကျၢ,ဝခပ်ယဝ်း။ လံးသီင်းဂါမ်,ဂျၢ,ဆွးမိုဝ်းဗျၢ,ခိဆဲးကျၢ,ဝခပ်ယဝ်း။ လဝ်းဆဲး.တဆဲးလံးဂိဆဲးမိုဝ်း(19)ပီးဆဲးယဝ်း။

ဝံးဆဆဲး. လုဂ်းလံးမဆဲးလဝ်း; လဝ်းခုဆဲးခမ်းလဝ်းဝုင်.မိုဝ်းမၢမ်းလူင်သိုဝ်,ဆဲးဂျေၤခမ်းယဝ်း။ ပါဆဲးဆဆဲး.မဆဲးလဝ်းဂျၢ,တိုဂ်းခိုဆဲး မိုဝ်းကျၢ,ဝဒလး; လံးကွင်,သိုဂ်းဂျၢ,ဗိုဝ်ထိုင်ကိုင်,မေ,တူးပုဆဲး.ယဝ်း။ ဂူလ်းဆၢ, ဗွင်းဆဆဲး. မိဆဲးမိုဝ်းဂျေၤခမ်းဒခ,လူင်းမးဂဝ်းမိုဝ်းကျၢ,ဝဒလး; လဝ်းခုဆဲးခမ်းဂေၤ; ကမ်,တဆဲးသိမ်းလံးမိုဝ်းကျၢ,ဝ တင်းသီင်းလံးဒလး;ခိုဆဲးမိုဝ်းတၢင်းမိုဝ်းမၢမ်းလူင်ခိုဆဲးယဝ်း။ လံးသီင်းဂါမ်,ဆွဆဲးဗေဒဂျၢ,ဆွးပီး 1593 AD ဆဆဲး.ဆဲးယဝ်း။

ဂမ်းဆန်. လင်းဂုင်.ခုန်ကမ်,ဆန်လင်းရှင်းဟော့. ခိုဆန်းပီဆန်ခုန်လင်း
 ဂုင်.မိုင်းမားလူင်ယမ်း။ ထိုင်မားလင်းဆီ.ဂေးဂွါ,တိုက်မိုင်းကျ,ဝ ထိုင်ဂမ်းဆိုင်
 ယမ်း။ ဗွင်းဆန်. မိန်းမိုင်းခုန်မိုင်းကျ,ဝ လီးတင်းခုန်ခေ,ခပ် တိဂ္ဂုပ်
 ကပ်မိုင်းမိုင်းခေ,ယပ်.ခလ; ခပ်ကမ်,မီးလင်းမီးခုန် လင်းဂုင်.တီးဂေးလီး
 တိုက်သိမ်းကပ်ငါးငါးဂုလုံးယပ်။ ဆန်သေတၢ,ဂေး ဂွမ်းကမ်,ကုပ်.ငမ်းပေ.
 လီး ဂုန်းမိုင်းကျ,ဝ ခပ်ခလ;ဝါးကုပ်.မိုင်းလီးသီ,ဝါးဆန်. လင်းပွဲ,ပီတီးဂျေ
 ခမ်းမိုင်းကျ,ဝ သေဂွါ,တိုက်သိမ်းကပ်ဂိုက်တီးခုန်ဆွဲမိုင်းယင်းယမ်း။ မိုင်းယင်း
 ဂေး ပီဆန်ဂျေခမ်းပေမိုင်းမားလူင်ဂွါ,ယမ်း။

ဆွဲပုဆန်လင်းခုန်ဂုင်.မိုင်းမားလူင်ဆီ. ကမ်,ခပ်,ကုပ်.ထိုင်းလီးမိုင်း
 ကျ,ဝ ထိုင်ယမ်း။ လီးဝုးလိုင်းသိုင်တီးဂုင်.မိုင်းမားလူင် ရှံလုမ်ဂွါ,ဆွဲဗွင်း
 သိမ်းဝါး လုမ်းလုမ်းဆီယူ,ယမ်း။ ထိုင်မားဝါး 1734 AD မီးလင်းဂုင်.သွင်ပု
 လိုင်းဝုး လင်းမင်းပေးခလ; လင်းဂျူ,တူဆန်းမိုင်းဂွင် ဂွါ,လူးခုန်မိုင်းဂရိဂ်.ဆု,
 ဝု,မဆီပူ,ရါ ကျ,သမ်သေ ကုပ်,ဂုမ်ဂန်တၢ,တေဗွမ်.ရှမ်းဂွါ,တိုက်သိမ်းကပ်
 မိုင်းကျ,ဝ ရှုံးပုးတွဲဂုင်.တီးခိုဆန်းဆန်.ယမ်း။ ဂမ်းဆန်.လီးလွင်ဂန်သေ ခပ်
 သမ်လင်းဂေးရှမ်းဂန်သေ ဂွါ,တိုက်သိမ်းကပ် မိုင်းမေ,တူး ဆွဲမိုင်းကျ,ဝ
 ခလ;လီးကွင်,ပေ.လီးယမ်း။ ဝါးဆန်. လင်းဂျေခမ်းမိုင်း ဂရိဂ်.ဆု,ဝု,ဂေး
 ကပ်လုက်;ယိုင်းမန်းလင်း"ဆင်းမိလ်.သ်ယီဆန်,လီလုင်းယေး"ကပ်,မိင်,လင်း
 ဂျူ,ထုန်းယမ်း။

ဝါးဆန်. လင်းဆင်းယီဆန်,လီ(ဂရိဂ်.)မီးမားလုက်;လါးသွင်လင်း လင်း
 ခိုင်းသွင်ခလ; လင်းခိုင်းသိုင်၊ လင်းခိုင်းသိုင်ပုတ်;တီးဆန်းဂျေခမ်းယမ်း။ ဗွင်း
 ဆန်. ဂွမ်းဝုးလင်းမိုင်းကျ,ဝကမ်,မီးခလ; မီးဂုန်းလုမ်းဆိုင်; တေ,ပီဆန်မား
 လိုင်း.ခိုင်းခပ်တီးမားမားပေးမီး;(ပေးမီး,)ကမ်,ဆန် ဝါးမူးသိုင်းဆန်.သေ
 ရှမ်းရှိုင်းသိုက်;ခပ် တၢ,တေတွပ်,ခိုဆန်းမိုင်းဂုင်.တီးခလ; ယူ,လွတ်;လိမ်းရှင်းခေ
 ခပ်ဆန်.ယမ်း။

ဝါဆီးပေးမီးဆီ. ဣင်းဣင်းမးမိုဝ်ပီး 1752-AD ဆဆ်.သေ ကွင်,လေ,
ယု.ဂေးကပ်ဂ်းသိုဂ်းသေ ခိုဆီးဂ်းတီးဣင်းဣင်းကု,ဝ တင်းသီင်းပိဆ်ခိုဆီးကဆ်
လီဂဆ်လေး; တေ,တင်းပိဆ်ဧရခမ်းကု,ဝ ထီင်းဗေင်,ဆိုင်းယပ်.။ ဝါးဆဆ်.
ဂျ,တိုဂ်းသိမ်းပုးမိုင်းထီး တရီပူ,ရ ကု,ဝ သါမ်းမိုင်းလေးမိုင်းကု,ဝတီးဂွဆ်,
ယပ်;။

ကူးကွင်,လေ,ယု.လေး; တပေးလုဂ်းဆွင်.မဆ်း လိုဝ်းဆဆ်.ခပ်ကမ်,
လွ်းခိုဝ်းခုဆ်ဆင်,ဂပ်, ဂုလ်းဂု; ဂုဆ်းယူ,ဆွ်းကိုင်,ပေးမီးခပ်ဆီ. ခပ်ဗေင်.ဂဆ်
လီဆု,လေး; ထိုင်တီးပေးလီ;ကုပ်.ဝါဆ်းဂိဆ်မိုင်း ဆင်;ဧရခမ်းဆွ်းမိုင်းကု,ဝ
ယပ်;။ ဆဆ်သေတု. ဂွပ်;ကမ်,မီးလါး ပရီယေ,ကုပ်.ဝါဆ်းမိုင်းလေး; လိုဝ်းခိုဝ်း
ဝါဆ်းပေးမီးခပ် ကမ်,ယိုဆ်းယါဝ်းသိုပ်,ပုတ်;ဆင်;ဧရခမ်းလီ;ယပ်;။ ဝါးသေ
ကွင်,လေ,ယု.သီင်းဂမ်,ဂု,ဧရဆဆ်. ခုဆ်မိုင်းကဆ်သိုပ်,ဂိဆ်မိုင်းဂျ,လိုဝ်း
ဆဆ်. ကမ်,ကွဂ်,လိုဝ်းသီင်သင်၊ မီးခုဆ်ဂွဆ်းကိုင်, လိုင်.ဆင်,လင်းဗျ, လိုဝ်း
ပိဆ်ခိုဝ်းတီး လိုဝ်းဆဆ်.ဂုလ်းကဆ်ကွဂ်,လိုဝ်းကွဂ်,သီင်ဆဆ်.၊ ဝါးလိုဆ်းမး
မိုင်းလုင်ကု,ဝဆီ. ပိဆ်ဂုဆ်းတိုင်,ခိုဝ်းကုပ်.ငမ်းဂုလ်းဆီယပ်;။ ပေးတေ
တုလ်းခိုဆ်းလိုဝ်းကဆ်တီမ်းမးပုးဆိုင်ဆဆ်.သေ မိုင်းဂုင်.တီးဆီ. ကမ်,လွ်း
ဝုးမိုင်းမားလုင်မိုင်းလီဝ်ဂုလ်း မိုင်းဂုင်.မိုဝ်;ဆဆ်. ယွ,ဂွင်;ဆု,ကးလးလေး;
(1)မိုင်းဆမ်လင်း; (2)မိုင်းကု,ဝ (3)မိုင်းမဆီပူ,ရ ကု,သမ်လေး; ဧဆးရူ,ဂီ,ရီ.
ဂု. (4)မိုင်းဂွင် မိုင်းယါင်း ဂါတ်,သု လိုဝ်းဆီ.ဂေး; ဧရခမ်းဗေမိုင်းဂုင်.တီး
ဆင်,ဂပ်,ယပ်;။ ပိဆ်ပါဆ်လီဝ်ဂဆ် တင်းမိုင်းဂုင်.ဂါင်မိုင်းမားလုင် ကဆ်ဝုး
ဆဆ်.။ Ma Herry Yale တီမ်းဝံ.ဝုးဆင်,ဆီယပ်;။

လုဂ်.တီးမိုင်းမားလုင်သေဆင်းဧရခမ်း “လင်းဆင်းမုဝ်ခမ်း”မေး
လင်းသိုဝ်ခါဆ်,ဗျ, ဂျ,တေ,တိုင်;ဧရခမ်းဗေမိုင်းဂွင်ယပ်;။ လင်းသိုဝ်ခါဆ်,
ဗျ,သမ်. တေ,တင်းဆင်;မိုင်းကု,ဝ ဝါးလင်မးမိုဝ်;ပီး 1445 AD ဆဆ်.လုဂ်;
လင်းဂုင်.သိုဝ်ကုပ်.ဗျ,သမ်.တေ,တင်းပိဆ်ဧရခမ်းဗေမိုင်းယါင်း ကဆ်လင်း
ဂုင်းသီင်သိုပ်,ကုပ်.ပိုင်,ဆဆ်.ယပ်;။

ပိုဆဲးတံးဝုင်. ဂၢင်မိုဝ်းမၢင်းလူင်ကဆဲးတေ,တင်းပီဆဲးမးယဝ်.လိုဝ်း
ဆဲး.-

(1)လဝ်းခုဆဲးလီတေ,တင်းမိုဝ်းမၢင်းလူင်ဂျေခမ်းမိုဝ်းမၢင်းမိုဝ်းပီး 80-100 AD
ဆဲး.ယဝ်း။ မိုဝ်းပၢဆဲးဆဲး. တိုဂ်.ပီဆဲးပၢဆဲးမိုဝ်းဆမ်လဝ်း ကမ်,ဆဲးမိုဝ်း
မင်း မိုဝ်းမင်း၊ ပဝ်းသီဆဲးဆဲ.သေ ထိုင်မး 667-AD လဝ်,တေ နိုဝ်းဂိုဝ်းပီဆဲး
မိုဝ်းဝုင်.တံးမး ပၢဆဲးလဝ်းမင်းခေ,ယဝ်း။

(2)ဂူပ်းလံးကမ်,ဆဲး မင်းခေ,တေ,ဂၢ,လဝ်းဝုင်.(11)တူဆဲး ကုပ်.ငမ်းလူင်
ဂ့, တေ,တင်းကပ်မိုဝ်းပီး AD 667 ထိုင် 777 ဆဲး.ယဝ်း။

(3)လဝ်းသၢမ်,လူင်ဗျာ. တိုဂ်းပေ.ခေ,ခပ်သေ ပီဆဲးလွမ်သိုဂ်းလူင် သိုဝ်းခါဆဲ,
ဗျာ.သေလေ; တေ,တင်းကၢ,ဝ မိုဝ်းပီး 808-1325 AD ဆဲး.ယဝ်း။

(4)လဝ်းဆၢင်းမူဝ်ခမ်း မေးဆၢင်းလဝ်းသိုဝ်းခါဆဲ,ဗျာ.တေ,တင်းဂျေခမ်း တီး
မိုဝ်းဝွင် ကဆဲးပီဆဲးဂျေခမ်းဗေ မိုဝ်းမၢင်းလူင် မိုဝ်းပီး 839-AD ဆဲး.ယဝ်း။

(5)လဝ်းဂူင်းခမ်း လံးကုပ်.ငမ်းမိုဝ်းမဆီပူ,ရ ကၢ,သၢမ်လေ; မိုဝ်းခေ,ရူ,ဆၢ,ဂၢ
မိုဝ်းပီး 1315 AD ဆဲး.ယဝ်.။

(6)ပၢဆဲးမိုဝ်းဝုင်. တင်းကၢ,ဝပီဆဲးသိုဂ်းဂဆဲးဆဲး. ပီဆဲးပီး 1445-AD ဆဲး.
ယဝ်း။

(7)လဝ်းသိုဝ်းခါဆဲးဗျာ.လေ; လဝ်းခီ,ဗျာ.ဂ့,တိုဂ်းတေ,မိုဝ်းထံး။

(8)ဝုင်.တံးမိုဝ်းမၢင်းလူင် လံးတီဂ်,ယံးဂဆဲး ပၢဆဲးပေ,မံးကွင်,တေ,ယၢ. တိုဂ်း
ဂဆဲးတင်းလဝ်းခိုဝ်းသီင်မိုဝ်းပီး AD 1850 ဆဲး.ယဝ်း။

(9)လဝ်းသိုဝ်းပီင်းဗျာ. ကၢ,ဝခပ်မးတိုဂ်းတွပ်,တီဆဲးဂူလ်းဆၢ,ကမ်,ကွင်,မၢင်,။

(10)လဝ်းသိုဝ်းခုပ်းဗျု၊ ဂျုတိုဂ်းမိုဝ်းထံးပွတ်းတွဲး လံးမးလၢင်.ဗိုဂ်,သီ,တူဝ် တၢင်းရတဆု,ဂီဝ်းသီင်ငိုဆဲးခမ်းတၢင်းဆမ်ယဝ်း။

(11)လဝ်းခုဆဲးခမ်း ပါဆဲးမဆဲးလဝ်းဆဲ. လံးပိဆဲးသိုဂ်းလူင်ဂဆဲ တၢင်းဒေ,လး မဆဲးလဝ်းလံးတူဂ်းသုမ်းဂျု, ဆဲးပၢင်သိုဂ်းလူင်ခုပ်းလံးဂ်းဆဆဲ.ယဝ်း။

(12)လဝ်းဂူင်.ဂၢင် မိုဝ်းမၢင်းလူင်(14)လဝ်း တေ,တၢင်းကပ် 1596-1606 AD ဆဆဲ.ပိုဆဲးခုဆဲးမိုဝ်းမၢင်းလူင် ခၢတ်,ဂျု,ယဝ်း။

(13)ပါဆဲးလဝ်းဂူင်.သီ,ပုး လဝ်းဂူင်.တံးပွဲ,ပိတ်းမိုဝ်းကျ,ဝ ဆဲးဗီဆဲ,လိဆဲ မိုဝ်းမၢင်းလူင်ဂိုတ်းပိ. မိုဝ်းဂွင်၊ မိုဝ်းမၢင်းလူင်မဆိပူ,ရလး; ကျ,သမ်ဆု,ပွဲး ယဝ်း။

(14)ပါဆဲးမိုဝ်းကျ,ဝ တီဂ်,ယံး; ဆဲးမိုဝ်းကျ,ဝဆဆဲ.တေ. တၢင်းကပ် 1662 တေ,ထိုင် 1672-AD ဆဆဲ. ခၢင်းသိပ်းပီးလုမ်းလုမ်း ပိဆဲးဗွင်းမိုဝ်းတီဂ်,ယံး; ဂဆဲယဝ်း။

(15)ပါဆဲးခုဆဲးမိုဝ်းမၢင်းလူင်၊ လဝ်းဂူင်.ကျ,လဝ်း ခပ်သိုပ်,တၢမ်းလၢမ်းဂဆဲဂျု, တၢင်းကပ်ပီး 1672 တေ,ထိုင် 1734-AD ဆဆဲ.ယဝ်း။

(16)ပါဆဲးလဝ်းမူဝ်ခမ်းရှိုင်း ဂွပ်းဝုးလုဂ်းလံးလဝ်းဂူင်.ခပ် ကမ်,မီးယဝ်.လး လံးကပ်ဆၢင်းယိင်း ခိုဆဲးရှိုတ်းခုဆဲးဆၢင်းဂူင်."ဆၢင်းဂျေခမ်းမိုဝ်းမၢင်းလူင်" ပါဆဲးမိုဝ်းဆဆဲ. ဂွပ်းဝုးမိုဝ်းမၢင်းလူင် ကမ်,ပေးမီးကျ,ဆု,ယဝ်.လး; မိုဝ်းတရိ ပူ,ရလေကွဂ်,ရှိုတ်းမိုဝ်းဂွဆဲးခေယဝ်း။ ပံးခပ်းမးတိုဂ်းကိုင်,ကူဂ်.ဗူဝ်,"မိုဝ်း လိပ်သုလု,ပူဝ်,"ကဆဲမီးပုးတွဲးမိုဝ်းဂူင်.ထီင်းလူးဂွဆဲ,ယဝ်.။

(17)လဝ်းခိုဝ်းသီင် မိုဝ်းပီး 1850 AD ပိဆဲးလဝ်းဂူင်.ပုးလိုဆဲးသုတ်း ကဆဲ ကုပ်.ငမ်းမိုဝ်းဂူင်.ဂၢင် မိုဝ်းမၢင်းလူင်လံးတိုဂ်းဂဆဲတၢင်း ကွင်,လေ,ယု.(ဝါဆဲး ပေးမံး;)ဆဆဲ.ယဝ်း။

(18)ပုဆ်းလဝ်းဖှုတံး ဂ်းမိုဝ်းကမ်,ဆဆ် ဂေးသမ်,ဗီ, မိုဝ်းဝီး 1889 AD
တေ,တင်းဆွဲးမိုဝ်းသီဆ်းဝီလူင်“လဝ်းခုဆ်သီင်ကတိုင်,”တေ,တင်းယဝ်း။

(19)ပုဆ်းမိုဝ်းသီဆ်းဝီ ကုပ်.ငမ်းမိုဝ်းတံးဂ်းမိုဝ်း မိုဝ်းဝီး 1889 AD ဆဆ်.-

(1)မိုဝ်းသီဆ်းဝီလူင်

(2)မိုဝ်းမာဝ်းလူင်

(3)မိုဝ်းဂိုင်းတိုင်

(4)မိုဝ်းသီ,ပွဂ်.(သီ,ပေ့.)

(5)မိုဝ်းမိတ်း

(6)ဂဆ်,တု,ရဝတီ,

(7)မိုဝ်းဆိး

(8)မိုဝ်းတွင်,

(9)မိုဝ်းယွင်းဂူလ်း ပိဆ်လိုဝ်းဆိ.ယဝ်း။

ပိုဆ်းတံးဂ်းဝီင်းသီဆ်းဝီလူင်

လုဂ်.တံးမိုဝ်းမာဝ်းလူင်သေ တံးတေ,တင်းလူင်းမုး မိုဝ်းဂေးသမ်,ဗီ,
(ကိုးသျှမ်းပြည်)Kaw Sam Phi မိုဝ်းလဝ်းဖှုတံး ကပ်းမိုဝ်းသေ ကဆ်ကုပ်.
ငမ်းမိုဝ်း ဂ်းမိုဝ်းဆဆ်. သမ်.ပိဆ်မိုဝ်းသီဆ်းဝီလူင်ယဝ်း။

လွင်လွင်.မံါဇ်ဆ်,လိဆ်ဂျေခမ်း လိုဝ်းကုပ်.ငမ်းဂျေခမ်းတီး ဝ်းဂျေခမ်း တီးတီးကုပ်.ငမ်း မိုဝ်းဒေ,မိုဝ်းတီးတင်းသိုဝ်းတင်းမူတ်းဆ်.လမ်. မီး မိုဆ်ပုးတွဲးဆ်.ယဝ်း။

ပခန်ဂျေခမ်းတီး (2512-2435 BC)

မံါခပ်.	လိုဝ်းလဝ်းဂျေခမ်း	လိုဝ်းခိုဝ်းစိုဆ်း	ပီးမိုဝ်း	ပီးဂိဆ်မိုဝ်း
1	လဝ်းတုဆ်ယုဂ်,စွင်. လဝ်းသိုဝ်းခိင်	တီးတီး	BC (ဗရာဟမပါ)2512-2435	78 ပီး
2	တီးခူဂ်.လဝ်းသိုဝ်းဂျေခမ်း	တီးတီး	2434-2365	70 ပီး
3	လဝ်းလံး *မိုဝ်းလဝ်း.ဂူ * ပခန်ဂျေခမ်းတီး လဝ်း.ဂူကူ ဇ်း	တီးတီး ဂူးလဝ်းဇ်ဆ်,တီး 3 လဝ်း	2364-2359	9 ပီး 167 ပီး 182 ပီး
4	လဝ်းသူး လခန်တုဆ်ယုဂ်,	တီးတီး	2255-2303	48 ပီး

မိုဝ်းဂျေခမ်း, ပခန်ဂျေခမ်းတီးလိုဝ်း ကူဇ်း

မံါ	လိုဝ်းဂျေခမ်း	ခိုဝ်းစိုဆ်း	ပီးမိုဝ်း	ဂိဆ်မိုဝ်း
1	ခုဆ်ဂင်(လဝ်းယိုဆ်း)	တီးတီးလိုဝ်း	2185-2146	13-ပီး
2	လဝ်းလဝ်း.	တီးတီးလိုဝ်း	2145-2118	23-ပီး
3	လဝ်းသိုဝ်းဂင်	တီးတီးလိုဝ်း	2118-2058	60-ပီး
4	လဝ်းတီး,ဂိဝ်,	တီးတီးလိုဝ်း	2057-2041	17-ပီး
5	လဝ်းတီးဝံး	တီးတီးလိုဝ်း	2040-2015	26-ပီး
6	လဝ်းတီး,မင်း	တီးတီးလိုဝ်း	2014-2009	18-ပီး
7	လဝ်းတီး,သို	တီးတီးလိုဝ်း	2008-1923	16-ပီး
8	လဝ်းဗူးခိင်	တီးတီးလိုဝ်း	1980-1923	59-ပီး
9	လဝ်းတီး,ခုဆ်	တီးတီးလိုဝ်း	1921-1901	21-ပီး
10	လဝ်းတီး,ခိင်	တီးတီးလိုဝ်း	1900-1880	21-ပီး
11	လဝ်းတီး,ခုဆ်ဂျ	တီးတီးလိုဝ်း	1880-1850	31-ပီး
12	လဝ်းတီး,ဂဝ်း	တီးတီးလိုဝ်း	1849-1839	11-ပီး
13	လဝ်းတီး,ဗူး	တီးတီးလိုဝ်း	1838-1820	19-ပီး
14	လဝ်းတီး,ဂိတ်,	တီးတီးလိုဝ်း	1819-1766	53-ပီး

မံါတွဲး * လဝ်းဇ်ဆ်,လိဆ်တီး(14)လဝ်း ဂိဆ်မိုဝ်းဂျ, 192 ပီး

လဝ်းဇ်ဆ်,လိဆ်ဒေ, (3)လဝ်း ဂိဆ်မိုဝ်းဂျ, 147 ပီး

မိုဝ်းလိုဝ်းပဆ်ဂျေခမ်းတံး သာင်ဗလးယိုဆ်း

1	လဝ်းခိင်းတဝ်း	တံးယိုဆ်း	2434-2365	-ပီး
2	လဝ်းတံးဂျ	တံးယိုဆ်း	1753-1721	35 ပီး
3	လဝ်းဂျေခမ်း(24)လဝ်း	ယိုဆ်းသာင်	1720-1155	566 ပီး
4	လဝ်းသိဆ်	တံးယိုဆ်း	1154-1123	33 ပီး

မံာ်တွင်း * လဝ်းဇ်ဆ်,လိဆ်ဂျေခမ်း (27)တူဆ် ဂိဆ်မိုဝ်း (645)ပီး

ကွဆ်လုဂ်.ဝံးဝံး - ဂုဝ်းလိဝ်းတံး

ပိုဝ်းဇ်ဆ်ထွင်,ပဆ် - ဣးလိင်းဂုဆ်

ပိုဆ်းကဆ်တံးစိုဝ်း - တာင်,ဝါဆ်းမိုဝ်း

ပဆ်ဂျေခမ်းသိုဝ် မိုဝ်းဂံးဂင်

ခပ်.	လဝ်းဂျေခမ်း	မိုဝ်းစိုဆ်း	ပီးမိုဝ်း	ဂိဆ်မိုဝ်း
1	ခုဆ်ဝုင်.သိုဝ်ဂိုင်းဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 696-682	15 ပီး
2	လဝ်းဂံးဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 681-677	5 ပီး
3	လဝ်းစိုးဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 676-652	25 ပီး
4	လဝ်းလင်.ဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 651-619	33 ပီး
5	လဝ်းခိင်းဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 618-613	6 ပီး
6	လဝ်းခွါဆ်ဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 612-607	6 ပီး
7	လဝ်းတိုဆ်းဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 606-586	21 ပီး
8	လဝ်းစံဆ်ဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 585-572	14 ပီး
9	လဝ်းလိုဆ်းဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 571-545	21 ပီး
10	လဝ်းစံင်ဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 544-520	25 ပီး
11	လဝ်းစံဆ်းဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 419-476	44 ပီး
12	လဝ်းယိုဆ်းဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 475-469	7 ပီး
13	လဝ်းစံဆ်တဝ်းဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 468-441	28 ပီး
14	လဝ်းဂဝ်းဝုင်.	တံးသိုဝ်	BC 440-426	15 ပီး

မံာ်တွင်း * လဝ်းဂျေခမ်း(14)တူဆ် ဂိဆ်မိုဝ်းဝု, 270 ပီး

ပဆ်ဂျေခမ်းတံး ဂဝ်းမိုဝ်း "မိုဝ်းလဝ်း"

1	ဝံးလိဝုင်.	တံးလဝ်း	BC 425-402	24-ပီး
---	------------	---------	------------	--------

2	ကွန်ဂိုဝ်း	တံးလဝ်း	BC 401-376	26-ပီး
3	လီဝ်ဂိုဝ်း	တံးလဝ်း	BC 375-369	7-ပီး
4	စိုဝ်းဂိုဝ်း	တံးလဝ်း	BC 368-321	27-ပီး
5	သီခိးဂိုဝ်း	တံးလဝ်း	BC 320-315	6-ပီး
6	ဆါဆိဂိုဝ်း	တံးလဝ်း	BC 314-256	69-ပီး

မံာ်တွင်း * လဝ်းဂျေ့ခမ်းတံး (6)လဝ်းဂိန်မိုဝ်းဂျေ့, 395 ပီး

ပါန်ဂျေ့ခမ်းတံးခိး

1	သီဝ်ဂိုဝ်း	တံးခိး	BC 294-210	39-ပီး
2	ကုသုဂိုဝ်း	တံးခိး	BC 209-207	3-ပီး

မံာ်တွင်း *

ပိန်ပါန်တံးခိုဒ်းကုပ်.ခမ်းမိုဝ်းခေ, မိုဝ်းတံး တင်းသီဒ်;ခါဂ်.ထူဒ်းသွင်ဂလ; ဂမ်းလိုဒ်းသုတ်းယပ်း။ ဝံးလင်ဆိ. တံးလံးတံာ်,ယံး; ပိန်သမ်မိုဝ်းလမ်းသေ ကွဂ်,မုးတေ,တင်းဗီ,လါဒ်းမိုဝ်းယူ,ဂလ; ပိန်မုးမိုဝ်းတံး မိုဝ်းထံး မိုဝ်းလါဂ်း ဆိ.ယပ်း။

ဝံးသမ်လမ်းဆိ.သမ်.-

(1) တံးရှပ်ဆမ်. Plature Traders တံးမိုဝ်းတွင်း

(2) တံးသီ,ကိုင်, သီ,ခုမ်. ဂူလ်းခိပ် ဂွင်သီး ဂွင်တင်း။

ကန်သါဒ်ခတ်း လဝ်းဂျေ့ခမ်းမိုဝ်းခိးဂိုဝ်း.တီ,ဂလ; ကွဂ်,တေ,တင်း; ပိန်တံးမိုဝ်းလွံ Hilly Tribers ဆိ.ဆိ.ယပ်း။

တံး ထံး လါဂ်း (ဗု၊ ပ၊ ယ) AD

တံးလိုဝ်းကန်ဗုမ်.ဂန်မုးတေ,တင်း;မိုဝ်းဗီ,လါဒ်းယူ,ဆမ်

ခပ်.	လဝ်းဂျေ့ခမ်း	မိုဝ်းရှိုဒ်း	ပီးမိုဝ်း	ဂိန်မိုဝ်း
206-219 (ဗု၊ ပ၊ ယ)	ပါန်ဂျေ့ခမ်းတံးဂျေ့	တံးတံးသမ်မိုဝ်း	ရှပ်ဆမ်. သီခုမ်.	ဂွင်တင်း။

တံးသမ်မိုဝ်းလမ်.

1	ဂျေခမ်းတံး	ဆဲးမိုဝ်းသိုဝ်းဟဲး	ဂှပ်ဆမ်.
2	ဂျေခမ်းဂူင်.	ဆဲးမိုဝ်းသီဆမ်.	ဂါဆဲးသူး
3	ဂျေခမ်းသူး	ဆဲးမိုဝ်းလိဝ်းဟဲး	သီဆမ်.

မံာ်တွင်း *

လဝ်းဂျေခမ်းတံး (27)တူဆဲး ဂိဆဲးမိုဝ်းဂွါ, 426 ပီး

ပါဆဲးဂျေခမ်းဆမ်လဝ်း ယူ,ဆမ် ဂူဂ်းစီဝ် သီဆမ်.

1	လဝ်းမင်းသီ	တံးမင်း	AD 650-674	76 - ပီး
2	လဝ်းမင်းဂဝ်း	တံးမင်း	AD 738-793	56 - ပီး
3	မင်းသီဆဲးဂဝ်း	တံးသင်	AD 792-902	109 - ပီး
4	တံးတီဆဲးဂိုဝ်း	တံးလဝ်း	AD 903-927	28 - ပီး
5	တံးယွဲ,ဆိုင်ဂဝ်း	တံးယိုဆဲး	AD 928...	1 - ပီး
6	တံးလိဂဝ်း	တံးတူဆဲး	AD 929-936	8 - ပီး
7	တံးဆိုင်ဂဝ်း	တံးဂဝ်း	AD 937-1094	157 - ပီး
8	တံးလိဂဝ်း	တံးတူဆဲး	AD 1095-1096	2 - ပီး

မံာ်တွင်း* လဝ်းဂျေခမ်းတံး(6) ဂှပ်းမိုဝ်းဂိဆဲးမိုဝ်းဂွါ, 515 ပီး

ပါဆဲးဂျေခမ်းဂူင်.တံး မိုဝ်းမားလူင်

မိုဝ်းမား မိုဝ်းဂွင်

1	ဆုဆဲးလီ	မိုဝ်းမား	AD 650-667(AD ဗှါ ပါ ယ)	17 - ပီး
2	ဆုဆဲးလီးဂလးလဝ်း	မိုဝ်းမား	AD 667-777	111 - ပီး
3	မင်းဆေး	မိုဝ်းမား	AD 777 တင်းဂျေခမ်းကျဝ	
4	သိုဝ်းစါဆဲး,ဗှါဂလး	မိုဝ်းမား	AD 777-808	31 - ပီး

	သမ်လူင်ဗျး			
5	ဝူင်သိုဝ်းလဝ်း	မိုဝ်းသိုခ်းခါခ်းဗျး	AD 808-1315	507 - ဝီး
6	သိုဝ်းခမ်းဗျး	မိုဝ်းသိုခ်းခါခ်းဗျး	AD 1315-1334	19 - ဝီး
7	လုဂ်းသိုဝ်းခါခ်းဗျး ထီအိုင်း	မိုဝ်းဝွင်	AD 1335-1338	3 - ဝီး
8	လုဂ်းသိုဝ်းခါခ်းဗျး ထီသွင်	မိုဝ်းဝွင်	AD 1338-1364	26 - ဝီး
9	သိုဝ်းကုဂ်းဗျး	မိုဝ်းဝွင်	AD 1364	30 - ဝီး
10	သိုဝ်းစိုင်းဗျး	မိုဝ်းဝွင်	AD 1445	81 - ဝီး
11	သိုဝ်းယိုဝ်းဗျး	မိုဝ်းဝွင်	AD 1445-1512	သိုဝ်းမဆိပူရ
12	သိုဝ်းဝိုင်းဗျး	မိုဝ်းဝွင်	AD 1512-1568	ကျးဝမးတိုဝ်း
13	သိုဝ်းစိုမ်းဗျး	မိုဝ်းဝွင်	AD 1568-1587	သိုဝ်းတိုဂ်မိုင်းထီးမိုင်းမာခ်း
14	လဝ်းခမ်းခုခ်	မိုဝ်းဝွင်	AD 1587-1592	သုမ်းဗခ
15	လဝ်းဝူင်ခုခ်	မိုဝ်းဝွင်	AD 1592-1596	လိုင်းဝးသိုဝ်းစိုင်းဗျး
16	ဝူင်ဂါင်သိုဝ်းဝီး	မိုဝ်းမာင်း	AD 1596-1606	
17	ပာခ်လဝ်းဝူင်သီမိုင်း	1. မိုဝ်းမာင်း 2. မိုဝ်းဝွင် 3. မိုဝ်းကျးဝ 4. မိုဝ်းမဆိပူရ	1617-1662	
18	လဝ်းကျးခမ်းတီး	မိုဝ်းကျးဝ	AD 1662-1672	10 - ဝီး
19	ပာခ်လဝ်းဝူင်ကျးလဝ်း ခုခ်မဆိပူရ	မိုဝ်းမာင်း ကျးသမ်, ဂီရိုဂ်းဆူဝ်း သိုဝ်းကျးဝ	AD 1672-1734	Guyaed nawaz
20	လဝ်းအာင်းမူဝ်ခမ်းစိုင်း လဝ်း အာင်းဝူင်မူဝ်ခမ်း အာင်းဝူင် တီး ကွခ်တောင်းသုတ်းဗလး ဂမ်းလိုခ်းသုတ်း			
21	လဝ်းစိုဝ်းသိုင်း	ပာင်ဝူင်ဂါင်	1772 လဝ်းဝူင်ပုးလိုခ်းသုတ်း	

ပာခ်လဝ်းဗျးတီးဂပ်းမိုင်း(ကိုးသျးပြည်)

ဂေးသမ်ဗေ၊ ကမ်ဆခ်မိုင်းသိုခ်းဝီ

တေ,တင်;ပါဆဲးလဝ်းကူးတိုင်, 1884-1889 မိုဝ်းသီဆဲးဝီ၊ မိုဝ်းသီ, ပွဂ်၊ မိုဝ်းယင်းစူလု၊ မိုဝ်းမိတ်၊ မိုဝ်းမာဝ်း၊ မိုဝ်းလိုဆဲး၊ မိုဝ်းဆိ၊ မိုဝ်းဂိုင်းတူင်၊ တွင်,ပိုင်,၊ လွံလူင်၊ သိုပ်,တမ်းလမ်းဂွ၊ - ပါဆဲးလဝ်းဖှုတံး(36)မိုဝ်းယဝ်. ဂေ; ပါဆဲးဂျေခမ်းတံး"လဝ်းဖှုတံး"မွတ်,စို၊ AD 1947.

ယုတ်ပိုဆဲးတံးမွင်,ဂူဝ်းလဝ်းယဝ်။

Historical Proves

ဝင်းရှားသားဇေ, ဂပ်.ဂါ,လူလုးပိုဆဲးတံး

- (1) The mousoleum of emperor "Show Hao" 2596-2513 District in "Shang Tang". He was said to be the progeniter of the Tai Tai Family created by emperor "Tuna Yok" 2512-BC.

ဂွမ်,သင်းချိုင်း(ပု,ရှိုဝ်း) လဝ်းဗီဆဲး,လိဆဲးတံး"လဝ်းသိုဝ်းရှား"ကဆဲးသီင်း ဂမ်,သုတ်းမုဆဲးဂွ,ဆဲးပီး 2513-BC လိ,ကုပ်.ငမ်းမိုဝ်းခေ, မိုဝ်းတံး တင်းသီင်း 83 ပီးယဝ်း။ လဝ်းသိုဝ်းရှားဆိ. လိ,ဝုးပိဆဲးလဝ်းဗီဆဲး,လိဆဲးတံးကွဆဲးတင်း သုတ်း ကဆဲးလဝ်းတူဆဲးယူဂ်,(လဝ်းသီင်းခိဝ်)တေ,တင်;ပိဆဲးဂျေခမ်းတံးတံးဝီ. ဆဲးပီး 2512-BC ဆဲးယဝ်း။

ပု,ရှိုဝ်းလဝ်းသိုဝ်းရှားဆဲး. မိုဝ်းလိဝ်တိုဂ်.ဂိုတ်းမီးဝီ.ယူ,ဆဲးကိုင်,(သူး ဗူး)မိုဝ်းသင်းတင်းယူ,ယဝ်း။

(2) Moreover, when making reference to the Tai people were bothe of ancient tribes, and specially the Tai people appeared in the history said by said with chinese at least some 4,600 year ago.

ပေးတေဇိုန်.တူလ်းအ်းပိုင်းပေးအ် တေလံး;လိုင်.ခိုင်းစခ,လး; လိုင်.ခိုင်းတီးအ်. မီးမးလီမ်ဂွန်, တေ,တင်း;မးအ်;ပိုင်းရှမ်းဂန် မိုင်းလီမ်ဂန် လီမ်ပိုင်း; 4600 ပီး ကန်ပူန်.မးအ်.ယင်း;

(3) So as to avoid any misunderstanding that might arise between these two nations I would appeal to the readers to refer to the two chinese imperial mousoleums, which were evidently created in the region situated on the south of the great river yang tsi kang, more than 2,200 years before christ.

(1) The remains of emperor Shan BC-2255-2206 were buried at the Kiew Yi Shan mountain on the extreme southern Hunan Province on the far south of this great river Yang Tse Kiang.

(2) The remains of emperor Yu BC-2205-2198 buried in the Huey Chi Shan mountain situated on the south of Shao Hing city in Che Kiang province, on the south of the Yang Tse Kiang river.

ဂွမ်းအ်းလး; အင်,ရှိုပ်ပေးတေတီဂ်,လီင်းပွင်,လွင်းပိုင်း လိုင်.ခိုင်း; သွင်ကန် စခ,လး;တီးအ်.လီငါမ်းရှ်းပေးလွတ်;တင်း; ပီဂ်,ပိုင်းဂန်အ်. မိုင်းပီး; 2200-BC လံးရှန်ဂွမ်, ပု,ရှိုပ်; လင်း;ရှေ့ခမ်းစခ, သွင်လင်း;ကန်ပီအ် ပါအ်လီမ်ဂန် တင်း;လင်း;သိုပ်ရှမ်း;အ်.ယင်း;

(1) ဝွမ်,ပု,နှိပ်; လဝ်းဂျေုခမ်းခေ, လဝ်းသူးဗုဂုပ်.ပိုင်,ဆွဲးပီး 2255-2206 BC ဆဆဲး.မိုဝ်းလိပ်;ဂိုတ်းမီးဝံ.ယူ, ဆွဲးကိုင်,ဂုတ်ဆမ်.ပွတ်းလါဆဲး နှိမ်းမေးဆမ်.ယါဆဲးသီ,ဂါင်ဆဆဲး.ယူ,ယဝ်း။

(2) ဝွမ်,ပု,နှိပ်; လဝ်းဂျေုခမ်းကူ ကုပ်.ပိုင်,မိုဝ်းဆွဲးပီး 2205-2198 BC ဆဆဲး. ယင်းတိုဝ်းမီးဝံ.ဆွဲးကိုင်,မိုဝ်းသပ်နှိပ်ဆမ်.ပွတ်းလါဆဲး တီးဆိုင်လွံဂုလ်းလံးသါဆဲး နှိမ်းမေးဆမ်.ယါဆဲးသီ,ဂါင်ဆဆဲး. ဂျါဆဲး.တေု,ဝမ်းမိုဝ်းဆဲး.ယဝ်း။

(4) Although the Heirs Apparent of the Said Emperors Mousoleums Agreed to do so, the peasants of the whole emperor could have sufficient reason in the protesting against the remains of their native country, for there were two dangers as follows:

(1)The emperor mousoleums might be entirely destroyed.

(2)The mountain of the mousoleums or the reverence offered to these mousoleums according to custom might be prohibited.

ဝွမ်;ဆဆဲးပု,နှိပ်;လဝ်းဗန်ဆဲး,လိမ်တံးလေး; ခေ,ခပ်မိုဝ်းဆဆဲး. လံးဂုတ်နှိပ်တံးသါင်းဝံ.နိမ်.လိပ်;ယွံ,လူင်တေ.တေ.ဝုးဝုးမိုဝ်းဆိုင်. ဝွမ်,ပု,နှိပ်; ခုတ်ဂျေုခမ်း"ဗေုလူဝ်း"မိုဝ်းဂီ,ဂျိပ်.ကန်ခပ်;ပုး ဆွဲးလွင်းယွင်းကမ်းဂမ်,ဗေု,လိတ်းပိုင်ဆဆဲး.ယူ,ယဝ်း။

ဝွမ်;ဆဲး ပေးတူလ်းကပ်ပိုဆဲးလေး; သပ်နှိပ်ဆမ်. ပု,နှိပ်;ကန်တိုဝ်. ဂိုတ်းဝံ.လိုဝ်းဆဆဲး.သေ တံးပါဆဲးဆဆဲး. မီးတါင်းဂူ.တါင်းဂုတ် လဆဲး.သုင်သေပိုဆဲး; တါင်,ခိုဝ်းယူ,လံးဂျါဆဲးဆင်,ဆဲးယဝ်း။

ဝွမ်,ပျဲ,နှိမ်း;(ဂုတးကုတ်,) လဝ်းဗီဆဲး,လိဆဲးတံးဒလး;ဒခ,ပါဆဲးမိုဝ်းဂွဆဲ
ဆဆ. ယင်းနှိုင်းဆါဆဲးဒလး; နီမ်.လီပ်း;သေ ပိရမိတ်.မိုင်းကီ,ဂျိပ်.ခပ်ပါဆဲးမိုဝ်း
ဆဆ. တေ.တေ.ဂွဆဲ,ယဝ်း။ ဂူလုးဆါ, တါင်းကါဆဲးဒလး; တါင်းယုမ်,လွင်း
နှိတ်းမဆဲးတေ. ပီဂ်,ပိုင်ဂဆဲးဝံ.ယူ,ယဝ်း။

လိုင်.နှိုင်းတံးဒလး; ဒခ,တေ.ယုမ်,ယမ်ဝါ; ပေးပျဲ,နှိမ်း;နှိုင်းဆါဆဲးဂျဲ,
ဂေး; လိုင်.နှိုင်း၊ ဝါဆဲးမိုင်းတေနှိုင်း;နှိုင်းယိုဆဲးယါဝ်းဂျဲ,ဝါ;ဆဲးဒလး; ကွဆဲဂဆဲ
ကပ်လိုင်သို့, နှိတ်းသါင်းနှိမ်း; ဂုတ်းကုတ်,ခုမ်လျဲ. လဝ်းဗီဆဲး,လိဆဲးနီမ်.လီပ်း;
လွမ်းပါဆဲးဝံ.ဆဆ.ယဝ်း။ ဂူလုးဆါ,ခုမ်ပျဲ,နှိမ်း;လဝ်းဗီဆဲး,လိဆဲးဂဝ်းခပ်ဆဆ.
ကမ်,နှိတ်းဝံ.မိုင်းခပ်ကုပ်.ငမ်း ကပ်ကွဂ်,ဂျဲ,နှိတ်းဝံ. တါင်း,မိုင်းယဝ်း။ လွင်း
မဆဲးတေ.-

(1)ပေးမဆဲးလံးလူ.လီပ်ဂျဲ, ဆဲးဝါဆဲးဆဲးမိုင်း ဂူဝါဆဲးမိုင်းတီဂ်,ယါ;သေ
ဂူဝ်လိုင်.နှိုင်းမွတ်,နှိတ်းဆဲး.ပိုင်ဆိုင်;။

(2)ပေးကပ်လွမ်းဗေ,သါ, ထင်းဗီဆဲး;လိုင်;နှိုင်းဂေး; ခုမ်ကုတ်,ဂူဆဲးမိုင်း ဝံ.
ဆွဂ်;မါဆဲး; ခုမ်ကုတ်.လဝ်းဗေ,ဝံ.ဆွဂ်;ဝီင်းခုမ်ကုတ်,လဝ်းဗီဆဲး,လိဆဲးဝံ.ဆွဂ်;
မိုင်း ဆဲးဆဆ.ဒလး; လွင်းလံးဂျဲနှိတ်းဝံ.ဆွဂ်;ဂိုင်း, ဆွဂ်;မိုင်းဝံ.ဆင်,ဆဆ
ယဝ်း။

ဝွပ်းဝါ;ခုမ်ကုတ်, လဝ်းဗီဆဲး,လိဆဲးတံးဒလး; ဒခ,တါင်းသွင်နှိုင်းနှိတ်း
ဝံ.ဆဲးပါဆဲးလီပ်ဂဆဲးဒလး; လိုင်.နှိုင်းဒခ,ဒလး;တံးဆဲ. ကုပ်.ငမ်းဝါဆဲး;မိုင်းဂူမ်;
ဂဆဲမုး တေ,တါင်းဆဲးပါဆဲးလီပ်ဂဆဲးကဆဲးဝါ;ဆဆ. တီဂ်,လီင်းဝံ.လီငါမ်းယူ,
ယဝ်း။

ပေးတေမုးထတ်းတူလုး လွမ်းဆင်,ကဆဲးလါတ်;ယဝ်.မုးပုးဆိုင်
ဆဆ.လိုင် တေလံး;ဂုဆဲးပီးဆွင်.တံးဒလး; ပီးဆွင်.ဒခ,တါင်းသွင်နှိုင်းဆဲ. ယူ,
ဂူမ်ဂဆဲ ဂီဆဲးဂူမ်;ဂဆဲ ဆဲးဝါဆဲးမိုင်းဗီဆဲး,လိဆဲးကဆဲးလီပ်ဂဆဲ မိုဆဲးပီး;ကွဂ်,

ဆွင်.ခီ,ဂန် မးရှိုင်ဆု,ယပ်.လေး; လွင်းဟိုင်းဒေ; ထုင်းလမ်း,လွင်းယူ,လွင်း; ဂိန်ကမ်,ပေးပိုက်,ပိုင်ဂန်သင် ထိုင်ဝန်းမှိုင်းဆီ.ယပ်း။

ဝွမ်းပု,ရှိုင်း; လင်းဟိုင်း,လိန်တီးလေး; ဒေ,ဂေးကမ်,ပီ,လူ.ပီ,လိပ် မီး ထိုင်တေ,ရှာန်.ဝန်းမှိုင်းဆီ.ယပ်း။ ဝွမ်းဆီလွင်,ဝု; လိုင်းမှိုင်းတီးလေးဒေ, တင်းသွင်ဆီ.ပီ,တိုက်,ယို;ဂန်တိုက်.မီးပီ.ထိုင်ယမ်းမှိုင်းလိပ်ဆီ.ယပ်း။

ဂူလ်းဆု... လွင်းဆိုင်; ထိုင်မးမှိုင်းပီး AD မွက်; 225 ဆန်. ကူလ်းလီ ဂန် ဒေ,လေးတီး လီးဟေတ်,ဂန်သေ ဂု,တေ,တင်းပိန်မှိုင်းဟိုင်းမန်း သေ ထိုင်မးထိုင်မှိုင်း AD 650 တီးရှပ်းတေ,တင်း ပိန်မှိုင်းဆမ်လင်းယပ်.။ ထိုင်မးဆွ်းပီး AD 1253 တီးရှပ်းမးတေ,တင်းပိန်ထိုင်မှိုင်း"ဝွင်.တီး၊ လါန်. ဆု၊ သုရှပ်တီး လဂု,ပန်သိပ်းသွင်လူ.တီးဆန်.ယပ်း။ မှိုင်းပန်ဆန်. ဟိုင်း,လိန်တီးတီးတင်းသိုင်းခပ်းပု-

- (1)ယူ,ဆမ်
- (2)ဂတ်,သု
- (3)မှိုင်းမား
- (4)ကျ,ဝ
- (5)ဂိုင်းရှိုင်း
- (6)လူင်ပရးပင်း(မှိုင်းလမ်း)
- (7)သုရှပ်တီး(မှိုင်းထီး)
- (8)ဟေဆွမ်ပဆန်(မှိုင်းခမ်ဆန်)
- (9)ရှာန်ဆွ်း(မလေးသုး)

(10) ဂူလ်း (ဝီတ်. ဆမ်းတုံး)

(11) ဂိုင်းတုင်

(12) ကယုတ်. ထယ (မိုင်းထံး) ပီဆ်လိုင်းဆီ. ယင်း။

ဝွပ်းဝုးတီးရှပ်းလီး၊ ဗေတ်၊ မုဂ်. ဗေတ်၊ ဗေတ်ဂူ၊ တေ၊ တင်းရှင်းခေ၊ မိုဝ်း၊ ပါဆ်သိပ်းသွင်လူ. တီးဆဆ်. ငလး၊ ရှာဆ်. တေ၊ ထိုင်ပါဆ်ရှပ်းမိုဝ်းလီဝ် ကဆ် ပီဆ်မိုင်းပီးမိုင်းဆွင်. ဂဆ်လိုင်း. ဆင်, “တီး၊ ထံး၊ လား၊ ဝီတ်. ဆမ်း (ဂိုဝ်း)၊ ခမီဆ်” လိုင်းဆီ. မင်လိုင်းဂေးခိုဆ်းယွံ၊ မင်လုမ်းဂေးယူ၊ ရှင်းခေဂူလ်း၊ မင် လုမ်းဂေး၊ တူဂ်းယူ၊ ပုးတုံး၊ ဗွင်းငမ်းပိုဆ်း၊ မိုဆ်ဆင်, ရှာဆ်ယူ, တုံးတုယူ, မိုဝ်း လီဝ်ဆီ. ယင်း။

လိုဝ်. ခိုဝ်းတီး ကဆ်တေ, တင်းလီးမိုင်း ‘ဂေ, ဂရုလ်း’ လွတ်းလီဝ်းသင်း ခေ၊ ခိုင်တူဝ်ခိုတ်းလဆ်. ဂမ်, ဗေ, တေ, ယမ်းပါဆ်မိုဝ်းဆီ. ဆဆ်. ဂိုတ်းတီးဆွံ. (ထံး) ခိုဝ်းလီဝ်ဂူလ်းယင်း။ လိုဝ်သေထံးဂူ, တီးခိုဝ်းလွံဂေး ကမ်, တင်းတူဝ်လီ ဂူလ်းတေ. ယင်း။ ယူ, တုံးဝါင်းခပ်. ပိုဆ်း၊ တိုင်, ခိုဝ်းဂမ်. ဆမ်ဆမ်ယင်း။

ပေးတေထတ်းသင်းတူလ်းခိုဆ်းပေးဆီ ဂွမ်းထုင်းကဆ်ဝုး “ယူ, ရှမ်း ဂဆ်ပီဆ်ယွံ, ယူ, ယီးဂဆ်ပီဆ်ခး” ကဆ် ဝုးဆဆ်. သေ ဝွပ်းလိုဝ်. လဝါတ်းတီး သိပ်းသွင်လူ. တီး ကမ်, ဗွမ်. ရှမ်းဂဆ်ယူရှင်းဗွံရှင်းမဆ်းငလး၊ ထိုင်တီးပေး လီးတူဂ်းပီဆ်ပုးတုံးပိုဆ်းယင်း။ သင်ဝုးဗွမ်. ရှမ်းဂဆ်မုးတေ. တီးတဂ်းတေ ခိုဆ်းယွံ, ခိုတ်းဂမ်, ဗေ, မုးတေ, ရှာဆ်. ဆီ. ယူ, ယင်း။

In view of the result of my own investigation I firmly believe that those authors must be discovered, before I did the reference in the books which I had already before to, and these facts would thus account for their clier and correct understanding of the Tai people my only spurise is that they did not write on the Tai

people in more detailed manner, because naturally without full details that no summary could be made.

လွမ်းဆင်,ခးရှပ်း လီးထတ်းသင်း; တီမ်းကွဂ်,ပိုင်းတိုးရှပ်းဖိုခ်ဆိ. ခးရှပ်းယုဂ်.ယွင်းတင်,ဂုင်,မုခ်ဂေးလူးဖူးတီမ်းလိဂ်းခပ် ကခ်လွပ်,ထတ်းရှပ်း. ရှပ်းမးကွခ်တင်းခးရှပ်းဆခ်.သေဒလ; ခးရှပ်းလွမ်းကပ်လီးပဂ်းပိုင် ကခ် ခပ်ဝီ.လီးပပ်.သေယပ်. မးလူ.ရှပ်းဂခ်ထတ်းသင်း;ကပ်လွခ်.မွခ်းကခ် လူဂ်,ဂီခ်ဆွဲးမခ်းသေဒလ; လီးပီခ်ပပ်.ပိုင်း ဖိုခ်ဆိ.မးခးယပ်း။

ခးရှပ်းယုဂ်,ယမ်ဝးပိုင်းပိုင်.ခိုင်းသိုဝ်းသင်ဆဂ်းကိခ်း လိုဝ်. လာတ်းတီးဆိတေ. တဂ်းတေပီခ်ကခ်လိအေခိုခ်း လိုဝ်.ငိုခ်းခိုင်းတီးရှပ်း. The origin of the Tai people တီမ်ဂွခ်,ဒလ; ခပ်းပးတင်းလွင်းလပ်း; ဖီခ်,လိခ်တီးရှပ်းခပ်

- (1)ကပ်.ပိုင်,မခ်းမိုင်းလိုင်.ရှပ်
- (2)လွင်းယုသပ်းထခ်းပခ်ဂူခ်းတီးရှပ်းမီးလိုင်.ရှပ်
- (3)လွင်းဂး.ခါလွင်းမဂ်းမီးပီခ်ဝီ.ဆင်,ရှပ်
- (4)ဗေ,သု,ထုင်းလမ်,လိဂ်းလီးဖိုင်းဒေ;တီးပီခ်ဝီ.ဆင်,ရှပ်
- (5)လွင်းလပ်းပိုင်.တီးရှပ်းခပ် လီးပီခ်လပ်း;ဖီခ်,လိခ်မးသေကမ်,ဂး ပါဂွ, တိုဂ်းသိမ်းကပ်မခ်းမိုင်း ဆွဂ်းမိုင်းလွင်းကု,ဆု,ဖုင်းတခ်းခွဂ်းရှပ်းလီးပီခ် ယု, ပီခ်ထိခ်ခိုင်းမးဆွဲးလူဂ်;ဆိ.ဆခ်. ပီးဆွင်.ဖူးလူလိဂ်း;တင်းလါ တေပွင်, လိုယု,ကခ်ဝးဆခ်. ခးရှပ်းယုဂ်,ယမ်ယု,ခးယပ်း။

ဂူလ်းဆု, ကခ်ဖူးတီမ်းပိုင်းခပ် တီမ်းကွဂ်,ပပ်.ပိုင်းဒေ, ပိုင်း မခ်း ပိုင်းကိင်းဂရိတ်းခပ်ဒလ;ပးဝီ.တီးဂ်းပိုင်းရှပ်းဆခ်. ပေးရှပ်းမိခ်း; ရှပ်းမိခ်းလိုင် လူဂ်,တီမ်းရှပ်းလေးဂခ်ဝီ. ပီခ်ကဂူဂ်းလိုင်.လာတ်းယပ်း။

ပိုဆီးတီးပိုဆီးဆီ.တေ.တီမ်ထူဆီးဂျူ.ဆယပ်.ဆီ ပိ,ရှတ်းဝုးဆင်,ဂပ်, ပေး
ဇူးလူလိဂ်းခပ် ရှန်မိန်တီးဗိတ်းတီးထုဂ်,ဆီ နီဆီးတေးလွံးမူဆီးမေးပဆ်
စွံးတီမ်ထူဆီးသေဂမ်းဂေး။

“ဂေ.ရှိတ်းပိတ်တပေး၊ ဂေ.ဒဆးပိန်သြ,“လွမ်းခွမ်းထုင်းဆီ.သေ
တဂ်းတိုဆ်,သပ်.သံ၊ ထတ်းသင်းပဆ်သေဂမ်းဂေး။ ခးရှပ်းပွဲရှပ်.ကပ် က
ဂျမ်,တင်းခံးလွံးဇူးလူလိဂ်း(ဇူးမေပသပ်းသံ)ခပ်ယူ,ဂူးယမ်းခးဂေးဆီ...။

လွမ်သမ်ဂ်း

ခွမ်းလူပ်းလင် တင်,ယွတ်းခွမ်း

ဇရှ.ထမ်းသီင် ဂ်းတီး

မံ(၅၅၅) ဂ်းသမ်တူပ်

(၁)ပပ်.ပိုဆီးဇိုဆ်မံ၊ ပံဂမ် လံးလိဂ်း ပိုဆီးဂမ်,ဇရှ.ပိုဆီးဂူဆီး ပိုဆီးမိုင်းပိုဆီး
လတီး ပိုဆီးသု,သဆု,...

ကမ်ဝုးပိုဆီး ပိုဆ်.ခပ်ရှပ်းကန်လွံ ပေးမးဂူဆ်.လိဂ်.လိဂ်.ပိန်
ကန်လီးရှ. လီးလိင်းတေ.တေ.ယပ်း။ ဗွဲရှ. ဗွဲရှန်ဗွဲလိင်းဆွဲးလွံဆီဂေး
ပေးမေကပ်လွံ.ဆီ ပိန်ဗွဲဆီးလီးယွံ,လူင်ယွံ,လင်တေ.တေ.ယပ်း။

ပိုဆီးပိုဆ်.ငပ်းဆိုင်;ကန်ကန်ဆဆ်.ဂေး စွံးပေးကပ်ကွဂ်,မး ပိန်
ပပ်.ပိန်ဇိုဆ်လံးဆီဆဆ်. လံးရှးလံးရှုဆ်.လံးလူ.ပိန်သမ်းပီးပံ၊ပံ၊ယပ်း။
လံးလွံ.ရှင်လွံဂူ;ပိုင်ပိုင် ကမ်,သုတ်.ကမ်,ရှန်သေလေး; လင်,တေထိုင်တီး
ယွတ်းရှုတ်းတီးပံ၊မးဆင်,ဆီယပ်း။

(၂)ထိုင်တီးယွတ်းယပ်.သေတု.ဂေး ဆွဲးပပ်.ပိုဆီးဇိုဆ်ဆီ.ဂုမ်,လုမ်,တီမ်
ထူဆီးယပ်.ဆီဆဆ်. ဂေ,ပံ,လွံးဂွဆ်, ပိုပ်းဆဆ်လေး သင်ဝုးမီးကန်ခတ်,

တူဂ်းရှုင်;ရှီ၊လိုင် ခီဆဲးတေး; ဗုဒ္ဓကုဆဲး,လိဂ်းခပ် သွမ်;သီမ်းဂူဆဲး.ဆွဲးလွဲ လွဲ. လုဆဲး,လိင်းဆွဲးလွဲကပ်တု။

(3)ဗုဒ္ဓ;ရှု.ဗုဒ္ဓ;လီး ဗုဒ္ဓ;မျတ်;ခပ်ကဆဲးခပ်;တံမ်းပိ. ပိုဆဲးဆိုင်;ကဆဲးကဆဲးဆဲး. နှိတ်းဗုဒ္ဓ;ကွဆဲးသွမ်ဗုဒ္ဓ;လိုဆဲးတိုင်,ဆင်,ဆံယပ်း။ "ကဆဲးလီရှုးကပ် ကဆဲး မပ်ရှုးမေးကပ်"ဆံယပ်း။ ပွင်,ဝုးဗုဒ္ဓ;လိုဆဲးလင် လီ;လိုဂ်းကပ် ကဆဲးလီမီးဂုး ကဆဲးခိုဆဲးယွဲ, မွဲ,သုင်နှိတ်းသိုင်;ဂါဆဲးလီ မီးဂျူ.ဆု,ဆံယပ်း။ မူဆဲး;တူဂ်းလိုင်. လတံး; မဆဲး;မိုင်းဂျူ,လီလီ မီးသိဆဲးထမ်းလီဂျူ,ဆု, လင်,တံမ်း;ဗိုဆဲးပီဆဲးပပ်. ပီ.ဆံယပ်း။ ဆံ.ဂေး; တေး;ဆင်,ဆဆဲးဆင်,ဂပ်, ရှုးမီးဗုဒ္ဓ;ဆဲးလီ ပုဆဲး;တေး; ဗုဒ္ဓ; ကုဆဲး, ဗုဒ္ဓ;ထွမ်,ခပ်ဂူ;ဂေး.ဂူ;ဂူဆဲးသဂ်.ဂမ်းလူလုး;တု...။

တိုင်းဂမ်ဂူဆဲးမိုဝ်းဂွဆဲး,ခပ်(19)ခေး;လမ်.

- (1)ရှုး;လီ;တိုင်းရှု.တိုင်းရှုဆဲးမျတ်; လုဆဲးပဆဲး,လု,ဗုဒ္ဓ;ဗေဆဲး;ပဆဲး။
- (2)ရှုး;ဂုသုင်,ဗုဒ္ဓ;ဆဲးလီ;ဆုမုဆဲး လိုဆဲး;လိုင်,သွဲးရှုင်း။
- (3)ရှုး;လီ;ခူဝ်းခွင်ဗုဒ္ဓ;တု,လိုင်;လီသိုင်လီ။
- (4)ရှုး;မေးခတ်;ကဒဂး(လပ်.ဆွဲး)တူဂ်းလင်;ဂပ်,ဒလ;ပိုဆဲး;တိုင်,ဂေး.ရှုး;တဆဲး။
- (5)ရှုး;မေးသုပး;တူဂ်း ရှုင်လွဲလင်;ဂပ်, ကမ်,နှိတ်းကမ်,လတ်;ကမ်,သုဆဲး.ရှုး; ပိုဆဲး;လိပ်းလွဲ။
- (6)ရှုး;မေး သိမ်းသိုင်, တိုင်းပိုင်;တိုင်းလဂ်း တူဂ်းလင်;ဂပ်,ယု,ရှုး;ပိုဆဲး;ရှု.ရှုဆဲး။
- (7)ရှုး;ဂိပ်းလု.ပဆဲး,လု,ဂုသုင်, ဝိုဆဲး;ခမ်းဒလ; လွဲခီး;လွဲ;တူဂ်းဂပ်,တိုင်းသီ လိုတ်း။

(8)စွဲးဗိုဝ်းဂုတ်းလွဲ ထူပံးလၢကမ်,ခီ ထူပံးလီးကမ်,လူမ်းယွဂ်,ကမ်,ဂုဝ်, ခါမ်, တုဂ်.ခါ။

(9)စွဲးမီးထာတ်းလွဲ ကဆ်ကမ်,တွဆ်.ဂူဆ်.ဝါ; ပိုဆီးတေလွဲ;တေမိင်,ဂပ်ကေး။

(10)စွဲးမီးထာတ်းလွဲဂူဆ်.ဝါ; ဂပ်တေလံးလွဲ;ဗွဲ တေလံးမိင်,ဗွဲ မိင်,ဂီ;သင်။

(11)စွဲးကပ်းလံး; ပံးလွတ်း; ဂု,စွတ်းခိုဆီးထိုင်တီး; မီးသတိလွဲခိင် ဆဆ်.ဂူ; ယါမ်း။

(12)စွဲးဝံ.လွဲ ပိုဆီးကမ်းကမ်,ယုမ်. ပိုဆီးဆေးလွဲကဆ်,လမ်ယုမ်,ယမ်တုဝ် လဝ်းဂပ်,သေ,သေ,ဝံ.လွဲသွဲလၢင်,လိုဆီးသိုဝ်း။

(13)စွဲးဂုဂ်.လွင်းလီတၢင်းမျူတ်း; လိုဝ်.လၢတ်းသၢ,သဆ်.တြးမၢဆ်,ဆိုင်တုဝ် လဝ်းဂပ်,။

(14)စွဲးမေဂိဆ် မေဆင်; မေကုပ်, မေပွင်ဂူဆ်.ဂူ;လဆ်.ကမ်,သေ.ပိုဆီး ကမ်,ယွင်းတုဝ်လဝ်းဂပ်,။

(15)စွဲးမေလွဲ; မေလိမ် မေဖျိတ်း မေသၢင်း မေဂူဆ်.ဆွဲးဂူ;တီးတီး။

(16)စွဲးဒဂ; တၢင်းခါဆ်လွဲတုဂ်.ခ ဗရဂ်,ကူလ်းလီ မေးစွဲးမွဲ,သုင်တၢင်းဆး။

(17)စွဲးမေတၢင်းပိဆ်မူ, ယု,ဂူမ်းသပ်းယိုဆီး လူ.တိုဆီးခိုဆီးယွဲ,သွဲ,ကလၢင်း ထုဆ်း စွဲးသုင်လၢတ်းဆိ. လၢတ်းဆး။

(18)စွဲးကပ်လွမ်ဂုါဆ်, ထမ်,မလဂျူ, ပါဆ်ဂုါ,သမု,ထိသိ,လဂူ;ယါမ်း လံး; မဂ်းလံးဗရဂ်, လံးဆိပါဆ်, တီးဂတ်းယိဆ်။

(19)စွဲးမေဖျိတ်းလွမ်း ဂါမ်, ဂုါဆ်, ဝိရိယဒလ; မဂ်,ဂၢင်,ပိတ်,ပိုင်ကိဂ်, သလ်,သီ,ယိုင်း; ဝိုဂ်းတုဝ်ဗရခိင်းတၢ,သေ,။ ဂပ်းတံး

“ကန်ပွတ်းရှ်းတံးပံး

ကန်ယာဝ်းရှ်းသိုပ်,”

ပိုဒ်းတံးပိုဒ်းအံ. ဂွပ်းဖုးပိန်တံးပံး(လွမ်သမ်ဂ်း)ပိန်ပိန်အံ,တံး
ဝံ.သိုဝ်းသိုဝ်း(Direct Interpretation)ကပ်ဂုလ်းလး; မာင်တီးမီး မာင်ခေး
တေခတ်းတီးပွင်,မန်ဝံ.ယူ,အန်သေတၢ. ပေးခိုဒ်းမေးကၢန်,သပ်းလိင်းအံ
တေ. တေပွင်,လိင်းလး; ဂူ.ငါးလူမ်လွံ ဂူးခေး; ဂူးတီးယူ,ယပ်း။

ပိုဒ်းတံးပိုဒ်းအံ. ဂူဒ်းခိုဝ်းကိင်းဂရိတ်. ပိန်,မုးတီးဒေ, မီးဝံ.လိဂ်း
ကိင်းဂရိတ်. လွမ်သမ်ဂ်း; သမ်.ပိန်ကပ်မုးတီးလိဂ်းကိင်းဂရိတ်. မီးဝံ.လိဂ်း
တံး အင်,ရှ်းပီးအွင်.ခိုဝ်းတံးလး; ဂမ်,မေ,တေဂူ.လဂ်းပိုဒ်းတံး ပေးဂူ.လဂ်း
ယပ်. ဒေ;ဝိန်,လံးလွံထိုင်,လိဂ်.အိုဝ်တံးသေ - မီးလွံခတ်းရှ်း ဂှ်းရှ်းပိုဒ်း
တံးလိဂ်းတံးပိုင်,ဒေ;တံး ခိုဝ်းတံး မိုင်းတံး ခိုဒ်းယွံ,မီးမာဂ်းခိုတ်းပၢန်မိုဝ်းအံ.
လး; မိုဝ်းဖုဂ်းယူ,။ ကၢန်အင်,အံသေလး; ဖုးပိန်,ဂေးပိန်, ဖုးတံး
ဂေးတံးမီး ဖုးပန်ရှ်းလွံဂေး; ပန်“ဂုးအင်,ပိန်လး;” ရှ်းကွဂ်,ပိန်ပပ်.ပိန်
ပိုဒ်း ရှ်းပိန်သပ်ရှ်းပိုဒ်း ပိုဒ်.ငိုဒ်း; လိုဝ်.ခိုဝ်းလး; မၢန်;မိုင်းတံးအံ
ယပ်း။

ခေးထုဂ်,ရှ်းတွင်းကပ် ခေးမပ်ရှ်းမေပိန်,ပိင်းသေလး; သိုပ်,လၢတ်း
အေ သိုပ်,တံးမီး; သိုပ်,ထုဂ်;ပိန်ပိုဒ်းပိန်ပပ်.ကွဂ်,အေပီးအွင်.တံးရှ်းလး;
ဂမ်,မေ,ထိုင်;ဂန်သေဂမ်း။

ဖုးတံးမီးပိုဒ်းလး; ဖုးထုဂ်;ပိန်ပပ်.အံ. ပန်ကအုဂုတ်းသိုပ်,
တံးမီး; သိုပ်,ထုဂ်;ကွဂ်,ထိုင်; တၢမ်းအင်,ရှ်းမီးအန်.ယူ,ဂူးဂေး. ဂူးလုမ်း ဂူးတီး
ယူ,။

ဆွဲးလုဂ်;အံ.တေမီးတံးယူ,သေ,သေ,.....။

မွဲခိုဆ်းမိုဝ်းတံးမီးဖုဂ်း

မိုဝ်းဂွဆ်,ကွဆ်တၢင်း တံးကွးယူ,မးတၢင်းဂျေခမ်း ယၢမ်းမိုဝ်းဖုဂ်းစိုင်း
ကလၢမ်,လိုဆ်ခမ်း လဝ်းဂေလ်းကွဆ်ဂဆ်မွဲခိုဆ်း

ယၢ,စိုးပိခ်ခးမိုဝ်းဆးတံးလိုဆ်း။

လဝ်းပူ,လုင်တံးကွး စွင်.ယူ,ထွမ်,ဗလး

ငိခ်း... ဂဆ်... ဗဆ, ...

(လွမ်.လီခ် လိခ်မိုဝ်း) - ?

သိုင်,တိုင်း မိုင်းတံး စိုးစိုင်းလီခ်း။

လဝ်းပူ,လုင်တံးကွး စွင်.ယူ,ထွမ်,ဗလး

ငိခ်း ... ဂဆ် ... ဗဆ, ...

(လွမ်.လီခ်လိခ်မိုဝ်း) - ?

သိုဝ်း,တိုဝ်း မိုဝ်းတံး ဣး;စိုဝ်း;စိုဝ်း။ ။

“ယုမ်.ခးလူး မေး”

မေးကိိုလ်း...

ယု,ဂုဆဲ.လိုဝ်းယံဆဲး

ခွတ်,စီဆဲးခိုဝ်းစို

ယု,သေးလံယဝ်း...

လွပ်,ပိဂ်,စွမ်စိုဝ်း

တံးဂီဆဲးတွင်.မေး

လိုမ်မိုဝ်းမေးသေ

ဇေတဝ်းကွဂ်,ပူဆဲ.

လီတွင်.ခုဆဲ.ဂွပ်

ယု,လွပ်;မွင်လုံ

ပေ.လုံယတ်,ဆမ်.ပံတ်;ခးလူး...

မိုင်း၊ ဆို. မိုင်း၊ ဗရိုင်း

လုင်း၊ ရှိုင်း. မီးဆမ်

လမ်လုံ၊ ကမ်းယိုင်း

ပုန်း. မိုင်းမေးရှိုင်း.

ကမ်၊ တိုင်းမွန်းမွန်း

ကွန်ဂွန်းရှိုင်း၊ ခိုင်း

မိုင်း၊ လိုင်းသုင်ဗရိုင်း

ယုမ်း. တူရိုင်းလုင်းရှိုင်း. မေးချးလူး...

ယိုင်းဆေ၊ ခမ်း(တိုင်းယမ်း)
